

070-1593

๑๒๘๖

๒๖

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

ตุลาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรให้รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก จิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมสรว วรช้อยน้อย)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมสรว วรช้อยน้อย)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บังอร เสตนนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความกรุณาของ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บังอร เสดนนท์ เป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้ ที่กรุณาให้คำแนะนำแนวคิดและ ข้อเสนอแนะตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งสำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและความกรุณาที่ได้รับจากท่านอาจารย์เป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุภกุล อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภะ และอาจารย์พรณพิศ วาณิชยการ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และคณะครู อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ และความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถามของการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนวทุกท่าน คุณนราภรณ์ สุวรรณประเสริฐ คุณชจรเกียรติ สุวรรณประเสริฐ และพันตรีภาณุพงศ์ สุวัฒน์สุส ที่ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำวิจัยจนสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงสุด และขอโน้มระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ที่ให้ความรัก ความห่วงใย กำลังใจ และทุนทรัพย์ จนผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา

ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	20
3 การดำเนินการศึกษาค้นคว้า	81
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	81
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	84
วิธีสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ	85
วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล	97
การวิเคราะห์ข้อมูล	97
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	98
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการค้นคว้า.....	99
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	99
การวิเคราะห์ข้อมูล	100
การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า	101

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	110
บทย่อ	110
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	110
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	110
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	111
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	111
วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล	111
การวิเคราะห์ข้อมูล	112
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	112
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	113
ข้อเสนอแนะ	120
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	136
ประวัติย่อของผู้วิจัย	155

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	82
2 แสดงจำแนกและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	102
3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	104
4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับพฤติกรรมการเรียน	106
5 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ	107
6 แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียน	108
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน.....	149
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน.....	150
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน..	151
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน..	152
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน.....	153
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง.....	154

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม	25
2 แบบจำลองแทนโครงสร้างเขาวงกตปัญญา	59
3 แสดงองค์ประกอบของความคาดหวัง	63

๑ ภูมิหลัง

ในทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นสมาชิกของ "หมู่บ้านโลก" เช่นเดียวกับประเทศต่างๆในโลก และได้รับผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ประเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจประเทศได้ประสบผลสำเร็จอย่างมากเมื่อวัดจากอัตราการเจริญเติบโต อันเป็นผลจากการมุ่งเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการทันสมัย อย่างไรก็ตามการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาได้มุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจโดยรวมเป็นหลัก ได้ก่อให้เกิดปัญหาทั้งด้านการกระจายรายได้ และปัญหาต่างๆ ทางสังคมตามมา รวมทั้งปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมด้วย เนื่องจากการพัฒนาที่ขาดสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม หากไม่แก้ไขให้ทันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ไม่ยั่งยืนในอนาคต

จากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้โลก "ไร้พรมแดน" และกระแสผลักดันต่าง ๆ ทำให้ไทยต้องแข่งขันกับนานาประเทศในด้านต่าง ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้ประเทศมีศักยภาพในการแข่งขันและยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง และมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกบนฐานแห่งความเป็นไทย ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา "คน" และ "คุณภาพของคน" โดยเห็นว่าคนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่เกิดขึ้นแล้วในหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าไปด้วยดีด้วยประชากรที่มีคุณภาพ การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จึงเน้น "คน" เป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา โดยมุ่งให้ทุกคนมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทุกด้านอย่างเต็มที่ ทั้งนี้โดยคาดหวังว่าเมื่อคนซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคมมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ จะเป็นพื้นฐานการสร้างพลังครอบครัว ชุมชน และสังคม ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมอย่างมีสันติ รวมทั้งสันติกับสิ่งแวดล้อมและกับนานาประเทศในโลก (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8. 2540 - 2544 : 1)

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชีวิต เพราะเป็นรากฐานสำหรับช่วยให้บุคคลสามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จ ความสุข ความเจริญทั้งปวง ทั้งของตนเองและของสังคม (กระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช 2515 : 11)

หากประเทศใดมีพลเมืองส่วนใหญ่ได้รับการศึกษา ประเทศนั้นก็สามารถพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เพราะการศึกษาเป็นบันไดขั้นแรกที่จะนำไปสู่การมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ปัญหาขั้นพื้นฐานของประเทศนั้นอยู่ที่การขาดการพัฒนาคุณภาพของประชากร การที่เราจะพัฒนาคุณภาพของประชากรนั้น ทำได้โดยให้การศึกษาซึ่งจะทำให้เขาเหล่านั้นได้ค้นพบความสามารถและความถนัดเฉพาะตนของแต่ละบุคคล เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญและมีผลต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากระดับมัธยมศึกษาเป็นระดับที่วางพื้นฐานความรู้ที่จะนำไปศึกษาต่อในระดับสูงและสำหรับจะออกไปประกอบอาชีพ ดังที่ ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2513 : 1) ได้กล่าวว่า การมัธยมศึกษาเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่สมควรได้รับการเอาใจใส่จากทุกฝ่ายอย่างจริงจัง ปัญหาคุณภาพของพลเมืองที่ดี และปัญหาอื่น ๆ อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศที่ดี ย่อมเกี่ยวกับการมัธยมศึกษาทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญเรือน อาชวีบูลโยบล (2527 : 67) ที่กล่าวว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าระดับอื่น ๆ และเป็นหัวใจสำคัญ เป็นตัวเชื่อมที่สำคัญที่จะทำให้มาตรฐานการศึกษาของทรัพยากรคนมีประสิทธิภาพได้มากน้อยเพียงใด เพราะนักเรียนมัธยมเป็นวัยรุ่นที่มีความเชื่อ ศรัทธาและหลงใหลในสิ่งที่เขาเชื่อมั่นและถูกปลูกฝัง ซึ่งความคิดและความเชื่อเหล่านี้จะพัฒนาต่อไปเมื่อทรัพยากรคนเหล่านี้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ นอกจากนี้การมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญระดับหนึ่ง โดยเฉพาะ เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานในการที่จะเรียนระดับสูงขึ้นไปและนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับนี้ จัดได้ว่าเป็นคนระดับกลางที่มีประสิทธิภาพและเป็นกำลังสำคัญของชาติ ในการแก้ปัญหา การขาดแคลนด้านต่าง ๆ ของประเทศในปัจจุบันด้วย ดังในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544 :12) ซึ่งเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปี แก่เด็กวัยเรียนทุกคน และเตรียมการขยายการศึกษาเป็น 12 ปี คือ มุ่งเน้นผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลาย และเป็นที่ยอมรับกันในประเทศที่กำลังพัฒนาว่าการ แก้ปัญหาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศเหล่านี้ ต้องอาศัยความก้าวหน้าทางการศึกษาเป็นอันมาก

ปัญหาในการจัดการศึกษาที่ครูผู้สอนประสบอยู่ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร คือพฤติกรรมนักเรียนที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน เกิดจากการไม่ตั้งใจเรียน พุดคุยในห้องเรียน ขาดการวางแผนในการเรียน ไม่ส่งงานตามกำหนด ซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้

รบกวนการดำเนินการสอนของครู ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนไม่สามารถดำเนินไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ตลอดจนนักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเท่าที่ควร พฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานแล้ว และมีผู้ให้ความสนใจแก้ไขมาตลอด ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของ ฮิลเดรท(Hildreth.1966 : 424) ที่พบว่าสาเหตุที่เด็กฉลาดจำนวนหนึ่งไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน เนื่องจากมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำด้านการเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โฮลท์แมน (Holtzman. 1969 : 5) ได้ทำการศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำด้านการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวคือถ้านักเรียนมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำด้านการเรียนที่เหมาะสม มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนสูง

จากการสำรวจปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2540 จำนวน 300 คน พบว่านักเรียนไม่ตั้งใจเรียน จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 39 คุยและเล่นในห้องเรียน จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 26.33 ไม่ทบทวนบทเรียน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 7.66 แบ่งเวลาไม่ถูก จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 13 ไม่ส่งงานตามกำหนด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.66 ไม่กล้าถามครู จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.66 อาจารย์ไม่เข้าใจและไม่เอาใจใส่ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 32.66

จากการสำรวจปัญหาเบื้องต้นพบว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมการเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนทั้งสิ้นโดยเฉพาะในห้องเรียน การมีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสมจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำด้วย ดังเช่น การศึกษาของไดเนอร์ (Diener. 1970 : 396 - 400) ที่ศึกษาความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ พบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีพฤติกรรมในการเรียนดีกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับกวงลินและแมคเคียชี (Guanglin and McKeachie.1970 : 306 - 309) ได้ศึกษาสาเหตุของความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ของการเรียนสูงและต่ำ พบว่าความแตกต่างด้านความสามารถเป็นสาเหตุที่ทำให้นิสิตทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน และนิสิตที่มีพฤติกรรมการเรียนดีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีด้วย นอกจากนี้บริกส์ , โทซี และเมอร์เลย์ (Briggs , Tosi and Morlay. 1971 : 347 - 350) ได้ศึกษาและทดลองให้เห็นว่า พฤติกรรมในการเรียนเป็นสิ่งที่สามารถปรับปรุงได้โดยการสอนเทคนิคการเรียน และจัดสภาพการเรียนการสอนให้เป็นที่พอใจ ผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มทดลองจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่าพฤติกรรมในการเรียนถ้าได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

นอกจากนี้จากการศึกษาของแมดดอกซ์ (Maddox. 1965 : 11) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านปัญญา (Intelligence and Special abilities) ร้อยละ 50 ถึง 60 ขึ้นอยู่กับความพยายามและวิธีการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพร้อยละ 30 ถึง 40 และขึ้นอยู่กับโอกาสและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ร้อยละ 10 ถึง 15 และทราเวอร์ส (Travers. 1958 : 396) พบว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนไม่น้อยไปกว่าองค์ประกอบด้านปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับ เมเรนส์ และเลมันส์ (Mehrens and Lehman. 1975 : 584) ได้กล่าวว่านักเรียนจะเรียนได้ดีมิได้ขึ้นอยู่กับความสามารถหรือเชาวน์ปัญญาอย่างเดียว องค์ประกอบอื่นก็อาจมีอิทธิพลต่อการเรียนได้ ได้แก่ ภูมิภาวะ แรงจูงใจ นิสัยในการเรียน ทศนคติต่อการศึกษาคือครู โรงเรียน และวิชาที่เรียน นอกจากนี้ ฮัมฟรี (Humphery. 1960 : 125 - 131) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมนอกโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ใช้เวลาในการอ่านหนังสือ งานศิลปะ และกิจกรรมทางสังคมค่อนข้างสูงมาก ส่วนเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดูโทรทัศน์ ร้องเพลง และเล่นเกมต่าง ๆ นอกจากนี้ รุงฟ้า ล้อมในเมือง (2528 : 12) ได้ศึกษาความคาดหวังของบิดาที่มีการศึกษาและอาชีพของบุตร พบว่าความคาดหวังทางด้านการศึกษาบิดาของนักเรียนส่วนใหญ่จะมีความคาดหวังทางด้านอาชีพ พบว่าบิดาของนักเรียนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะมีความคาดหวังให้บุตรมีอาชีพที่เกี่ยวข้องสูงสุด และเรย์เนอร์ (ดวงเดือน พันธมนาวิน 2530 : 101 ; อ้างอิงมาจาก Raynor. 1978 : 254) ได้วิจัยพบว่าบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและเป็นผู้ที่ขยันขันแข็งในการทำงานปัจจุบันมากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวจะพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านต่าง ๆ เช่น เชาวน์ปัญญา ภูมิภาวะ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นิสัยในการเรียน ทศนคติต่อการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง และลักษณะมุ่งอนาคตทางการศึกษา เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมการเรียนส่งผลซึ่งกันและกัน เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีจะเป็นฐานให้มีพฤติกรรมการเรียนที่ดี และเมื่อมีพฤติกรรมเรียนดีก็ส่งผลสัมฤทธิ์ให้ดีขึ้นดังเอกสารดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นพฤติกรรมเรียนก็น่าจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นด้วย

ด้วยสาเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาว่ามีตัวแปรใดบ้าง ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน ซึ่งผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว ตลอดจนผู้ปกครองจะได้ร่วมมือกันช่วยเหลือนักเรียนให้มีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม และประสบผลสำเร็จในการเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ เชาว์นปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทศนคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความคาดหวังของผู้ปกครอง ระดับชั้นเรียน ขนาดของโรงเรียน กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

2. เพื่อค้นหาตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ได้แก่ เพศ เชาว์นปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทศนคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความคาดหวังของผู้ปกครอง ระดับชั้นเรียน และขนาดของโรงเรียน

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนจากตัวแปร เพศ เชาว์นปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทศนคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความคาดหวังของผู้ปกครอง ระดับชั้นเรียน และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรเพศ เชาว์นปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทศนคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความคาดหวังของผู้ปกครอง ระดับชั้นเรียน ขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

2. ตัวแปรเพศ เชาว์นปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทศนคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความคาดหวังของผู้ปกครอง ระดับชั้นเรียน และขนาดของโรงเรียน ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนได้

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้นักเรียนปรับปรุงพฤติกรรมกาเรียนของนักเรียน และจะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว ตลอดจนผู้ปกครอง เพื่อเป็นแนวทางในการปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมด้านการเรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จทางการเรียนมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2540 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 11,242 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 5,511 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 5,731 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2540 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 1,370 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 512 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 858 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 97% โดยใช้ขนาดของโรงเรียน เป็นชั้น

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ตัวแปรด้านส่วนตัวนักเรียน ได้แก่

1.1.1 เพศ

1.1.2 เชื้อชาติ/ปัญหา

1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1.4 ทักษะคิดต่อการเรียน

1.1.5 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1.6 การใช้เวลาในการเรียน

1.1.7 ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

1.2 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่

1.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

1.2.2 อาชีพของผู้ปกครอง

1.2.3 สถานภาพสมรสของบิดามารดา

1.2.4 ความคาดหวังของผู้ปกครอง

1.3 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่

1.3.1 ระดับชั้นเรียน

1.3.2 ขนาดของโรงเรียน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การปฏิบัติตัวทางการเรียนของนักเรียนทั้งใน และนอกห้องเรียน ได้แก่

1.1 การปฏิบัติตัวในห้องเรียนที่โรงเรียน ขณะที่ครูกำลังสอนในชั้นเรียน ได้แก่ นำอุปกรณ์การเรียนมาครบ เข้าชั้นเรียนตรงเวลา ตั้งใจฟังครูสอน จดคำอธิบายของครูจากความเข้าใจของนักเรียนเอง

1.2 การปฏิบัติตัวนอกห้องเรียน ได้แก่ การทบทวนบทเรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้เสร็จและส่งตามกำหนดเวลา ไม่ละเลยหรือหลีกเลี่ยงงานที่ได้รับมอบหมาย พยายามติดตามผลงานของตนที่ได้ทำไปแล้วเพื่อแก้ไขปรับปรุงงานที่ทำบกพร่องให้ดียิ่งขึ้น

2. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน หมายถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการแสดงพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมของนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 13 ตัวแปร ได้แก่ เพศ เชาวนปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความคาดหวังของผู้ปกครอง ระดับชั้นเรียน ขนาดของโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

2.2 เชาวนปัญญา หมายถึง ^{*}ระดับความสามารถทางสติปัญญาของนักเรียน ได้แก่ ความสามารถในการจำ การคิด การตัดสินใจในการแก้ปัญหา และการปรับตัวเมื่อเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสามารถวัดระดับความสามารถทางสติปัญญาจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบแมทริซก้าวหน้ามาตรฐาน (Standard Progressive Matrices) ของราเวน (Ravan. 1965)

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งได้จากระดับผลการเรียนเฉลี่ยของภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

2.3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง ระดับผลการเรียนที่ต่ำกว่า 2.00

2.3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.00 ถึง 2.99

2.3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 3.00 - 4.00

2.4 ทักษะคติต่อการเรียน หมายถึง ความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบ พอใจ หรือไม่พอใจต่อการเรียน ได้แก่ วิชาที่เรียน ครูผู้สอน และการเห็นประโยชน์ของการเรียน

2.5 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งทางการเรียนให้สำเร็จ ได้แก่ พยายามแข่งขันกับมาตรฐานเดิมที่ทำไว้ หรือทำดีกว่าบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกห้องเรียน ความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ รู้สึกสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ หรือไม่สบายใจเมื่อไม่ประสบความสำเร็จ

2.6 การใช้เวลาในการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการใช้เวลาทำภารกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนได้เหมาะสม ทั้งในวันธรรมดา และวันหยุด ที่เป็นเวลานานนอกเวลาเรียน ได้แก่ การทบทวนบทเรียน การอ่านล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน การทำการบ้าน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย และการค้นคว้าบทเรียนเพิ่มเติม

2.7 ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการคาดการณ์ไกลเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรองรับผลดีหรือป้องกันผลเสีย ตลอดจนสามารถควบคุมตนเองให้กระทำหรือเว้นการกระทำบางอย่างตามความต้องการของตนเอง เพราะเล็งเห็นผลเสียที่จะเกิดตามมาทั้งแก่ตนเอง และแก่ผู้อื่นในภายหลัง

2.8 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้ของผู้ปกครองของนักเรียน ซึ่งเป็นรายได้ประจำเดือนของบิดามารดารวมกัน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ (สำนักงานสถิติจังหวัดปราจีนบุรี, 2539)

2.8.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ได้แก่ ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท

2.8.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง ได้แก่ ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 3,000 - 7,000 บาท

2.8.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ได้แก่ ครอบครัวที่มีรายได้มากกว่า 7,000 บาท

2.9 อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพที่ผู้ปกครองของนักเรียนทำประจำเพื่อเลี้ยงชีพ โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (สำนักงานสถิติจังหวัดปราจีนบุรี. 2539)

2.9.1 อาชีพข้าราชการ และรัฐวิสาหกิจ หมายถึง ข้าราชการ ลูกจ้างรัฐบาล ข้าราชการบำนาญ พนักงาน หรือลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ

2.9.2 อาชีพรับจ้าง หมายถึง ลูกจ้างในบริษัทเอกชน ร้านค้า ตลอดจนสถานธุรกิจเอกชนอื่น ๆ

2.9.3 อาชีพค้าขาย หมายถึง ผู้ประกอบการอาชีพอิสระในด้านการขายสินค้า รวมทั้งการค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ

2.9.4 อาชีพเกษตรกรรม หมายถึง ผู้ประกอบการอาชีพในการทำนา ทำไร่ ทำสวน การเลี้ยงสัตว์ และการประมง

2.10 สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง ลักษณะการครองชีวิตสมรสของบิดามารดา จำแนกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.10.1 บิดามารดาอยู่ร่วมกัน

2.10.2 บิดามารดาแยกกันอยู่

2.10.3 บิดามารดาหย่าร้างกัน

2.10.4 บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

2.11 ความคาดหวังของผู้ปกครอง หมายถึง ความคิดและการกระทำของผู้ปกครองต่อเป้าหมายที่ตั้งไว้สำหรับนักเรียนที่เขาต้องการจะให้ เป็น และต้องการที่จะให้นักเรียนประสบความสำเร็จ

2.12 ระดับชั้นเรียน ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี

2.13 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดของโรงเรียน โดยใช้จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดขนาดดังนี้

2.13.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนมากกว่า 1,140 คน

2.13.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 571 - 1,140 คน

2.13.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนต่ำกว่า 570 คน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต
 - 2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต
 - 2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต
 - 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน
 - 2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน
 - 2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน
 - 2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา
 - 2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา
 - 2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา
 - 2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง
 - 2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง
 - 2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง
 - 2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียน
 - 2.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียน
 - 2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียน
 - 2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ สถานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับชั้นเรียน และขนาดของโรงเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้

1.1.1 ความหมายของพฤติกรรมการเรียนรู้และนิสัยในการเรียน

✓ เฟรดเดอริก, คิทเชน และแมคเคลวี (Frederick , Kitchen and Mcelevee. 1947 : 10) กล่าวว่า นิสัยในการเรียนและเทคนิคในการเรียนมิได้เกิดจากสัญชาตญาณหากแต่เป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝนแก้ไขขัดเกลา และพัฒนาจนถึงจุดสมดุลระหว่างที่ทำไปกับผลงานที่ออกมาและนำไปใช้จริง

✓ ทัสซิง (Tussing. 1949 : 29) ให้ความเห็นว่า นิสัยในการเรียนเป็นแบบแผน พฤติกรรมที่ได้จากการเรียนรู้ และเป็นสิ่งที่สามารถปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนนั้นให้ดีขึ้น

✓ แมดดอกซ์ (Maddox. 1963 : 2) กล่าวว่า ความคงทนของนิสัยจะขึ้นอยู่กับโอกาสที่บุคคลนั้นจะเกิดความสำเร็จ หรือความพึงพอใจ กล่าวคือ พฤติกรรมใดที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมนั้นก็จะได้รับการกระทำซ้ำแล้วซ้ำอีกจนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไป

เรนน์ และลาเซน (Wrenn and Larsen. 1965 : 1 - 4) ได้เสนอว่าทักษะในการเรียนและเทคนิคในการเรียนเป็นลักษณะของพฤติกรรมแบบหนึ่งและเป็นส่วนหนึ่งของนิสัยในการเรียน

ไอแซงค์, อาโนลด์ และเมลลี (Eysenck , Arnold and Meili. 1972 : 92 - 93) กล่าวว่า นิสัย หมายถึงแนวโน้มที่แต่ละบุคคลจะแสดงพฤติกรรมจนเป็นกิจนิสัย และเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์ ดังนั้นนิสัยทางการเรียนจึงเป็นพฤติกรรมทางการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัย

แครนตัน และบาร์คเลย์ (Cranston and Barclay. 1985 : 136) ได้ให้ความเห็นว่า พฤติกรรมในการเรียนของผู้เรียน และเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน การสอน ผู้สอน และสัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึงวิธีการเรียนของผู้เรียนที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าขณะนั่นเอง

สุมานิน รุ่งเรืองธรรม (2522 : 33) ได้สรุปว่าพฤติกรรมในการเรียนของผู้เรียน มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ผู้เรียนมีความเจริญสูงสุด โดยผ่านประสบการณ์ต่างๆ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนก็คือ สิ่งที่บุคคลกระทำขณะที่เรียนนั่นเอง

ธีรยุทธ์ เสนียังศ์ ณ อยุธยา (2525 : 33) ได้อธิบายความหมายและลักษณะของพฤติกรรมการเรียนรู้พอสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออกเพื่อมุ่งพัฒนาในด้านความรู้เจตคติและทักษะตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ในวิชาต่างๆ

โสภา ชูพิกุลชัย (2528 : 111) ให้ความหมายของพฤติกรรมการเรียน หมายถึง การกระทำ หรือกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออกในการเรียน การตอบสนองหรือปฏิกิริยาที่นักเรียนมีต่อประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมในขณะที่เรียนด้วย ดังนั้นพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

จากข้อความข้างต้นอาจจะกล่าวได้ว่า นิสัยในการเรียน คือพฤติกรรมหรือการแสดงออกที่เกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียน โดยเฉพาะวิธีการในการเรียน การรู้จักใช้เวลา ซึ่งปฏิบัติเป็นประจำ นิสัยในการเรียนเกิดจากการเรียนรู้และสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม

ดังนั้นอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนย่อมเป็นพื้นฐานที่จะสร้างให้เกิดนิสัยในการเรียนได้ เมื่อพฤติกรรมเกี่ยวกับการเรียนนั้นได้ปฏิบัติบ่อยครั้งหรือปฏิบัติเป็นประจำ การพัฒนาพฤติกรรมการเรียนไม่ว่าจะเป็น การรู้จักใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ การจดบันทึก การทำการบ้าน หรือการเตรียมตัวสอบ ย่อมจะนำไปสู่การพัฒนาหรือการสร้างนิสัยในการเรียน หรือพฤติกรรมการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำด้วยเช่นกัน

1.1.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน

เอนกกุล กริแสง (2520 : 43 - 50) ได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของวิธีการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเรียนว่า นักเรียนจะบรรลุจุดหมายในการเรียนที่ดีนั้นจะต้องมีวิธีการเรียนที่ถูกต้อง โดยวิธีการเรียนนั้นมีองค์ประกอบที่นักเรียนจะต้องให้ความสนใจคือ การฝึกฝน การรู้ผลงาน การแบ่งบทเรียนเป็นตอน ๆ การใช้ประสาทรับรู้ช่วยในการเรียน เครื่องล่อใจ หมายถึง สิ่งของหรือสถานการณ์ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ ให้ทำกิจกรรมหรือแสดงพฤติกรรม และความเอาใจใส่ต่อการเรียน

สงัด อุทรานันท์ (2525 : 42) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า องค์ประกอบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนนั้น นอกเหนือจากวิธีการเรียนแล้ว ลักษณะของการเรียน อัตราการเรียนของผู้เรียนก็มีส่วนสำคัญเช่นกัน

รุ่งทิwa จักรกร (2521 : 21) ได้กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนประกอบด้วย

1. ลักษณะของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ ความพร้อม ความต้องการที่จะเรียนรู้ ความสามารถในการรับรู้ อารมณ์ที่อยากจะเรียนรู้ ความสามารถในการจำสิ่งที่เรียนรู้แล้ว ระดับความปัญญา เจตคติต่อการเรียนรู้ และสุขภาพจิต

2. ลักษณะของที่จะเรียนรู้ สิ่งที่จะเรียนรู้อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

2.1 บทเรียน ได้แก่ เนื้อหาสาระหรือเรื่องราวที่จะเรียน โดยลักษณะของบทเรียนที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ คือ ความสั้น - ยาวของบทเรียน ความยาก - ง่ายของบทเรียน เป็นต้น

2.2 สื่อประกอบการเรียน ได้แก่ สื่อสารการเรียนต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ สไลด์ ภาพยนตร์ และอื่น ๆ โดยลักษณะของสื่อประกอบของบทเรียนที่มีต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ได้แก่ ความชัดเจน ความซับซ้อน และความเหมาะสมของสื่อ

3. วิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้ของบุคคลอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.2 การเรียนรู้โดยมีครูสอน

4. แรงจูงใจในการเรียน จะเป็นสิ่งที่กระตุ้น หรือแรงดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมทางการเรียนรู้ออกมา ความต้องการอยากรู้ อยากพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า มีความพึงพอใจที่จะเรียน มีเจตคติที่ดีต่อบทเรียน ต่อครูผู้สอน ย่อมก่อให้เกิดผลการเรียนที่น่าพอใจ

กล่าวโดยสรุปก็คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนนั้น ประกอบด้วย ลักษณะของนักเรียน ลักษณะของสิ่งที่จะเรียนรู้ แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน และวิธีการเรียนรู้ ซึ่งปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนตามความมุ่งหวัง ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับนักเรียนเป็นสำคัญ

1.1.3 พฤติกรรมการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2525 : 2) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนหรือวิธีการเรียนที่ตินั้นว่า เป็นสิ่งที่ปฏิบัติตามได้ยากในตอนต้น แต่ถ้าปฏิบัติติดต่อกันเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว วิธีเรียนนั้นก็จะเป็นนิสัยประจำตัว ซึ่งพฤติกรรมการเรียนที่ดี ได้แก่ การแบ่งเวลาสำหรับศึกษาไว้เป็นส่วนหนึ่ง เมื่อถึงเวลาเรียนก็เรียน ตั้งอกตั้งใจเรียน พยายามรักษาเวลา และทำตามตารางเวลาที่กำหนดไว้ให้ได้ทุกวัน หาสถานที่ต้องศึกษาให้เหมาะสม บังคับใจให้แน่วแน่ต่อการเรียน และทำงานต้องทำให้สำเร็จ กำหนดงานที่จะทำไว้ให้เหมาะสมกับความสามารถ

วัชรวิ บุรณสิงห์ (2526 : 48 - 54) ได้อธิบายเพิ่มเติมสรุปได้ว่า การจัดสรรเวลาในการศึกษาถือได้ว่าเป็นเทคนิคที่สำคัญ อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนให้ได้ผลดีขึ้นประการหนึ่ง กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องมีการทำตารางเวลาสำหรับศึกษาของตนเอง เพื่อจะได้ทำการรายการสิ่งที่จะต้องทำตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง และเวลาในการพักผ่อนให้เหมาะสม พร้อมทั้งมีวิธีการอ่านให้ถูกต้อง เหมาะสม

ภินโญ สาร (2531 : 5 - 16) ได้เสนอแนะวิธีเรียนได้แก่ พอสรุปได้ ดังนี้

1. การปฏิบัติตัวในห้องเรียนที่โรงเรียน ขณะที่ครู อาจารย์กำลังสอนในชั้นเรียน นักเรียนไม่ควรพูดคุยกัน ให้ความสนใจเฉพาะสิ่งที่ครูสอนเท่านั้น ตอนใดฟังครูอธิบายไม่ทัน หรือไม่เข้าใจ แจ่มแจ้งควรยกมือทันที ขณะฟังหรือจดคำอธิบายของครู บางทีจดไม่ทันควรเว้นที่จดไว้ภายหลัง เติร์บจดในสิ่งที่ครูกำลังพูดอยู่ ลักษณะของการจดควรจดจากความเข้าใจของนักเรียนเองไม่จดทุกคำพูดของอาจารย์

2. การปฏิบัติตัวนอกห้องเรียน

2.1 ขยันทำแบบฝึกหัดที่ครูสั่ง หรือลองทบทวนดูเองในสิ่งที่เรียนมาแล้วในชั้นเรียน

2.2 ทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้ว

2.3 ควรทำตารางเวลาส่วนตัวประจำสัปดาห์เอาไว้ว่าเวลาไหนจะทำอะไร

แมดดอกซ์ (Maddox. 1965 : 9) ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของพฤติกรรมการเรียนว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคล และการทำงานหนักเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพด้วย เพราะมักปรากฏว่านักเรียนที่มีสติปัญญาสูงหลายคนสอบตก หรือทำคะแนนสอบได้น้อยกว่าผู้ที่มีสติปัญญาและความถนัดในการเรียนปานกลางหรือต่ำ ซึ่งความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์การเรียนของแต่ละคนนอกจากจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาและความสามารถทางสมองร้อยละ 50 - 60 แล้วยังขึ้นอยู่กับความพยายาม และวิธีการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพร้อยละ 30 - 40 และได้เพิ่มเติมอีกว่า พฤติกรรมการเรียนหรือวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้น เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนดีนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่มีความเฉลียวฉลาดมาก แต่ต้องเป็นคนที่ต้องรู้จักใช้เวลา ต้องรู้จักวิธีเรียน วิธีทำงานให้ได้ผลดี

บราวน์แมน (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2526 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Brownman.1965 : 8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน สรุปได้ว่าวิธีการเรียนของนักเรียน หรือพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เจตคติของนักเรียนต่อครูผู้สอน สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

เมเกอร์ (Mager. 1962 : 8) ได้เสนอว่า จุดมุ่งหมายของการสอนที่ดีควรระบุถึงพฤติกรรมของผู้เรียนที่ผู้สอนปรารถนาให้เกิดขึ้นอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเรียนการสอน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กัน การที่นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี คือรู้จักจัดสรรเวลาให้เป็นประโยชน์ และปฏิบัติตัวในห้องเรียนอย่างเหมาะสม มีความตั้งใจฟังสิ่งที่ครูสอน คิดไตร่ตรองตามคำพูดของครู ชักถามเมื่อไม่เข้าใจ

และจดบันทึกในสิ่งที่ได้เรียนรู้ วิธีการเหล่านี้จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และอีกประการหนึ่งนักเรียนต้องมีเจตคติที่ดีต่อครูผู้สอนด้วย

1.1.4 การสร้างพฤติกรรมการเรียนที่ดี

สมิท (Smith. 1970 21 - 35) ศึกษาพบว่า นักเรียนสามารถประหยัดเวลาได้ 1 ใน 3 ถึง 1 ใน 4 ของเวลาที่เคยใช้ ถ้ารู้จักสร้างพฤติกรรมทางการเรียนที่ดีและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการจัดระบบวิธีการเรียนให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. กำหนดตารางเวลาเรียน โดยแน่ใจว่าได้ให้เวลาแต่ละวิชาอย่างเพียงพอ และบังคับให้ตนเองปฏิบัติตามตารางนั้น

2. จัดสถานที่ให้เหมาะสมสำหรับตนเองในเวลาทำงานแต่ละวัน

3. ตั้งสมาธิแน่วแน่ ปราศจากสิ่งรบกวนจนกว่างานจะเสร็จ

4. ทำงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละวันให้เสร็จตามกำหนดในตารางเวลาที่กำหนด

นอกจากนี้ สมิทยังได้เสนอแนะวิธีปฏิบัติในการเรียนที่ดี โดยปรับปรุงด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การอ่าน องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ คือความเร็วและความเข้าใจในเนื้อหา การอ่านที่รวดเร็วทำให้นักเรียนสามารถอ่านเนื้อเรื่องได้มากกว่า หรือสามารถทบทวนได้หลายครั้งในช่วงเวลาที่กำหนด ส่วนความเข้าใจในเนื้อหานั้นจะต้องพยายามจับจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่าน และจับใจความสำคัญของเรื่องนั้นให้ได้

2. การขีดเส้นใต้ เพื่อเน้นจุดสำคัญที่อาจเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ความคิดเห็นของผู้เขียน เพื่อจำไว้หรือทำให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน หรือแสดงจุดอ่อนที่เรายังไม่เข้าใจ

3. การจดโน้ต เป็นส่วนสำคัญที่ได้อ่านหรือรับฟัง จะช่วยให้จำได้ดีขึ้น

4. การเขียน การเขียนรายงานหรือการทำการบ้านที่ทำได้ดี อาจเนื่องมาจากการขาดความรู้ในเรื่องหลักการเขียนในลักษณะต่างๆ เช่น การเขียนรายงาน การเขียนเพื่อตอบคำถาม เป็นต้น

5. การใช้ห้องสมุด ห้องสมุดเป็นแหล่งทรัพยากรความรู้ที่สำคัญ ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดได้อย่างดี

6. การใช้เครื่องมือช่วยในการเรียน เช่นแผนที่ ตารางจะทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

ทิพาวดี เอมะวรรณะ (2529 : 3 - 2) ได้เสนอวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้เรียนมองเห็นปัญหาของตน เมื่อผู้เรียนตระหนักว่าวิธีการเรียนในปัจจุบันของตนยังไม่ได้พอที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนตามที่ตนมุ่งหมายด้วยสาเหตุใดก็ตาม ก็แสดงว่าผู้เรียนเริ่มมองเห็นปัญหาของตนแล้ว

ขั้นที่ 2 มองเห็นวิธีการแก้ปัญหา เมื่อผู้เรียนต้องการปรับปรุงตนเองก็จะเริ่มต้นหาทางที่จะแก้ปัญหา ซึ่งระยะนี้เป็นเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะแสวงหาผู้ช่วยเหลือ เช่น ปรีชา กับ ครู หรือขอรับบริการจากครูแนะแนว

ขั้นที่ 3 ดำเนินการแก้ปัญหาโดยมีหลักการที่ควรยึด 6 ประการด้วยกัน คือ

1. สะสม (Gradualness) คือการเรียนอย่างค่อยเป็นค่อยไป สะสมวันละนิด ไม่หักโหมเฉพาะก่อนสอบเพียง 5 - 6 วัน
2. ทำซ้ำ (Repetition) การป้องกันการลืมด้วยการท่องและทำแบบฝึกหัดซ้ำ ๆ
3. ย้ำแรงเสริม (Reinforcement) อาจเป็นการให้รางวัลตนเอง ชมเชยตนเอง เพื่อให้เกิดกำลังใจในการเรียน
4. เพิ่มความกระตือรือร้น (Active Learning) ต้องมีความใส่ใจในเรื่องที่อ่าน ตลอดจนการคิดหรือการกระทำสิ่งที่ตนต้องการเสมอ
5. เน้นการปฏิบัติ (Practice) เมื่อศึกษาทฤษฎีแล้วควรลงมือปฏิบัติด้วย เพื่อให้เกิดความชำนาญและจำได้แม่นยำ
6. หาสิ่งเร้าใจ (Stimulus Control) โดยอาศัยการจัดสิ่งแวดล้อมเข้าช่วยเป็นตัวกระตุ้นด้วย

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงวิธีในการเรียน อาจใช้วิธีการดังนี้

1. การจัดตารางเรียน เป็นการวางแผนล่วงหน้า จัดแบ่งเวลาที่เหมาะสมและเป็นตัวกระตุ้นให้เร่งทำงานโดยบรรลุเป้าหมาย
2. เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนให้ตนเองด้วยวิธีที่เหมาะสมกับตนเอง
3. เรียนจากตำราด้วยการอ่าน คิด สรุป และถามตนเอง
4. ฝึกการบันทึก เช่น เขียนตัวโต เขียนลดหลั่นกัน ใช้ปากกาต่างสีขีดหรือบันทึกตามลำดับความสำคัญ เป็นต้น
5. ฝึกเทคนิคการอ่านเร็ว เช่น การอ่านนำ การอ่านเป็นช่วงประโยค การอ่านเฉพาะใจความสำคัญ การอ่านคร่าว ๆ หรือการอ่านผ่านตา

1.1.5 วิธีแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมกรเรียน

แมดดอกซ์ (Maddox. 1963 : 2) ได้ศึกษาพบว่า วิธีที่จะช่วยปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมกรเรียนให้ดีขึ้นมีดังนี้

1. ต้องมีสุขภาพจิตที่ดี มีร่างกายแข็งแรง อาจทำได้โดยการออกกำลังกาย รู้จักวิธีผ่อนคลายความตึงเครียด

2. ปรับปรุงแนวทางและวิธีการทำงานโดยมีการวางแผนและแบ่งเวลาเรียน และการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

3. ลดความกังวลและความตื่นเต้นประมาทโดยแก้ปัญหาความขัดแย้งในใจของตนเอง

ได้มีการศึกษายืนยันว่าครูสามารถสอนและฝึกให้นักเรียนมีวิธีการเรียนที่ดีได้ และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

ฮาซลาม และบราวน์ (Haslam and Brown. 1967) ได้ศึกษาพบว่า การสอนวิธีเรียนที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนมีวิธีในการเรียนดีขึ้นกว่าเดิม และทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย ครูจะสร้างวิธีในการเรียนให้แก่นักเรียนได้จะต้องมีความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้

1. วิธีเรียนและวิธีทำงาน
2. การจัดตารางเวลาเรียน
3. วิธีจัดสภาพแวดล้อมซึ่งจะทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพ
4. การจดงาน การจดโน้ต การทำโน้ต
5. การเตรียมตัวสอบ
6. การท่องหนังสือ
7. การตอบคำถามและการตอบข้อสอบ
8. การเขียนรายงาน
9. การใช้ห้องสมุด

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรเรียน

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

คาร์เตอร์ (Carter. 1962 : 51) ได้ศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและต่ำกว่าระดับความสามารถ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนในระดับชั้น 7 และชั้น 8 จำนวน 725 คน ใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากแบบทดสอบ SAT (Stanford Achievement Test) กับคะแนนเชาว์ปัญญาจากแบบทดสอบเชาว์ปัญญาของเฮร์แมนและเนลสัน (Herman - Nelson Intelligence Test) เป็นเกณฑ์แบ่งกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างใช้แบบสำรวจพฤติกรรมที่

ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียน CSMS(California Study Methods Survey) พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถ

ฮาซลาม และบราวน์ (Haslam and Brown, 1967 : 223) ศึกษาว่าการสอนทักษะการเรียนอย่างมีระบบระเบียบจะช่วยทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนดีขึ้นหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 74 คน ที่เรียนในโรงเรียนไฮแลนด์ แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ให้กลุ่มทดลองเรียนวิชาการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (The Brown - Holtzman Effective Study Course) กลุ่มควบคุมไม่ให้เรียนวิชาดังกล่าว ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสำรวจนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียน (Brown - Holtzman Survey of Study Habits Attitudes) ทั้งก่อนและหลังเรียน The Brown - Holtzman Effective Study Course เพื่อดูว่าในกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงทักษะทางการเรียนหรือไม่ ผลจากการเปรียบเทียบนักเรียนในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยดูคะแนนเรียนและคะแนนจากแบบทดสอบการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (The Effective Study Test) ปรากฏว่ากลุ่มทดลองได้คะแนนเรียนและคะแนนจากแบบทดสอบดังกล่าวสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าความรู้เกี่ยวกับทักษะทางการเรียนที่ให้แก่งroupตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการเรียนที่มีประสิทธิภาพหากแต่ยังช่วยปรับปรุงพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนและทัศนคติในการเรียน ตลอดจนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนได้ดีขึ้นด้วย

ดีไซเดอร์อาโด และโคสกินีน (Desiderato and Koskinen, 1969 : 162) ศึกษาว่านักเรียนที่มีความถนัดทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ถ้ามีความวิตกกังวลจะทำให้คะแนนเฉลี่ยลดลงหรือไม่ และผู้มีความวิตกกังวลต่างกันจะมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนและผลการเรียนต่างกันหรือไม่ ผลปรากฏว่าผู้ที่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนแตกต่างกันจะได้คะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หญิงที่มีความกังวลใจต่ำจะได้คะแนนเฉลี่ยและคะแนนที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

✓ โลท์ และอเล็กซาคอส (Light and Alexakos, 1970 : 450) ได้ศึกษาว่าการแนะแนวเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ช่วยปรับปรุงพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนหรือไม่ โดยศึกษากับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 30 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 และ 2 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการแนะแนวเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม กลุ่ม 3 เป็นกลุ่มควบคุมไม่ให้คำปรึกษาแนะแนว ก่อนและหลังให้คำปรึกษาแนะแนวแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสำรวจนิสัยในการเรียนของเรนน (Renn's Inventory of Study Habits) แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทดสอบค่า (t - test) และวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) ผลการศึกษา

ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับคำปรึกษาแนะแนวทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนดีขึ้นที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

นภาพร เมษรักขานิช (2514 : 65 - 66) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมในการเรียน ทักษะคิดในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนกวิทยาศาสตร์ จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิญญู พูลศรี (2523 : 35 - 39) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ปีที่ 1 วิทยาลัยครูเชียงใหม่ จำนวน 8 คน โดยพบกันสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1.30 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ติดต่อกัน 12 ครั้ง ผลปรากฏว่าหลังจากการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแล้วผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน และนิสัยทางการเรียนของนักศึกษาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จารุลักษณ์ พินพรหมราช (2529 : 52 - 54) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกฝนกิจกรรมกลุ่มและกลุ่มที่ได้รับการข้อเสนอแนะ กลุ่มละ 15 คน หลังจากการฝึกฝนกิจกรรมกลุ่มและให้ข้อเสนอแนะ กลุ่มละ 12 ครั้งแล้ว ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มมีพฤติกรรมการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ธาวิณี เจียรวัฒนะ (2531 : ง) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่มีส่วนส่งเสริมผลสำเร็จในการเรียนวิทยาศาสตร์ ตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สูง ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนคณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สูง จำนวน 283 คน ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่มีส่วนส่งเสริมการเรียนในระดับมากที่สุด คือ การตั้งใจเรียนเสมอ การติดตามเรื่องที่เรียนเสมอ การทำการบ้านด้วยตนเอง และพฤติกรรมการสอนของครูมีส่วนส่งเสริมการเรียนในระดับมากที่สุด คือ การให้เนื้อหาที่ชัดเจน การเฉลยข้อสอบเพื่อให้ให้นักเรียนรู้จุดบกพร่องของตนเองทุกครั้ง การให้การบ้าน แบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบเสมอ ครูมีความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียนเสมอ ครูเข้าใจปัญหาและความรู้สึกของนักเรียน

การสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ครูมีอารมณ์มั่นคงแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผลใจกว้างและโอบอ้อมอารี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมในการเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่สามารถใช้ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงมีพฤติกรรมในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และเมื่อนักเรียนได้ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมในการเรียนให้ดีขึ้นแล้วจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

๖. สุรางค์ ดันติกุลวิจิตร (2539 : 74 - 75) ได้ศึกษาการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดคลองสวน จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน เป็นเวลา 12 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองกลุ่ม

๗. ประวิณ สุทธิสง่า (2540 : 81) ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลแบบเผชิญความจริง ที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญ จังหวัดชลบุรี จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่าหลังจากนักเรียนได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

2.1.1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

2.1.1.1 ความหมายของแรงจูงใจ

คิตต์ (Kidd. 1973 : 101) กล่าวว่า แรงจูงใจ (Motivation) มาจากคำกริยาในภาษาละตินว่า Movere ตรงกับภาษาอังกฤษว่า to move มีความหมายว่า เป็นสิ่งโน้มน้าวหรือชักนำให้บุคคลเกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ

โลเวล (Lovell. 1980 : 109) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่ชักนำโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความมานะพยายามเพื่อสนองตอบความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จได้

ปฐุม นิคมานนท์ (2524 : 27) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นสภาวะหรือสภาพของอารมณ์ของบุคคลที่พร้อมจะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และมุ่งไปสู่เป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง แรงจูงใจหมายถึง เหตุจูงใจที่ทำให้ความต้องการของมนุษย์ได้รับความพอใจ และพฤติกรรมของมนุษย์บรรลุเป้าหมาย โดยปราศจากภยันอันตรายหรือสภาพการณ์ที่ไม่พึงพอใจ (โสภา ชูพิกุลชัย. 2528)

แรงจูงใจ หมายถึง การกระตุ้น หรือส่อให้เกิดพฤติกรรมเรียนรู้ขึ้นด้วยสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2528 : 227)

แรงจูงใจ หมายถึง แรงที่มากกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความต้องการ หรือตาม จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2530)

จากความหมายของแรงจูงใจที่กล่าวมาสรุปได้ว่าแรงจูงใจ คือกระบวนการที่โน้มน้าวให้ บุคคลพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และมุ่งสู่เป้าหมายที่พึงพอใจ

2.1.1.2. ความสำคัญของแรงจูงใจ

สุชา จันทรโสม และสุรางค์ จันทรโสม (2518 : 71 - 72) กล่าวว่าแรงจูงใจเป็นสิ่งที่ทำให้ บุคคลเกิดพลังที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดการที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด และทำให้เกิดความพร้อมในการเรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้แรงจูงใจยังทำให้บุคคลหรือผู้เรียน สามารถไปสู่จุดหมายปลายทางที่พวกเขาคาดหวังได้

ชัยนาถ นาคบุปผา (2529 : 54 - 56) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจว่าเป็นสิ่งที่มี อิทธิพลต่อการเรียน และการทำงานของบุคคลเป็นอย่างมาก หากผู้เรียนหรือผู้ทำงานได้รับแรงจูงใจ ในระดับสูงย่อมทำให้พวกเขาตั้งใจเรียนหรือตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถโดยไม่ย่อท้อ

สำหรับแรงจูงใจด้านการศึกษา นั้นเป็นการตัดสินใจที่สลับซับซ้อน เนื่องจากต้องลงทุนทั้ง ด้านค่าใช้จ่ายและด้านเวลา นอกจากนี้การตัดสินใจเข้าศึกษาอย่างใดอย่างหนึ่ง จะรวมถึงการ ยอมรับเงื่อนไขข้อตกลงและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ด้วย บางอย่างมีความเข้มงวดมาก และบางอย่างก็ ส่งผลกระทบไปยังกิจกรรมอื่น ๆ ของชีวิตด้วย ไม่ว่าชีวิตในครอบครัวหรือการทำงาน รวมทั้งเวลา สำหรับสนุกสนานเพลิดเพลิน การที่บุคคลจะเข้าร่วมกิจกรรมใดด้วยความเต็มใจนั้น เขาคาดหวังว่า เขาจะได้รับสิ่งที่พึงพอใจและคุ้มค่า การศึกษาเรื่องของแรงจูงใจจึงมีความสำคัญสำหรับการจัด กระบวนการเรียนการสอน

2.1.1.3. ประเภทของแรงจูงใจ

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1962 : 321 - 322) แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจทางร่างกาย (Physiological Motive) เป็นแรงจูงใจที่เนื่องมาจากความต้องการ การทางร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายหลังจากแรงจูงใจทาง ชีวิตวิทยาซึ่งเกิดโดยการเรียนรู้จากสังคม

มอร์แกน (Morgan. 1966 : 281) แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท ใหญ่ ๆ คือ

1. ความต้องการผูกพันกับผู้อื่น (Affiliation Needs) เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมจึงจำเป็นต้องอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นนอกเหนือจากพ่อ แม่ พี่น้อง ความผูกพันกันนั้นทำให้เกิดความพึงพอใจและสบายใจในการที่จะอยู่ร่วมกัน หรือทำงานเกี่ยวข้องกันเพื่อสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ

2. ความต้องการฐานะ (Status Needs) ในกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ด้วยกันเป็นจำนวนมาก การแบ่งแยกระดับชั้นจะเกิดขึ้นเสมอ คนส่วนมากจึงพยายามจะสร้างฐานะของตนเองให้ทัดเทียมหรือดีกว่าคนอื่น ๆ ในสังคมเดียวกัน ซึ่งมีได้หลายรูปแบบ เช่น อยากได้ตำแหน่ง (Rank) อยากได้เกียรติยศและอำนาจ (Prestige and Power)

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1962 : 186 - 187) แบ่งแรงจูงใจของมนุษย์ออกเป็น 5 ขั้นดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย ได้แก่ ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ การขับถ่าย ฯลฯ

2. ความต้องการความปลอดภัยจากสิ่งต่าง ๆ

3. ความต้องการความรัก และความรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วม

4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self - Esteem Need)

5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ (Self Actualization) คือรู้ถึงความสามารถที่ตนมีอยู่ในการปฏิบัติการใดๆ จึงต้องแสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่

เซอร์ฟ (ปฐุม นิคมานนท์. 2534 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Sherif. 1956) แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. แรงจูงใจปฐมภูมิ (Primary Motives) ได้แก่ แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการทางกาย เช่น ความหิวกระหาย ต้องการพักผ่อน ต้องการหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดอันตราย และต้องการขับถ่ายของเสียออกจากร่างกาย

2. แรงจูงใจทุติยภูมิ (Secondary Motives) ตั้งแต่แรกเกิดนอกจากคนเราจะมีความต้องการทางกายแล้ว ก็ได้พัฒนาความต้องการทางสังคมที่มีความซับซ้อนขึ้นมาควบคู่กัน ความต้องการทางสังคมนี้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ เพื่อการปรับตัวในสภาพแวดล้อมของครอบครัว ในโรงเรียน ในบรรยากาศของการประกอบอาชีพ และการใช้ชีวิตในสังคมทั่วไป

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 227) แบ่งแรงจูงใจตามเหตุผลของเบื้องหลังในการแสดงออกของพฤติกรรมเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motives) หมายถึงการที่บุคคลมองเห็นคุณค่าที่จะกระทำด้วยความเต็มใจ เชื่อกันว่าถ้าผู้เรียนเกิดแรงจูงใจประเภทนี้จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด ดังนั้น

ครูควรพยายามสร้างแรงจูงใจประเภทนี้ให้เกิดขึ้นมากที่สุด ได้แก่ การอยากเรียน เพราะต้องการเป็นผู้มีความรู้

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motives) หมายถึงการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมเพราะต้องการสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่นำมาไว้ภายนอก เช่น รางวัล เกรด เป็นต้น

ประเภทของแรงจูงใจ (Classification of Motives)

1. แรงจูงใจตามลักษณะที่แท้จริง
2. แรงจูงใจตามเป้าหมาย
3. แรงจูงใจตามลักษณะการเกิด
4. แรงจูงใจตามลักษณะการใช้

✕ ผลสรุปจากทัศนะของนักจิตวิทยาจากเอกสารที่ผู้วิจัยได้ศึกษาพอที่จะสรุปได้ว่า แรงจูงใจภายในมีคุณค่าดีกว่าแรงจูงใจภายนอก แต่แรงจูงใจภายในปลูกฝังให้เกิดแก่ผู้เรียนได้ยากกว่า ดังนั้นในการใช้แรงจูงใจกับเด็กมักใช้แรงจูงใจภายนอกเสียก่อน แล้วสร้างให้เกิดแรงจูงใจภายในทีหลัง แต่ในทางปฏิบัติย่อมทำได้ยากซึ่งสามารถสรุปเป็นหลักกลางๆ ได้ว่า ในสถานการณ์การเรียนการสอนโดยทั่วไปจำเป็นต้องใช้แรงจูงใจภายนอก เพื่อชักนำให้นักเรียนสนใจการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องเรียนในสิ่งที่มีประโยชน์ แต่ว่าสิ่งนั้นค่อนข้างอยู่ไกลตัว หรือห่างความต้องการที่แท้จริงของเขาในขณะนั้น แต่หลังจากที่ผู้เรียนมีความเข้าใจขึ้นและเห็นความสำคัญของสิ่งนั้นแล้ว การใช้แรงจูงใจภายนอกก็จะค่อย ๆ ลดลงไปกลายเป็นการเรียนด้วยแรงจูงใจภายใน คือเรียนด้วยความรักความเข้าใจในเนื้อหานั้น ๆ อย่างแท้จริง

2.1.1.4. ประโยชน์ของแรงจูงใจ

กิตติมา ปริดีติลล (2529 : 1174) ได้ระบุถึงประโยชน์ของแรงจูงใจ ดังนี้

1. คนงานมีความภาคภูมิใจในหน้าที่การงานที่ทำอยู่
2. เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้แก่หน่วยงานอย่างเต็มที่
3. รู้จักหน้าที่ช่วยเหลือกัน
4. มีความสนใจในการสร้างสรรค์ มุ่งทำงานอย่างเต็มที่
5. สนใจและพอใจที่จะทำงานนั้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แรงจูงใจในการเรียน คือพลังกระตุ้นพฤติกรรมในแต่ละบุคคลใช้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนไปในทิศทางที่จะนำไปสู่เป้าหมาย การสร้างแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่โรงเรียนจะต้องจัดการทำให้นักเรียนในโรงเรียน เพื่อบรรลุสัมฤทธิ์ผลตามต้องการ

2.1.1.5 การสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน

ในการเรียนการสอนครูจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้แก่นักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ การสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนมีหลายวิธี ดังนี้

1. การเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจ การเร้าทำให้นักเรียนเกิดการตื่นตัวซึ่งอาจกระทำโดย

1.1 เร้าให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น โดยการจัดสภาพการณ์ในห้องเรียนเพื่อให้เด็กเรียนโดยวิธีสืบสวนตามแนวของบรูเนอร์ จัดนิทรรศการ จัดเกมต่างๆ หรือการตอบปัญหาต่างๆ

1.2 ความกังวลใจทำให้เกิดการเสาะแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากสภาพทางอารมณ์ที่หุดหิด กังวลใจที่สะสมมากขึ้นในระดับที่เหมาะสมจะเป็นแรงจูงใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมของการเสาะแสวงหาคำตอบที่ต้องการ

2. การแข่งขันและการร่วมมือ เป็นการสร้างแรงจูงใจอย่างหนึ่งจากการทดลองของ มอลเลอร์ (Gamaon - 1972 : 216 ; citing Maller. n.d.) พบว่าการให้นักเรียนแข่งขันกันเป็นรายกลุ่มจะได้ผลดีกว่าการแข่งขันรายบุคคล วิธีนี้เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับเด็กในระดับประถม หรือมัธยมมากกว่าระดับอื่นๆ นอกจากจะสร้างแรงจูงใจแล้วยังก่อให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มด้วย เช่น การฝึกให้รู้จักการจัดระบบในการทำงาน รู้จักแสดงความคิดเห็นและฝึกการยอมรับมติของกลุ่ม เพราะการทำงานกลุ่มตามจุดประสงค์ของกลุ่มจะทำให้งานประสบผลสำเร็จ และเป็นไปอย่างมีระบบมากกว่าการทำงานเป็นกลุ่มที่ทำตามจุดประสงค์ของหัวหน้ากลุ่มหรือคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม

3. การชมเชยและการตำหนิ เป็นการนำเอาวิธีการกระตุ้นให้บุคคลทำงานโดยมุ่งให้ได้รับรางวัลและหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ รางวัลและการลงโทษอาจเป็นนามธรรม ภาษา หรือสัญลักษณ์ก็ได้

4. การให้นักเรียนรู้ความก้าวหน้าของตน จะทำให้เขารู้สึกว่าตนเองประสบผลสำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตน จะเป็นการจูงใจให้เขาสนใจการเรียนมากขึ้น

5. ระดับความมุ่งหวัง การจูงใจโดยใช้วิธีนี้ยึดหลักที่ว่าพยายามที่จะให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ และพยายามหลีกเลี่ยงความผิดหวังด้วยการให้ผู้เรียนตั้งระดับความมุ่งหวังให้สอดคล้องกับความสามารถของตน และสอดคล้องกับสภาพความจริงด้วย เพราะความสมหวังหรือความผิดหวังขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายที่แต่ละคนกำหนดไว้ หน้าที่ของครูก็คือหาทางช่วยให้นักเรียนรู้ถึงระดับความสามารถที่แท้จริงของตน

6. การให้รางวัลและการลงโทษ ก่อนใช้วิธีนี้ควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

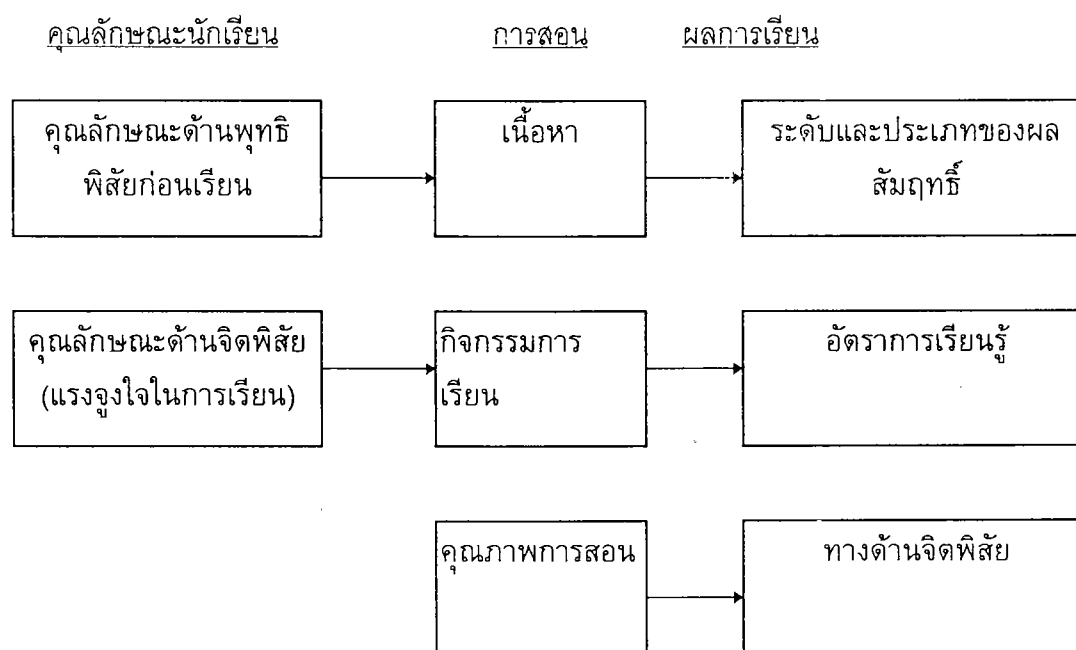
6.1 ควรใช้ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน เพราะการให้รางวัลอาจทำให้เด็กคำนึงถึงรางวัลมากกว่าความสำเร็จของงาน หรือการลงโทษจะมีผลทำให้บุคคลหลบหนีและเก็บกด ตลอดจนเกิดความก้าวร้าวในภายหลัง

6.2 การลงโทษไม่ควรรุนแรงหรือลงโทษพร่ำเพรื่อ และควรให้เด็กรู้ว่าถ้าลงโทษแล้วดีขึ้นจะเป็นประโยชน์ที่สุด เพราะการลงโทษจะกลายเป็นรางวัลไปในตัว

6.3 การให้รางวัลและการลงโทษควรกระทำทันที และเหมาะสมกับสถานการณ์จึงจะได้ผลดีมากกว่าการเว้นระยะให้นานออกไป (วารินทร์ สายโอบเอื้อ และ สุณีย์ ธีดากร. 2522 : 68 - 70)

2.1.1.6 แรงจูงใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom. 1976) กล่าวว่า ความสามารถด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) คือความรู้ที่จำเป็นก่อนการเรียนรู้ คุณลักษณะด้านจิตพิสัย (Affective) คือแรงจูงใจในการเรียน คุณภาพด้านการสอนจะเป็นตัวกำหนดผลการเรียนอันได้แก่ ระดับ และประเภทของผลสัมฤทธิ์ อัตราการเรียนรู้ และผลทางจิตพิสัย ดังแผนภูมิ

(บุญชม ศรีสะอาด 2528 : 45 - 46)

2.1.1.7 บทบาทของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมแรงจูงใจของนักเรียน

บทบาทของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมแรงจูงใจของนักเรียน อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทดังต่อไปนี้

1. การปรับปรุงวิธีการสอนของครูโดยตรง

2. ทำงานร่วมกับนักเรียนเพื่อช่วยส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

โรเซน (Rosen. 1961 : 574 - 585) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านโครงสร้างของครอบครัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จากการศึกษพบว่าบิดามารดาของเด็กที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เน้นการฝึกความต้องการผลสัมฤทธิ์ มีความสนใจในงานของเด็ก ตั้งเป้าประสงค์สำหรับเด็ก และคอยดูแลในการแก้ปัญหาของเด็ก เขายังพบว่าชั้นของสังคมมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าเด็กชายในสังคมชั้นกลางมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กชายในสังคมชั้นต่ำ และเด็กชายที่มาจากครอบครัวเล็กมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กชายที่มาจากครอบครัวใหญ่

ไมเออร์ (Myer. 1965 : 335 - 363) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับค่าคะแนนเฉลี่ย (G.P.A) กลุ่มตัวอย่างประชากร คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 524 คน เป็นชาย 261 คน หญิง 263 คน ซึ่งเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จาก 7 รัฐ ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.50 และ 0.48 ตามลำดับ

รัสเซลล์ (Russell. 1969 : 263 - 266) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างประชากร คือนักเรียนระดับ 9 ในรัฐเคนตักกี (Kentucky) จำนวน 90 คน และใช้แบบทดสอบคาลิฟอร์เนีย (California test) วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 3 ฉบับ คือแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่าน ความสามารถทางเลขคณิต และความสามารถทางภาษา และใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแบบประเมินค่าตนเอง 30 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ความสามารถทางการอ่าน ความสามารถทางเลขคณิต และความสามารถทางภาษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.604 ถึง 0.718

ประยัค เมห์ธา (Mehta. 1969 : 113 - 115) ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งกำลังเรียนอยู่ในเกรด 9 ในกรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย 32 โรงเรียน เขาเลือกกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน ทางด้านฐานะเศรษฐกิจและสังคม ประมาณ 1,000 คน ข้อทดสอบที่ใช้มี TAT, An Objective Measure of n - Ach , An Inter view Schedule in two parts (open - ended questions and items for which responses were to be sought on ladder after Cantrill's Self - anchoring

device) จากการศึกษาครั้งนี้ เมห์ธา พบว่าเด็กที่บิดามีอาชีพเกี่ยวกับการใช้ทักษะจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกว่าเด็กที่บิดามีอาชีพเป็นพนักงานขายของหน้าร้าน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า เด็กเชื้อชาติอินเดียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกว่าเด็กเชื้อชาติเยอรมันและอเมริกา

แรฟฟินี (Raffina. 1970 : 1085 A) ได้ศึกษาผลของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้และการจำในกลุ่มนิสิตปริญญาตรี สรุปได้ดังนี้ ชายและหญิงที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีผลทางการเรียนสูงกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ของ (Song. 1971 : 2571 A) กล่าวไว้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นจะส่งเสริมให้บุคคลมีผลงานดีเด่นในกิจกรรมด้านเกษตรกรรม และเขาได้สรุปจากผลงานวิจัยในกลุ่มนักเรียนเกษตรกรรม 1,460 คน ในเกาหลีใต้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในทุกวิชาที่เรียน คาร์มา (Kharmer. 1971 : 109 - 111) ได้ทำการสำรวจแรงจูงใจของผู้เรียนภาษาอังกฤษระดับกลางในประเทศคูเวต ผลการวิจัยพบว่าความสนใจและแรงจูงใจของผู้เรียนขึ้นอยู่กับครูผู้สอน และชนิดของเนื้อหาที่ใช้สอนว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากน้อยเพียงไร หากเนื้อหาที่ใช้สอนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมาก ผู้เรียนก็จะมีความสนใจและมีแรงจูงใจมากด้วย

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่าการเรียนต้องสร้างแรงจูงใจให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัย สิ่งแวดล้อมที่บ้าน และความสามารถของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนและยังพบว่านักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มักจะมีแรงจูงใจในการเรียนสูง แรงจูงใจในการเรียนเป็นสิ่งที่นักเรียนจะต้องมีเพื่อประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าตัวนักเรียนเองเป็นผู้มีความรับผิดชอบโดยตรงแต่ครู และผู้ปกครองก็มีบทบาทสำคัญในการช่วยส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน ดังนั้นการร่วมมือกันระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครองเป็นสิ่งที่สำคัญมาก

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต

2.2.1.1 ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต

มีด (Mead. 1971 : 175) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถของบุคคลที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับตนเองในอนาคต

มิสเชล (Mischel. 1974 : 287) ให้ความหมายว่า ความสามารถในการคาดการณ์ไกลและเล็งเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความต้องการได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่าหรือมากกว่าผลที่จะได้รับในปัจจุบัน จึงดำเนินการวางแผนเพื่อปฏิบัติ ต่อจากนั้นจะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอนตามแผนที่วางไว้ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคต ซึ่งการ

ดำเนินการปฏิบัติตามแผนนี้เป็นระยะเวลานานกว่าจะบรรลุผล หรือจะต้องทำเป็นจำนวนหลายครั้ง ซึ่งเป็นการควบคุมตนเองให้ละเว้นการกระทำบางอย่างในระยะเวลาหนึ่ง จนกระทั่งได้ผลตามต้องการ

เฮคออกเซน (Heckhausen. 1967 : 42 - 45) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า หมายถึง ความสำคัญของการตั้งเป้าหมายในระยะยาวของการทำงาน การคาดการณ์ไกล การวางแผนระยะยาว การมองผลที่จะส่งไปในอนาคต รู้จักอดได้รอได้ หรืออดเปรี้ยวไว้กินหวาน

ซีกูรา (Secura. 1975 : 5823 - B) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการมองอนาคต การวางแผน และการจัดการเกี่ยวกับอนาคตที่เป็นไปได้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันท์ (2520 : 35) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดได้รอได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การรอรับรางวัลที่ยิ่งใหญ่ในอนาคตแทนการรับรางวัลเล็กน้อยซึ่งจะได้รับในทันที หรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตนเอง เพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมา หรือการเพียรพยายามในปัจจุบัน เพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคตนี้ตรงข้ามกับลักษณะมุ่งปัจจุบัน และอาจถือว่าเป็นลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลได้

รัตนา ประเสริฐสม (2526 : 86) กล่าวว่า การมุ่งอนาคตเป็นความสามารถที่จะมองการณ์ไกล และวาดภาพอนาคตของตน การมุ่งอนาคตเป็นการคำนึงถึงอนาคตและควบคุมพฤติกรรมไปสู่แนวทางนั้น

นัตยา ปิณฑานนท์ (2526 : 21 - 23) กล่าวถึงความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตโดยสรุปว่า เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยมีการคำนึงถึงผลของการกระทำนั้น ๆ ว่าจะส่งผลร้ายหรือผลดีแก่ตนเองและสังคมอย่างไร ควรประพฤติหรือปฏิบัติอย่างไรจึงจะทำให้ไม่เกิดผลร้ายทั้งในปัจจุบันและอนาคต

เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ (2527 : 15) กล่าวว่า ลักษณะนิสัยมุ่งอนาคต หมายถึงลักษณะนิสัยที่อดได้รอได้ รู้จักหักห้ามใจตนเองเพื่อไปสู่จุดหมายปลายทาง ความสำเร็จ หรือผลตอบแทนที่ยิ่งใหญ่หรือมีคุณค่ามากกว่า รวมทั้งความสามารถในการทำนายหรือคาดการณ์ล่วงหน้า และมีความสัมพันธ์กับลักษณะนิสัยความรับผิดชอบด้วย

พนิดา สิ้นสุวรรณ (2527 : 8) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดได้รอได้ในสภาพการณ์ต่างๆ เพราะเล็งเห็นผลภัยที่จะเกิดตามมา หรือการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต

จรรยา สุวรรณทัต (2531 : 48) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า เป็นลักษณะของการมองสู่อนาคตข้างหน้า ซึ่งเป็นการมองที่ลึกซึ้งกว้างไกลที่จะมีผลไม่เพียงแต่ตัวผู้มองเท่านั้น หากครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่นและสังคมมนุษย์ชาติที่บุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย และถือว่าเป็นจิตลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

2.2.1.2 ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต

ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ระเบียบ ประเพณี ประชาชนของประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องเห็นความสำคัญของการวางแผน เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต (Mischel. 974 : 250)

ไรท์ (Wright. 1975 : 298) กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่า ผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย ซึ่งจะเห็นว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจัดว่าเป็นผู้ที่มี จริยธรรมสูงด้วย

เรเนอร์ (Raynor. 1982 : 71 - 116) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นจิตลักษณะที่แยกต่างหากจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคคลใดมีลักษณะสองประการนี้สูงก็อาจคาดได้ว่า เขามีพลังผลักดันให้กระทำการกิจกรรมต่าง ๆ ในปัจจุบันได้อย่างขยันขันแข็งที่สุด ถ้าผลงานนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของผลประโยชน์ที่จะได้รับในระยะยาว เช่น ขยันเรียนหนังสือในปัจจุบันเพื่อจะได้งานดีมีชีวิตก้าวหน้าและสุขสบายในอนาคต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2520 : 39) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี และเป็นลักษณะหนึ่งที่จะทำให้บุคคลมีความเพียรพยายามต่อสู้อุปสรรคเพื่อความเจริญของตนเอง และส่งผลต่อประเทศชาติ ฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคตจึงเป็นลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศด้วย

ไพจิรณ์ โตเทศ (2531 : 21 - 22) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตปลูกฝังให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคม ตลอดจนเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต และให้รู้จักวางแผนล่วงหน้าได้

จันทนา นนทิก (2533 : 32 - 33) กล่าวว่า บุคคลที่มีเป้าหมายหรือการกำหนดสิ่งที่ต้องการไว้ล่วงหน้าชัดเจน ย่อมมีความตั้งใจและใช้ความพยายามอย่างจริงจังในการกระทำพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต ซึ่งเป้าหมายจะมีหน้าที่สำคัญ 2 ประการที่เป็นพื้นฐานของแรงจูงใจที่มุ่งตรงไปสู่พฤติกรรม คือ

1. เป้าหมายจะกำหนดแนวทางการตัดสินใจว่าควรจะใช้ความพยายามเท่าใดในการทำงานนั้น

2. เป้าหมายมีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมการทำงาน โดยต้องตระหนักถึงความสำคัญ
 อุบลรัตน์ เต็งไตรลักษณ์ (2520 : 29 - 32) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นสิ่งจำเป็น
 สำหรับเด็กในการเตรียมตัวเพื่อชีวิตในอนาคต โรงเรียนจึงเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญที่จะเริ่ม
 กำหนดจุดประสงค์และวิธีการศึกษาโดยพิจารณาอนาคตมิใช่อดีต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ (2529 : 100) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มุ่งอนาคตและ
 สามารถควบคุมตนเองไว้ ดังต่อไปนี้

1. สามารถคาดการณ์ไกลเห็นความสำคัญของอนาคตและตัดสินใจเลือกกระทำอย่าง
 เหมาะสม

2. หาแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายในอนาคต

3. รู้จักการปฏิบัติให้อดได้รอได้อย่างเหมาะสม

4. สามารถให้รางวัลและลงโทษตนเองเมื่อกระทำไม่เหมาะสม

สมดุลย์ ขาญนวงศ์ (2533 : 51) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มุ่งอนาคตและมีการควบคุม
 ตนเองสูง ไว้ดังนี้

1. สามารถวางแผนล่วงหน้าได้ และสามารถคาดการณ์ถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นใน
 อนาคตได้

2. สามารถอดได้รอได้ "สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวาน"

3. มีความเชื่อมั่นในผลของการกระทำว่า ทำดีย่อมได้ผลดีตอบแทน

4. เป็นบุคคลที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผล

5. สามารถงดเว้นจากการกระทำบางชนิดที่สังคมไม่ยอมรับ หรือเป็นผลเสียต่อสุขภาพได้

2.2.1.3 ปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคต

เคย์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม, 2520 : 36 ; อ้างอิงมาจาก
 Kay, 1950) เชื่อว่าบ่อเกิดของลักษณะมุ่งอนาคตนั้นอยู่ที่ลักษณะความมั่นคงทางสังคมของบุคคล
 การที่เด็กจะเรียนรู้ว่าควรอดใจรอนั้น ส่วนมากจะเกิดในฐานะปานกลางและฐานะสูงเท่านั้น เพราะ
 ครอบครัวฐานะยากจนย่อมไม่สามารถจะหาสิ่งของให้เด็กตามสัญญาได้มากนัก ทำให้เด็กขาด
 ความเชื่อถือเกี่ยวกับอนาคต นอกจากนั้น การประสบความสำเร็จด้านต่าง ๆ ในชีวิตก็เป็นสิ่งที่เคย์
 เชื่อว่าจะช่วยให้บุคคลนั้นมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง ทำให้บุคคลเกิดความมานะพยายามในการที่จะ
 กระทำสิ่งต่าง ๆ เพราะมีความหวังว่าจะทำให้สำเร็จดังที่เคยประสบมาแล้ว ฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคต
 จึงเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมนั่นเอง

มิสเซล และคนอื่น ๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินก. 2520 : 36 ; อ้างอิงมาจาก Mischel and others. 1966 , 1974) กล่าวว่าทางเลือกที่จะชะลอการบำบัดความต้องการของบุคคลนั้น เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตและการเลียนแบบจากผู้อื่นด้วย นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์กับลักษณะอื่น ๆ ของบุคคลอีกมาก เช่น ความรับผิดชอบทางสังคม วัฒนธรรม และครอบครัว ลักษณะมุ่งอนาคตนี้จะเพิ่มมากขึ้นตามอายุ มิสเซลกล่าวว่าความสามารถที่จะคิดถึงเหตุการณ์ในระยะยาวไปในอนาคตนั้น เป็นคุณสมบัติของผู้ที่มีคุณสมบัติด้านสุขภาพจิตและสติปัญญาสูงด้วย และถึงแม้จะมีความสัมพันธ์กับสติปัญญาแต่ไม่สัมพันธ์กับความสามารถทางวาจา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินก (2520 : 106 - 110) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง จริยธรรมของเยาวชนไทย พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก ใช้เหตุผลมากและลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายนั้น สัมพันธ์กับการมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงของเด็กอย่างเห็นได้ชัด และยังพบอีกว่าลักษณะมุ่งอนาคตแปรปรวนไปตามลักษณะทางสังคม 3 ประการ คือ เพศ ชั้นเรียน และที่เกิด โดยหญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตมากกว่าชาย ผู้มีอายุน้อยและมีระดับการศึกษาต่ำมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ที่อายุมาก และอยู่ในระดับการศึกษาสูง และผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพมหานครมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ตอบที่เกิดในต่างจังหวัด

นอกจากนี้ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินทร์ ชูชม และสุภาพ ลอยด์ (2520 : 255) ได้วิจัยเรื่อง การควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย พบว่าเด็กที่ยอมรับการควบคุมสื่อมวลชนจากบิดามารดามากและรับสื่อมวลชนที่เหมาะสม โดยเฉพาะด้านโทรทัศน์และสิ่งตีพิมพ์มาก กับการที่เด็กรับรู้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจากผู้ปกครองจะปรากฏมากในเด็กที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง และประสบการณ์ ทางสังคมที่ได้รับจากสื่อมวลชนที่มีคุณค่าสามารถช่วยส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคตได้

ลักษณะมุ่งอนาคตนี้ นักจิตวิทยาพบหลักฐานว่าเป็นด้านหนึ่งของพลังอีโก้ (ego strenght) ของบุคคล ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงสามารถระงับหรือชะลอการบำบัดความต้องการต่าง ๆ ของตนได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินก. 2520 : 35) และเป็นด้านหนึ่งของบุคลิกภาพที่พัฒนามาจากการเรียนรู้ การศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งจะพัฒนาอย่างช้า ๆ ในวัยเด็ก บุคคลบางคนจะอาศัยความสามารถของตน และเวลาในปัจจุบันเป็นรากฐานที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับตนเองในอนาคตได้ โครงสร้างของอนาคตขึ้นอยู่กับความคิด มีวิธีการหลายวิธีที่ก่อให้เกิดแผนและโครงการระยะยาว การมุ่งอนาคตจะสัมพันธ์กับความจำเป็นที่จะต้องมีความคิดในการวางแผน การตั้งใจที่จะกระทำและรายละเอียดบางอย่างที่ต้องทำซึ่งเปลี่ยนไปตามเวลา (รัตนา ประเสริฐสม. 2526 : 37 - 38)

สุรพงษ์ ชูเดช (2534 : 4) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตจะเกิดได้ต้องอาศัยพื้นฐานด้านความคิดและสติปัญญา เนื่องจากบุคคลที่มุ่งอนาคตจะเกิดได้ต้องอาศัยพื้นฐานด้านความคิดและสติปัญญา เนื่องจากบุคคลที่มุ่งอนาคตจะต้องเป็นผู้ที่คาดการณ์ได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต เห็นคุณค่าของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมากกว่าสิ่งเล็กน้อยที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและจะต้องเป็นผู้ที่เชื่อว่าสิ่งที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตจะเกิดขึ้นกับตนได้จริง ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่จะมีลักษณะมุ่งอนาคตจะต้องเป็นผู้ที่มีพัฒนาการทางการคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งทฤษฎีพัฒนาการรู้คิดของ เพียเจท์ ขั้นตอนพัฒนาการดังกล่าว คือขั้นปฏิบัติการเชิงระบบ (Formal Operation : อายุระหว่าง 11 - 15 ปี) ทั้งนี้เพราะการคาดว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคตสิ่งนั้นยังไม่มีตัวตน ต้องอาศัยการอ้างอิงซึ่งอยู่ในรูปของนามธรรมหรือสัญลักษณ์ และการเห็นความสำคัญของสิ่งที่ยังเป็นนามธรรมหรือสัญลักษณ์ ต้องใช้ความสามารถทางการคิดเชื่อมโยงกับหน่วยการคิดอื่นๆ ดังนั้นบุคคลที่มีความสามารถด้านการรู้คิดสูงย่อมจะง่ายต่อการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตให้สูงขึ้นด้วย

2.2.1.4 การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต

ไรท์ (Wright. 1975 : 387) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตนั้น ได้มาจากวิธีการวัดลักษณะมุ่งอนาคตที่ใช้ในการวิจัยทางจิตวิทยา เช่น ให้เขียนเรื่องราวหรือนวนิยาย และวิเคราะห์ระยะเวลาที่ใช้ในการเขียนเนื้อเรื่องนั้น ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตมากจะใช้ระยะเวลาในการเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นให้ดำเนินไป โดยระยะเวลาที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

สกินเนอร์ (Skinner. 1967 : 461) พบว่าคนเราใช้วิธีการต่าง ๆ ในการควบคุมพฤติกรรมของตนในชีวิตประจำวัน คือ

1. ใช้การยับยั้งทางร่างกาย เช่น การกัดริมฝีปากตนเองเพื่อกลั้นหัวเราะ การปิดตาเพื่อไม่ให้มองเห็นสิ่งที่ไม่ต้องการจะเห็น การกระทำเช่นนี้เป็นผลให้ตนเองสามารถหลีกเลี่ยงจากผลที่ตนเองไม่พึงพอใจได้
2. การเปลี่ยนการเรียนรู้สิ่งเร้าบางอย่าง เช่น การทำเครื่องหมายลงบนปฏิทินเพื่อเตือนความทรงจำ
3. การยับยั้งหรือการงดเว้นการกระทำบางอย่าง เช่น งดอาหารก่อนการเล่นกีฬา
4. การเปลี่ยนการตอบสนองทางอารมณ์ เช่น พยายามคิดถึงเรื่องอื่นเพื่อระงับความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ
5. ใช้เหตุการณ์ที่ไม่พึงพอใจเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม เช่น การตั้งนาฬิกาปลุกครบถ้วนการนอนเพื่อให้เราตื่นไปทำธุระได้ทัน

6. การใช้ยาหรือสารเคมีเพื่อควบคุมพฤติกรรม เช่น การดื่มสุราเพื่อให้ลืมความทุกข์หรือดื่มกาแฟเพื่อไม่ให้ง่วงนอน

7. การให้การเสริมแรงและการลงโทษตนเอง เช่น ถ้าทำงานเสร็จตามกำหนดแล้วจึงดูทีวีที่ตนชอบ

8. การหันเหความสนใจไปสู่สิ่งอื่น เช่น การเปลี่ยนหัวข้อสนทนา เพื่อหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทของคู่สนทนา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ (2529 : 107) กล่าวถึงวิธีการกระตุ้นลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคลไว้ดังนี้

1. ให้เขียนเรื่องราวของตนเองเกี่ยวกับปัจจุบันและอนาคต โดยอาจให้เขียนถึงสภาพชีวิตและการวางแผนการใช้ชีวิตในบั้นปลายด้วย

2. ให้ฝึกเขียนนวนิยายชีวิต ซึ่งอาจจะกำหนดช่วงเวลาไว้ เช่น ตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ หรือจากปู่ไปถึงหลาน

3. ฝึกวางแผนระยะยาว โดยจะแบ่งเป็นแผน 5 ปี 7 ปี 10 ปี หรือ 20 ปีก็ได้

4. ฝึกเล่นหมากรูก

5. ให้แบบอย่างของการวางแผนระยะยาวหรือการวางแผนการดำเนินชีวิต เพื่อบรรลุปาฐะประสงค์บางประการในอนาคต

บุญรบ คักดีมณี (2532 : 16 - 17) เสนอแนวทางในการพัฒนาการมุ่งอนาคตไว้ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ให้รู้จักความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต วิธีฝึกทำได้โดยการกระตุ้นให้บุคคลรู้จักคิดถึงสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้และไกลอย่างมีเหตุผล ยกตัวอย่างให้เห็นแบบอย่างของการคิดประเภทนี้และฝึกการรู้จักคิดในทำนองนี้ เพื่อให้เข้าใจความหมายของการมุ่งอนาคตในกาลเทศะต่าง ๆ

2. ให้เห็นความสำคัญของการมุ่งอนาคต วิธีฝึกทำได้โดยการให้เห็นตัวอย่างของผลดีที่เกิดจากการกระทำกิจกรรมที่มุ่งอนาคต

3. ให้รู้จักคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคต วิธีฝึกทำได้โดยการทำให้บุคคลเห็นตัวอย่างของการวางแผนในอนาคตของผู้มีลักษณะมุ่งอนาคต ฝึกวางแผนเกี่ยวกับชีวิตและการทำงาน ฝึกเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับความคาดหวังของตนเอง

เพ็ญแข ประจันปัจฉินิก (2527 : 15 - 37) เสนอแนะบทบาทในการปลูกฝังลักษณะนิสัยมุ่งอนาคต สำหรับครอบครัวและโรงเรียน โดยสรุปดังนี้

1. บทบาทของครอบครัว บิดามารดาต้องทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี เช่น การรู้คุณค่าของเวลา มีการวางแผนการกำหนดการใช้เวลา เช่น ควรทำอะไรในวันหยุด และอาจใช้วิธีปลูกฝังวัยรุ่นให้เป็นผู้มีอนาคต โดยการใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบการรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล และแบบใช้วิธีควบคุมแบบปานกลางอย่างสม่ำเสมอคงเส้นคงวา นอกจากนี้การฝึกหัดการใช้เหตุผลและการคาดการณ์ ควรเริ่มจากสิ่งที่เป็นเรื่องง่าย ๆ จนถึงเรื่องยาก เช่น การให้วัยรุ่นวางแผนเกี่ยวกับการเรียนต่อหรือการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของตนเอง เป็นต้น

2. บทบาทของโรงเรียน ครูสามารถปลูกฝังลักษณะผู้มีอนาคตให้กับนักเรียนได้โดยใช้วิธีสนับสนุนให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มในการทำงาน และมีความเพียรพยายามที่จะทำงานให้ลุล่วงไปได้ ยกย่องนักเรียนที่ทำตนเป็นผู้มีอนาคต ใช้วิธีการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดค้นหาคำตอบเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง นักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นขั้นตอนและสามารถวางแผนได้ ได้เรียนรู้เรื่องเหตุและผล สามารถคาดคะเนผลของเหตุการณ์ได้ นอกจากนี้ครูก็ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้มีอนาคตด้วย นั่นคือต้องเป็นผู้มีความเพียรพยายาม และมีการวางแผนการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความจริงในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2527 : 14 - 15 ; 2533 : 14 - 17) กล่าวว่า การสอนเด็กเพื่อนำความรู้ไปใช้ในอนาคต ต้องเริ่มต้นด้วยการคาดการณ์ว่า ในอนาคตจะมีอะไรที่สำคัญและแตกต่างไปจากปัจจุบันอย่างไรบ้าง เด็กควรมีโอกาสในการวางแผนการเรียนในอนาคตของตนเอง และพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น การมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอดีต ปัจจุบัน และอนาคตจะช่วยให้การวางแผนเป็นไปด้วยความรอบคอบสมเหตุสมผล การสอนเพื่อให้นักเรียนมองอนาคตหรือผู้มีอนาคต อาจทำได้โดย

1. ให้มองอนาคตด้วยทัศนะของตนเอง เช่น มองโลกข้างหน้าว่าจะเป็นอย่างไร และตนเองต้องมีความรู้ ความสามารถอย่างไรจึงจะมีชีวิตอยู่ในโลกเช่นนั้นได้อย่างเหมาะสม
2. เน้นการหาทางเลือกในอนาคต โดยให้นักเรียนคิดหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้โลกอยู่ดีมีสุข
3. ให้นักเรียนเข้าใจยุทธวิธีต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการคาดคะเนอนาคต เช่น ชีนาวิโอ
4. มุ่งให้นักเรียนเข้าใจสภาพและแนวโน้มของอนาคต ความสามารถที่มนุษย์ควรจะพัฒนาในอนาคต

รังสรรค์ เพ็งชู (2531 : 103) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้พร้อมที่จะอยู่ในโลกที่เปลี่ยนแปลงสู่อนาคตที่ไม่แน่นอนนี้ หนทางหนึ่งคือการให้บุคคลมีทัศนะที่กว้างไกลทั้งใน

แง่ของมิติที่เกี่ยวกับเวลา สถานที่ ชุมชน และวิถีชีวิต เพื่อจะได้ปรับปรุง ปฏิบัติหรือกำหนดแนวทางที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยกระตุ้นให้เยาวชนสร้างอนาคตที่พึงประสงค์ของตนเองและสังคมได้ตั้งแต่ปัจจุบัน และได้เสนอแนวคิดการประยุกต์เทคนิค วิธีการเชิงอนาคต เช่น การพรรณนาอนาคต การสร้างอนาคตจำลอง วงล้ออนาคต การวิเคราะห์เครือข่ายอาชีพ และวิธีการตรวจสอบค่านิยมในอนาคต เพื่อให้ในกระบวนการแนะแนวโดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ

1. มุ่งให้นักเรียนตระหนักว่า อนาคตเกิดจากความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ในอดีตและสภาพแวดล้อมกับโอกาส และโดยการเลือกตัดสินใจของมนุษย์เอง
2. มุ่งให้นักเรียนตระหนักว่า การคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตเป็นการตรวจสอบทางเลือกที่อาจเป็นไปได้ในอนาคต
3. มุ่งให้นักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของโลก และชีวิตอย่างเป็นระบบเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2530 : 109 - 116) กล่าวว่า การกระทำพฤติกรรมเป็นระยะเวลา นาน เพื่อให้เกิดผลดีในอนาคตอันไกลนั้น บุคคลที่ขาดความอดทนอาจหยุดการกระทำนั้นลงกลางคันก็ได้ เช่นทำงานที่ยากและใช้เวลานานจนกว่าจะสำเร็จสมบูรณ์ อาจจะใช้การผ่อนแรงเป็นขั้นตอน โดยการแบ่งพฤติกรรมนั้นเป็นช่วง ๆ หรือเป็นกิจกรรมย่อย ๆ ที่ต้องทำต่อเนื่องกัน เมื่อทำกิจกรรมสำเร็จไปช่วงหนึ่งก็ให้รางวัลแก่ตนเอง เพื่อให้มีกำลังใจที่จะกระทำพฤติกรรมในช่วงต่อไป ถ้าไม่สำเร็จก็ลงโทษตนเอง เพื่อกระตุ้นให้พยายามให้มากขึ้นในโอกาสต่อไป เช่น การเขียนรายงาน เขียนตำราหรือนวนิยายที่เป็นเรื่องยาว ต้องใช้เวลาหลายวันหรือหลายเดือน ผู้ที่ทำสำเร็จมักจะกำหนดจำนวนหน้าที่จะต้องเขียนให้ได้ภายใน 1 วัน 1 สัปดาห์ ถ้าทำได้ตามนั้นก็เกิดความสบายใจ ภูมิใจ เป็นรางวัลแก่ตนเอง อาจมีการให้ตนเองได้พักผ่อน ทำกิจกรรมที่ชอบ เป็นต้น การให้รางวัลแก่ความสำเร็จย่อย ๆ จะช่วยบุคคลให้รุดหน้าไปยังเป้าหมายระยะไกลได้ง่ายขึ้น

สุจิต เพียรชอบ (2530 : 32) ได้เสนอแนะไว้ว่า ในการเรียนการสอนควรสอนเรื่องของอดีตน้อยลงควรสอนเรื่องปัจจุบันและอนาคตให้มากขึ้น นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนให้พร้อมที่จะคาดการณ์ล่วงหน้าว่า ในอนาคตจะเกิดเหตุการณ์ใดขึ้น มีปัญหาใดขึ้น นักเรียนจะสามารถเผชิญกับอนาคตได้อย่างกล้าหาญ สุขุม เยือกเย็น

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

มิสเชล และกิลลิแกน (Mischel and Gilligan. 1964 : 375 - 417) พบว่า

1. ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจะโกงน้อย และถ้าเด็กประเภทนี้โกงจะต้องใช้เวลาชดเชยที่กระทำเช่นนั้น

2. การวิจัยอาชญากรรมวัยรุ่น พบว่าเด็กเหล่านี้มีลักษณะมุ่งปัจจุบัน และจะไม่ยอมรอคอยรางวัลใหญ่แต่จะรอรับรางวัลเล็กที่จะได้ในทันที นอกจากนี้เด็กเหล่านี้ยังไม่สามารถชดเชยการบำบัดความต้องการของตนเองได้

3. ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี และส่งผลต่อความเจริญงอกงามของตนเองและประเทศชาติ ฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคตจึงเป็นลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ

แมคเคลแลนด์ และวินเตอร์ (McClelland and Winter. 1969 : 22) พบว่าการคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตมีส่วนสำคัญในการทำนายพฤติกรรมของบุคคล เมื่อสถานการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนไป

โวลค์ (Wolk. 1970 : 6272 - B) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กผิวดำและผิวขาว กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กผิวดำและผิวขาวกลุ่มละ 25 คน ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีอายุระหว่าง 12 ปี 1 เดือน ถึง 14 ปี 1 เดือน มีบิดาหรือผู้ปกครองอยู่ในบ้าน และมีระดับสติปัญญาอยู่ระหว่าง 85 - 115 พบว่า

1. เด็กผิวดำมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อยกว่าเด็กผิวขาว
2. เด็กผิวดำมองอนาคตในระยะสั้นกว่าเด็กผิวขาว
3. เด็กผิวดำมีวิธีการจัดการเพื่อนำไปสู่ความคาดหวังในอนาคตน้อยกว่าเด็กผิวขาว
4. เด็กผิวดำมีความคาดหวังเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคตน้อยกว่าเด็กผิวขาว

ไรท์ (Wright. 1975 : 298) วิจัยพบว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง คือผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย จึงเห็นได้ว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจัดว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงด้วย และยังพบอีกว่าผู้วิจัยอาชญากรรมมีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำกว่าปกติ

แลมม์ รอล์ฟ และกีซีล่า (Lamm, Rolf and Gisela. 1976 : 317) ศึกษาเพศและชนชั้นที่มีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นชนชั้นกลางกับชนชั้นต่ำที่เป็นเด็กหญิงและเด็กชาย กลุ่มละ 100 คน ที่มีอายุระหว่าง 14 - 16 ปี โดยวัดลักษณะมุ่งอนาคตด้านความหวัง ความกลัว จากคำบอกเล่าของเด็กการตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาใน

การมองอนาคต การมองโลกในแง่ดีและแง่ร้าย พบว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นต่ำมองโลกในแง่ดีมากกว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นกลาง และเด็กชายที่มาจากชนชั้นต่ำได้แสดงความหวังและความกลัวในด้านอาชีพมาก และจะเพิ่มขึ้นในอนาคตมากกว่าเด็กหญิงจากชนชั้นต่ำ

2.2.2.2 การวิจัยในประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520 : 102 - 109) ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลและนิติตั้งชายและหญิง ในเขตกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1 , 3 , 5 และมหาวิทยาลัยปีที่ 2 ซึ่งมีอายุระหว่าง 11 - 25 ปี และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ จำนวน 1,400 คน พบว่า 1. ลักษณะมุ่งอนาคตแปรปรวนไปตามลักษณะทางสังคม 3 ประการ คือ เพศ ชั้นเรียน และสถานที่เกิด โดยผู้หญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าชาย ผู้ที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตสูงที่สุด ส่วนผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตต่ำที่สุด และผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพมหานครมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ตอบที่เกิดในต่างจังหวัด

2. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แบบใช้เหตุผลและแบบลงโทษทางจิตจะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง

3. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับจริยธรรม

พนิดา สิ้นสุวรรณ (2527 : 61) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวิชาสังคมศึกษา ศึกษาเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้วยการสอนโดยการใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนแบบบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์มีค่าเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบบรรยาย และนักเรียนชายและหญิงที่เรียนโดยการใช้เทคนิคการพยากรณ์มีค่าเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตไม่แตกต่างกัน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินธ์ ชูชม และสุภาพร ลอยด์ (2529 : 256) ศึกษาการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 2 จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดรอบกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,600 คน เป็นนักเรียนชาย 780 คน และนักเรียนหญิง 820 คน พบว่าเยาวชนไทยมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง ยอมรับการควบคุมสื่อมวลชนจากบิดา มารดามาก และชอบรับสื่อมวลชนที่เหมาะสม โดยเฉพาะด้านโทรทัศน์และสิ่งตีพิมพ์มากและเป็นเยาวชนที่รับรู้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากจากผู้ปกครอง

สมจิตต์ เพิ่มพูล (2532 : 89 - 90) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน และลักษณะมุ่งอนาคตหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

กนกวรรณ อุ้นใจ (2535 : 57) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการใช้เทคนิคการพยากรณ์ที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 30 คน พบว่ากลุ่มที่ได้รับการพัฒนาโดยเทคนิคการพยากรณ์มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงขึ้นกว่ากลุ่มที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จักรวาล ภูวนันท์ (2537 : 72) ได้ศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน โดยใช้กิจกรรมกลุ่มและการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาปรากฏว่าลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนที่ได้ใช้กิจกรรมกลุ่มกับการสอนตามปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคาดการณ์ไกล การวางแผน ความเพียรพยายาม การอบรมเลี้ยงดู อิทธิพลของสังคม สื่อมวลชน ซึ่งเป็นตัวชี้ถึงการมีลักษณะมุ่งอนาคตในตัวของเยาวชนแต่ละคน

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน

2.3.1 ความหมายและความสำคัญของเวลา

แอดเลอร์ (Adler, 1955 : 9 - 17) กล่าวว่าคงเป็นการยากที่จะหาคำตอบได้อย่างชัดเจนว่าเวลาคืออะไร เพราะเวลาเป็นลักษณะที่เป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นหรือสัมผัสได้ คนเรามีชีวิตอยู่ในแม่น้ำแห่งเวลา เวลาไหลผ่านเราไปเหมือนกระแสน้ำ คนเรามีโอกาสหลาย ๆ อย่าง เมื่อเรามีสิ่งต่าง ๆ ที่จะทำแต่เรามีเวลาไม่พอที่จะทำให้สำเร็จได้ทุกอย่าง บางครั้งเราอยากให้เวลาหยุดนิ่ง แต่เวลาจะไม่หยุดนิ่งรอใครเลย เราสามารถที่จะทำสิ่งที่เหมือน ๆ อย่างเดียวกันได้ แต่เราไม่สามารถที่จะทำสิ่งที่เหมือนกันของเวลาได้ เวลาเคลื่อนที่ไปตลอดเวลาและเคลื่อนที่ไปในทิศทางเดียวกันเท่านั้น คือจากอดีตเป็นปัจจุบันและเป็นอนาคต

ชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2528 : 3 - 5) ให้ความหมายของเวลาว่า เวลาเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเดียวในโลกที่ไม่สามารถสะสมไว้ได้เหมือนสะสมเงินหรือวัตถุ

สมชาย ศุภธาดา (2532 : 38) กล่าวว่า เวลาเป็นทรัพยากรที่มีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัว เราทุกคนเกี่ยวข้องกับเวลาไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ในทำนองเดียวกันเวลาก็เข้าไปมีส่วนสัมพันธ์กับทรัพยากรประเภทอื่น ๆ ด้วย

วิวัฒน์ พวงมะลิ (2533 : 17) กล่าวว่าเวลามีความสำคัญต่อเรามากเพราะเวลาเป็นทรัพยากรที่จำกัดที่สุดที่เรามีอยู่ เวลาเป็นสิ่งที่ใช้ตัดสินคุณค่าเป็นเครื่องหมายของการเจริญเติบโต เป็นทรัพยากรที่ล้ำค่า เป็นเวทีชีวิต เป็นสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนแปลง เป็นตัวสร้างความหวัง เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดประโยชน์ ตลอดเป็นตัวกำหนดพัฒนาการของมวลสรรพสิ่งในโลกของเรา

สุขใจ น้ำผุด (2536 : 44) กล่าวว่า เวลาเป็นสิ่งมีค่าเราสามารถทำให้เกิดเป็นเงินเป็นทองขึ้นมาได้ แต่เวลาเป็นทรัพยากรที่ต่างจากทรัพยากรทั้งหลาย เพราะเมื่อผ่านไปแล้วยังผ่านไปเลยไม่มีการย้อนกลับคืนมา อีกทั้งไม่อาจซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนด้วยสิ่งของอื่นใดได้ ดังนั้นคุณค่าของเวลาจึงขึ้นอยู่กับการใช้ให้เกิดประโยชน์เท่านั้น

วิรัตน์ บัวขาว (2537 : 26) กล่าวว่า ทรัพยากรเวลาเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เมื่อหมดไปแล้วไม่สามารถที่จะสร้างขึ้นใหม่เพื่อทดแทนหรือเก็บสะสมไว้ได้เหมือนทรัพยากรอย่างอื่น เวลาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ผู้ที่ประสบความสำเร็จต้องเป็นผู้ที่สามารถใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายและความสำคัญของเวลาดังกล่าว สรุปได้ว่าเวลาเป็นทรัพยากรที่มีค่ามีอยู่อย่างจำกัด เมื่อผ่านไปแล้วยังผ่านไปเลยไม่มีการย้อนคืนมา ไม่อาจซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนด้วยสิ่งของได้ เวลาเป็นสิ่งตัดสินคุณค่า เป็นเครื่องหมายของการเจริญเติบโต เป็นความหวัง เป็นทรัพยากรที่ล้ำค่า ที่สร้างเงิน สร้างงาน และความสำเร็จ ดังนั้นผู้ประสบความสำเร็จ คือผู้ที่สามารถใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.1.2 ลักษณะของเวลา

ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ (2519 : 5 - 8) สรุปลักษณะของเวลาไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. เวลาเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดในกระบวนการทรัพยากรทั้งหลาย เวลาที่มีจำกัดที่สุดในวันหนึ่งมีเพียง 24 ชั่วโมงเท่านั้นไม่สามารถเพิ่มเติมได้มากขึ้นเหมือนทรัพยากรอื่นๆ

2. เวลาเป็นทรัพยากรอย่างเดียวกับที่ทุกคนมีเท่ากัน เวลาให้โอกาสแก่ทุกคนอย่างยุติธรรม ไม่มีชนชั้น ฐานะทางเศรษฐกิจ มีแต่ว่าทุกคนจะแตกต่างกันในเรื่องของการใช้เวลาว่าใครจะใช้เวลาได้ประโยชน์กว่ากัน

3. เวลาเป็นทรัพยากรที่ไม่มีสิ่งอื่นใดมาทดแทน มนุษย์อาจประหยัดทรัพยากรอื่นได้ แต่สำหรับเวลาจะประหยัดได้วิธีเดียวโดยต้องใช้ให้คุ้มค่า เพราะไม่สามารถสะสมเวลาเป็นทุนออมเหมือนเงินทองหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ได้หากไม่ได้ใช้เวลาก็จะล่องเลยไป

4. เวลาจะผ่านไปข้างหน้าเรื่อย ๆ ไม่มีวันหวนกลับมาอีก การเรียกเวลากลับคืนหรือหยุดเวลาไว้อยู่กับที่เป็นสิ่งที่ไม่อาจกระทำได้

5. การกระทำทุกอย่างต้องใช้เวลา มนุษย์อาจไม่ใช้สิ่งอื่นใดให้หมดเปลืองแต่สำหรับเวลา แม้ว่าการนอนหลับจะไม่มีปฏิกิริยาต่อสิ่งแวดล้อมเลยก็ยังใช้เวลาอย่างสม่ำเสมอ

6. เวลาเป็นค่าและความสำคัญยิ่งกว่าเงิน เพราะเงินทองเมื่อสูญเสียไปแล้วสามารถหามาทดแทนใหม่ได้ แต่เวลาไม่อาจหามาทดแทนได้

7. คนเรามักคาดคะเนเกี่ยวกับเวลาแตกต่างกัน แม้ว่าเวลาจะเคลื่อนที่ไปในอัตราสม่ำเสมอ แต่ภาวะทางใจของคนทำให้การคาดคะเนเวลาแตกต่างกันไป การคาดคะเนเวลาได้ แม่นยำจะเป็นสาเหตุทำให้งานมีประสิทธิภาพ

8. เวลามีความเกี่ยวพันกับการเปลี่ยนแปลงเสมอ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่แตกต่างกันย่อมจะเกิดผลที่แตกต่างกันเสมอ นั่นคือเมื่ออดีต ปัจจุบัน และอนาคต การปรับตัวให้สอดคล้องกับเวลา คือปฏิบัติตามเหตุการณ์จะทำให้เป็นคนทันสมัย ทนต่อเหตุการณ์

9. เวลาเป็นสิ่งที่วัดได้แน่นอน เป็นวินาที นาที ชั่วโมง เวลาที่วัดได้เป็นหน่วยเวลาที่ผ่านไป ซึ่งตรงกับลักษณะที่ว่าเวลาจะเคลื่อนไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า เวลาเป็นทรัพยากรที่สำคัญและมีค่ายิ่ง หากสูญเสียไปแล้วย่อมไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้ และทุกคนมีเวลาเท่ากัน คือ 24 ชั่วโมง ใน 1 วัน ดังนั้นจึงควรใช้เวลาที่มีอยู่ในแต่ละวันให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองให้มากที่สุด

นอกจากนี้ ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ ยังกล่าวอีกว่าได้มีการวิจัยการใช้เวลาของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิต ซึ่งประมาณอายุ 70 ปี มนุษย์จะใช้เวลาทั้งหมดของชีวิตโดยประมาณ ดังนี้

1. นอนหลับ 23 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.9 ของเวลาที่มีหรือประมาณวันละ 7 ชั่วโมง 53 นาที

2. ศึกษาและทำงาน 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.2 ของเวลาที่มี หรือประมาณวันละ 6 ชั่วโมง 30 นาที

3. พักผ่อนรีเริง 9 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.8 ของเวลาที่มี หรือประมาณวันละ 3 ชั่วโมง 5 นาที

4. รับประทานอาหาร 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.6 ของเวลาที่มี หรือประมาณวันละ 2 ชั่วโมง 3 นาที

5. เดินทาง 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.6 ของเวลาที่มี หรือประมาณวันละ 2 ชั่วโมง 3 นาที

6. เจ็บป่วย 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.7 ของเวลาที่มี หรือประมาณวันละ 1 ชั่วโมง 22 นาที

7. แต่งตัว 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.8 ของเวลาที่มี หรือประมาณวันละ 41 นาที

8. การศาสนา 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.4 ของเวลาที่มี หรือประมาณวันละ 20 นาที

จากประมาณการใช้เวลาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าตลอดชีวิตของเราได้ใช้เวลาในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย แต่ในส่วนของการใช้เวลาเพื่อการศึกษาและทำงานรวมกันแล้ว มีเพียง ร้อยละ 27.2 ของเวลาทั้งหมด และถ้าแยกเฉพาะเวลาเพื่อการศึกษาออกมาต่างหาก อย่างเดียว ก็จะมีเวลาน้อยลงไปอีก ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญต่อการจัดสรรเวลาส่วนหนึ่งมาให้กับกิจกรรมเพื่อการศึกษา เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในชีวิตของตนเอง

2.3.1.3 ประเภทของการใช้เวลา

ยูริส (Uris. 1970 : 16) ได้แบ่งเวลาออกเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะงานที่ต้องใช้แตกต่างกัน คือ

1. เวลาที่ต้องใช้อย่างคงที่ (Fixed) ได้แก่ เรื่องที่ต้องปฏิบัติในสัปดาห์ที่มีลักษณะสม่ำเสมอและไม่อาจตัดทอนได้เลย
2. เวลาที่พอยืดหยุ่นได้ (Semi - flexible) ได้แก่ เรื่องที่พอจะเพิ่มลดหรือยืดหยุ่นเวลาในการปฏิบัติงานพอสมควร
3. เวลาที่สามารถแปรเปลี่ยนได้ (Variable) ได้แก่ เรื่องที่สามารถจะระงับโดยเปลี่ยนแปลงไปใช้ทางเลือกอื่น อาจจะรอไว้ทำภายหลังหรือสามารถเพิ่มหรือลดเวลาเรื่องนั้น ๆ ได้เต็มที่

นอกจากนี้ ยูริส ยังได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษาในการตรวจสอบข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของตนเองในการจัดสรรเวลา โดยใช้คำถามเหล่านี้เป็นแนวทาง คือ

1. การจัดแบ่งเวลาที่กำหนดไว้นั้นได้เป็นไปตามความสำคัญที่ควรจะเป็นหรือไม่
2. ถ้าเพิ่มเวลาให้กับกิจกรรมที่กำหนดไว้นั้นแล้ว จะช่วยเพิ่มผลสำเร็จของตนและของงานชิ้นนี้ขึ้นบ้างหรือไม่
3. สามารถเปลี่ยนเรื่องที่อยู่ภายใต้ประเภทคงที่ มาอยู่ภายใต้ประเภทที่พอจะยืดหยุ่นได้บ้างหรือไม่
4. สามารถเปลี่ยนเรื่องที่อยู่ภายใต้ประเภทที่พอยืดหยุ่นได้ มาอยู่ในประเภทคงที่ได้หรือไม่ เพราะบางครั้งเราอาจมองข้ามกิจกรรมสำคัญ ๆ และจำเป็นจะต้องทำไปบ้างก็ได้
5. กิจกรรมที่จัดประเภทไว้ว่าสามารถจะเปลี่ยนแปลงได้นั้น สามารถตัดทิ้งได้เสียได้หรือไม่ โดยมากถ้าวิเคราะห์ให้ดีจะพบกิจกรรมที่ไม่มีความสำคัญอะไร ทำให้เราสามารถตัดหรือย่นเวลาไปได้มาก

รัชนี ลาซโรจน์ (2527 : 100) กล่าวว่า การใช้เวลาของคนนั้นสามารถจำแนกออกเป็น 4 ทาง ได้แก่

1. เวลาที่ใช้ในการทำงาน คือเวลาที่ใช้ในการประกอบอาชีพ หากเป็นนักเรียนนักศึกษา ก็คือ เวลาในการเรียนหนังสือ

2. เวลาที่ใช้ในการนอน

3. เวลาที่ใช้เพื่อการทำกิจวัตรประจำวัน

4. เวลาที่ใช้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

เมธี ปิรันธนานนท์ (2528 : 8) ได้แบ่งเวลาออกเป็น 6 ชนิด คือ

1. กิจกรรมอาชีพ เป็นการใช้เวลาเพื่อเลี้ยงปากท้องและปัจจัยการครองชีพของตนเองและครอบครัว ประมาณ 6 ชั่วโมง หรือ 1 ใน 4 ของเวลา 1 วัน

2. กิจกรรมของครอบครัว เป็นกิจกรรมที่จะต้องใช้เวลา เพื่อความสุขสมบูรณ์ สงบสุข ความมั่นคง ทั้งนี้รวมถึงการอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวด้วย

3. กิจกรรมของชุมชน เป็นการใช้เวลาเพื่อความร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรหรือสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน เช่น การช่วยงานวัด การช่วยจัดกิจกรรมของศาสนา การพัฒนาชุมชน กิจกรรมเพื่อความมั่นคง และอื่น ๆ

4. กิจกรรมการพักผ่อนและการสังสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลามากที่สุด เช่น นอน วันละประมาณ 8 ชั่วโมง นอกจากนั้นยังเที่ยวเตร่ ดูหนัง ละคร วิทยุ และโทรทัศน์ ฟังเพลง ซึ่งบางคนใช้มากจนกระทั่งกระทบกระเทือนเวลาที่จะต้องทำกิจกรรมอย่างอื่น

5. กิจกรรมส่วนตัว บุคคลต้องมีเวลาเป็นส่วนตัวเพื่อการสวดภาวนา นั่งสมาธิ ตัดผม ทำผม ตัดเสื้อผ้า และอื่น ๆ

6. กิจกรรมเพื่อสุขภาพ เราต้องอุทิศเวลาส่วนหนึ่งให้กับสุขภาพของเรา เช่น ตรวจร่างกาย การรักษาความเจ็บไข้ การออกกำลังกาย คนส่วนมากจะใช้เวลาในส่วนนี้น้อย หรือให้ความสำคัญอันดับสุดท้าย

สุขใจ น้ำผุด (2536 : 44) ได้แบ่งประเภทของการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ 3 ประเภท คือ

1. การใช้เวลาเพื่อการทำงานอาชีพ ควรใช้วันละ 10 ชั่วโมง เพื่อประกอบอาชีพให้เกิดรายได้สำหรับเลี้ยงชีพของตนเองและครอบครัว

2. การใช้เวลาเพื่อสุขภาพร่างกาย ควรใช้วันละ 10 ชั่วโมง เพื่อรับประทานอาหาร การนอนพักผ่อน ออกกำลังกาย และอื่น ๆ จะทำให้สุขภาพแข็งแรงและประหยัดค่าหมอ

3. การใช้เวลาว่าง ควรใช้วันละ 4 ชั่วโมง เพื่อการพักผ่อน บันทึกลง ทำงานอดิเรก จะทำให้มีผลดีทางด้านอารมณ์ จิตใจ หรืออาจก่อให้เกิดรายได้บางส่วนด้วย

กล่าวโดยสรุปแล้วในแต่ละวัน เราควรใช้เวลาเพื่อกิจกรรมแต่ละประเภทให้เหมาะสมได้สัดส่วนตามลำดับความสำคัญ เพื่อจะได้ไม่กระทบกระเทือนกับการใช้เวลาประเภทอื่น ๆ เช่น ควรให้ความสำคัญกับการใช้เวลาเพื่อประกอบอาชีพสำหรับผู้ใหญ่ ส่วนผู้ที่อยู่ในวัยเรียนควรให้ความสำคัญกับการศึกษาเล่าเรียนมากกว่าการใช้เวลาเพื่อกิจกรรมอื่น ๆ และจะต้องแบ่งเวลาให้กับการพักผ่อน การออกกำลังกายอย่างเพียงพอ และไม่ควรละเลยเวลาส่วนที่จะต้องสังสรรค์กับเพื่อนและงานสังคม และเวลาที่เป็นส่วนตัว

นอกจากนี้ เมธี ปิณฑนันทน์ (2528 : 9) กล่าวว่า การใช้เวลาเพื่อทำงานอาชีพยังสามารถแบ่งออกได้เป็นลักษณะสำคัญ 4 ลักษณะ คือ

1. การใช้เวลาเพื่อเป้าหมายของงานในหน้าที่ การใช้เวลาเพื่องานลักษณะนี้มีความจำเป็นและสำคัญมาก เพราะจะเป็นของการทำงาน จึงเกี่ยวข้องกับการวางแผนงาน และความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

2. งานเร่งด่วน หรือที่เป็นวิกฤติการณ์จะต้องทำทันทีที่ได้รับมอบหมาย

3. งานประจำ งานอาชีพที่ต้องทำเป็นประจำต้องใช้เวลามาก

4. งานส่วนตัว จะต้องจัดเวลาให้ตามสมควร เช่น การเจ็บไข้ได้ป่วยภายในครอบครัวที่ต้องดูแล หรือพาไปพบแพทย์อย่างกะทันหัน

อุตสาหกรรมการ (2530 : 40 - 41) กล่าวถึงเวลาที่ถูกนำมาใช้ทำงาน จะใช้ทำงาน 4 ประเภท คือ

1. งานทั่วไป คืองานปกติประจำ

2. งานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ คืองานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ

3. งานฉุกเฉิน และงานที่ได้รับมอบหมายพิเศษ

4. งานริเริ่มสร้างสรรค์ คืองานคิดริเริ่มวิธีปฏิบัติงานใหม่

2.3.1.4 การวางแผนการใช้เวลา

อัสมา ลิมปไพฑูรย์ (2535 : 17) กล่าวว่า การวางแผนการใช้เวลาจะขึ้นอยู่กับกิจกรรม 2 ส่วน คือ ส่วนแรกต้องแบ่งเวลาในการทำงานออกเป็นช่วงสั้น ๆ เช่น ทุก ๆ ครึ่งชั่วโมง เป็นต้น ส่วนต่อไปหลังจากนั้นก็ คือ การวิเคราะห์การใช้เวลาที่เป็นอยู่ว่าส่วนใหญ่ใช้เวลาไปกับการทำกิจกรรมอะไร สอดคล้องกับหน้าที่การงานที่ทำอยู่หรือไม่ ถ้าไม่จะต้องปรับปรุงให้เหมาะสมกับความสำคัญของงาน ดังนั้นในการวางแผนการทำงานจึงควรจัดแบ่งเวลาให้เหมาะสมเป็นส่วนประเภทของงานที่มีความสำคัญสูง 65% คืองานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประเภทของงานที่มีความสำคัญรองลงมา 15% คืองานฉุกเฉินและงานที่ได้รับมอบหมายพิเศษ ประเภทของงานที่มี

ความสำคัญอย่างละ 10% คืองานทั่วไปและงานริเริ่มสร้างสรรค์ ฉะนั้นการจัดแบ่งเวลาจึงควรจัดแบ่งให้เป็นสัดส่วน (อุตสาหกรรมสาร. 2530 : 41)

เมธี ปิลันธนาพันธ์ (2528 : 43 - 44) กล่าวถึง การจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของงานจะต้องพิจารณาลักษณะของงาน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท คือ

1. งานที่สำคัญและเร่งด่วน หมายถึง งานที่จะต้องทำให้สำเร็จลุล่วงไปทันทีหรือในเวลาอันสั้นที่สุด

2. งานที่สำคัญแต่ไม่เร่งด่วน ข้อควรสนใจสำหรับงานประเภทนี้จะเป็นเครื่องชี้ว่าผู้ใดจะทำงานได้ประสพผลหรือไม่ ในชีวิตประจำวันของคนเราโดยทั่วไปเรื่องที่สำคัญมักจะไม่ต้องการความเร่งด่วน อาจจะลงมือทำงานนั้นทันทีหรือไว้ค่อยทำในภายหลังได้ ในบางกรณีอาจจะรอได้เป็นระยะเวลาจนอาจจะไม่มีโอกาสได้ทำงานนั้นเลยก็ได้ เช่น การเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพการทำงาน สำหรับนักเรียนอาจจะเป็นการดูหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบเป็นต้น

3. งานที่เร่งด่วนแต่ไม่สำคัญ งานประเภทนี้ ได้แก่ งานที่ท่านต้องลงมือทำทันทีเช่นเดียวกับงานประเภทแรก แต่ถูกจัดลำดับความสำคัญไว้ต่ำกว่า เช่น การได้รับเชิญไปงานต่าง ๆ บางครั้งยอมเสียเวลาเพื่อไปร่วมงานและอาจต้องเสียเวลาเพื่อเตรียมตัวเพิ่มขึ้นอีกด้วย

4. งานประจำ - งานยุ่ง มีงานหลายอย่างที่น่าจะมีค่าควรจะทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นงานประจำ ถึงแม้มีใช้งานเร่งด่วนหรืองานสำคัญ คนเรามักจะเลือกทำงานที่สำคัญกว่าเพราะเป็นงานที่ก่อให้เกิดความรู้สึกกระตือรือร้นอยากทำให้สำเร็จ

5. งานที่เสียเวลา เป็นการยากที่จะให้คำจำกัดความของเวลาที่เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ เออเนสต์ เฮมมิงเวย์ ให้ความหมายของคำว่า "บาป" ไว้ว่า คือสิ่งที่คุณทำไปแล้วก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีขึ้นในภายหลัง อธิบายความหมายของการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ เช่น การดูโทรทัศน์ อาจนับได้ว่าเป็นการใช้เวลาอย่างถูกต้องเหมาะสมถ้ารู้สึกสนุกสนานหรือรู้สึกยินดีขึ้น แต่ถ้าเรารู้สึกว่าน่าจะใช้เวลาที่ดูโทรทัศน์ให้เกิดประโยชน์ให้มากกว่านี้ เช่น การอ่านหนังสือ เล่นกีฬา เป็นต้น

สุขใจ น้ำผุด (2536 : 45) ได้กล่าวถึง การวางแผนการใช้เวลาควรจัดทำดังนี้

1. การจัดสรรเวลา โดยพิจารณาดูว่า เวลา 24 ชั่วโมง ทำอะไรบ้างในสัดส่วนเท่าใดเหมาะสมหรือไม่ ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านอาชีพ การงาน สุขภาพ และอื่น ๆ อย่างแท้จริง ทำได้โดยการจดบันทึกการทำงานบันทึกไว้ประจำตัวเสมอ เพื่อจะได้เห็นจริงว่าได้ใช้เวลาอย่างคุ้มค่าแล้วและไม่ได้ปล่อยให้ล่องลอยไปโดยไร้ประโยชน์

2. ทำงานตามจังหวะเวลา ด้วยการทำสิ่งต่าง ๆ ที่ได้วางแผนไว้ให้สอดคล้องกับจังหวะเวลา กล่าวคือเมื่อถึงเวลาทำงานก็ทำงานด้วยความตั้งใจ มานะพากเพียรเพื่อให้เกิดความก้าวหน้า ถึงเวลาพักผ่อนก็ต้องพักอย่างเต็มที่เพื่อจะเสริมสร้างสุขภาพอันจะมีผลต่อความสำเร็จ

ในการทำงานต่อไป เพราะถ้าเราทำงานตามแผนที่วางไว้ให้สอดคล้องกับเวลาที่มีอยู่โดยไม่เร่งรีบหรือชักช้าจนเกินไป เราก็จะทำทุกสิ่งได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

3. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เวลาที่ว่างเว้นจากการทำงานอาชีพหรือเพื่อการสรรสร้างสุขภาพย่อมเป็นเวลาว่าง ซึ่งแต่ละคนมีอิสระที่จะเลือกใช้ได้ตามความถนัดและความพอใจ การใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ด้วยการทำงานอดิเรกเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในไม่ว่าจะเป็นการรวบรวมสะสมสิ่งต่างๆ งานประดิษฐ์ การปลูกต้นไม้ การอ่านหนังสือ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความรู้ และเป็นรายได้สำหรับจุนเจือได้อย่างดี

2.3.1.5 การใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

คูเปอร์ (Cooper. 1952 : 45) กล่าวว่า การบริหารเวลาเป็นความพยายามในการใช้ทรัพยากรให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด การบริหารเวลาที่มีประสิทธิภาพนั้น วิธีที่ดีที่สุดคือการกำหนดแผนการทำงานของตนเองขึ้นมา แผนการทำงานนี้ควรมีลักษณะเป็นแผนการทำงานทั้งหมดไม่ใช่เพียงแต่เพื่อไปปรับปรุงงานหรือแผนเพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

บลิส (Bliss. 1979 : 120 -122) เสนอเทคนิคการบริหารเวลาไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. ต้องวางแผน ในวันหนึ่ง ๆ ต้องยอมเสียเวลาเพื่อวางแผนเพื่อป้องกันการทำงานอย่างสับสน และวางแผนการใช้เวลาอย่างต่อเนื่อง
2. ต้องตั้งสมาธิ สมาธิจะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเป็นการประหยัดเวลา
3. ต้องหยุดพักบ้างการทำงานติดต่อกันนานๆจะเกิดความเครียดและทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง ควรพักผ่อนเพื่อรักษาสุขภาพและลดความเครียด
4. หลีกเลี่ยงความไม่มีระเบียบ ควรจัดการทำงานอย่างมีระบบตามลำดับก่อนหลังจะทำให้ใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. อย่าเป็นคนที่ต้องทำงานให้สมบูรณ์แบบ การทำงานสมบูรณ์แบบทำให้เสียเวลาโดยใช่เหตุ ควรทำงานให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับเวลาที่มีอยู่
6. อย่ากลัวที่จะต้องปฏิเสธ การตามใจคนหรือรับงานทุกอย่างที่เสนอ จะทำให้งานประจำวันที่เป็นต้องหยุดชะงักหรือลดน้อยลง
7. อย่าผลัดวันประกันพรุ่ง การผลัดวันประกันพรุ่งนอกจากจะสร้างนิสัยการทำงานที่ไม่ดีแล้ว ยังทำให้เสียเวลาการทำงานโดยเปล่าประโยชน์
8. ใช้วิธีการผ่าตัด เมื่อมีงานสะสมกันมาก ๆ ควรสะสมให้หมดไป เป็นการประเมิงานและปรับปรุงงานไปในตัว
9. การมอบอำนาจหน้าที่ การรู้จักมอบอำนาจหน้าที่เป็นการประหยัดเวลาในการทำงาน

10. อย่าเป็นคนบ้างาน การทำงานตลอดเวลาโดยไม่มีการพักผ่อน นอกจากจะไม่เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานแล้ว ยังเป็นการทำลายตัวเองและทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี

ซอร์คดี หาญณรงค์ (2519 : 23) ได้ให้หลักการการบริหารการใช้เวลา ดังต่อไปนี้

1. ตั้งคำถามต่อทุก ๆ กิจกรรมว่าจะเกิดอะไรขึ้น ถ้าไม่ทำกิจกรรมนี้เลยอาจทำให้พบว่ามีกิจกรรมบางอย่างที่ไม่จำเป็นต้องทำ ถ้าขึ้นยังทำต่อไปก็หมายความว่าไม่มีเวลาเหลือสำหรับกิจกรรมที่มีความจำเป็นมากกว่า

2. รวบรวมเรื่องที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันเข้าไว้ด้วยกัน ผู้บริหารจะประหยัดเวลาได้มาก ถ้าปฏิบัติงานประเภทเดียวกันหรือต่อเนื่องกันเสียพร้อม ๆ กัน

3. เปลี่ยนเวลาทำงานสำหรับเรื่องที่สำคัญ การเปลี่ยนลำดับการปฏิบัติเสียใหม่ถ้าเห็นว่าจะทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีเหตุผล และอาจประหยัดเวลาได้มากกว่าก็ควรทำ เพราะจะช่วยให้เกิดประโยชน์ได้มากขึ้น

4. ใช้หลัก 6 ขั้นตอนของวิธีการปรับปรุงการทำงานมาช่วยเพื่อการประหยัดเวลา ได้แก่

4.1 กำจัดตัดทอน งานส่วนใดที่ไม่มีส่วนทำให้เป้าหมายของงานบรรลุผลก็ควรตัดทิ้ง

4.2 รวมเข้าด้วยกัน งานส่วนใดพอจะนำมารวมกันได้ก็นำมารวมกัน เพื่อลดขั้นตอนลงเสียบ้าง

4.3 จัดลำดับขั้นการกระทำเสียใหม่ พิจารณาว่าจะปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างไรจึงจะสมเหตุสมผล และจะช่วยประหยัดเวลาลงได้บ้าง

4.4 ปรับปรุงวิธีการ เปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติให้แตกต่างไปจากเดิมหรือใช้เครื่องมืออุปกรณ์บางอย่างมาช่วย

4.5 สับเปลี่ยนเป็นอย่างอื่น การเปลี่ยนแปลงบุคคล อุปกรณ์ หรือสถานที่เสียใหม่ โดยไม่ทำให้คุณลักษณะของงานเปลี่ยนแปลงไปจะทำให้ผลงานดีขึ้น

4.6 ทำให้เป็นมาตรฐาน งานที่ต้องทำบ่อย ๆ จำนวนมากเป็นประจำ อาจทำให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเสียจะได้ไม่ต้องเสียเวลามาก

5. หาทางป้องกันการรบกวนเวลาทำงานจากเรื่องเบ็ดเตล็ด

6. จัดทำเวลาของประสิทธิภาพของเวลาทำงาน โดยวิเคราะห์ช่วงเวลาหรือนิสัยในการทำงานของตนว่าในวันหนึ่ง ๆ ช่วงเวลาใด ชั่วโมงใด ที่รู้สึกว่าจะมักอยู่ในอารมณ์เครียด ช่วงเวลาใดมักจะเกิดความเบื่อหน่าย เมื่อยล้า ช่วงเวลาใดสมองกำลังแจ่มใสมีความกระตือรือร้นเป็นพิเศษ หรือรู้สึกว่าจะอยากจะทำอะไรสำเร็จ การจัดทำตารางนี้จะช่วยให้ทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง และเห็นช่องทางที่จะปรับตารางทำงานให้สอดคล้องกับตารางประสิทธิภาพประจำวันของตนเอง เช่น งานสำคัญควรจะทำในเวลาที่มีพลังสูง งานประจำควรจะทำในเวลาที่มีพลังต่ำ ช่วงที่

สมองเมื่อย่ำแย่ควรทำงานที่มักจะเสร็จในตัวของมันเองได้ งานใหม่ ๆ ที่ต้องใช้ความคิดริเริ่มควรทำเมื่อรู้สึกว่าย่ำแย่กำลังแจ่มใส หรือในช่วงที่ความคิดอ่านกำลังแล่น

พลวัต (นามแฝง: 2538 : 107 - 115) ได้กล่าวถึงเทคนิคการบริหารเวลา 10 ข้อ ดังนี้

1. จัดให้มีสมุดพกเล็ก ๆ ติดตัวไว้ตลอดเวลา คุณสามารถเขียนเป้าหมายกิจกรรมหรือแม้แต่ความคิดที่เกิดขึ้นในขณะต่าง ๆ ลงไปในสมุดนี้ได้ การทำเป้าหมายและแผนเป็นทางการหรือเป็นกิจลักษณะจะเพิ่มความผูกพันที่มีต่องานในการที่จะทำให้สำเร็จ

2. วางแผนเป้าหมายของคุณเป็นเดือน ๆ สำหรับคนส่วนใหญ่ในช่วงเวลาที่นานเกินกว่า 1 เดือน จะดูเลือนลางจนเกินไปกว่าที่จะจัดการกับมันได้ ขณะเดียวกันช่วงเวลาที่สั้นกว่า 1 เดือนก็ไม่นานพอที่จะแสดงให้เห็นความก้าวหน้าได้

3. ตั้งเฉพาะเป้าหมายที่คุณปรารถนาจะบรรลุจริงๆ เท่านั้น ถ้าคุณตั้งเป้าหมายที่ตรงกันข้ามกับความโน้มเอียงที่แท้จริงของคุณก็เท่ากับว่าคุณกำลังเล่นกับความล้มเหลว เมื่อคุณไม่สามารถบรรลุเป้าหมายเหล่านี้ได้ ความรู้สึกที่ล้มเหลวอันนั้น (หรือความล้าสมัยจากการทำไม่สำเร็จ) จะขัดขวางไม่ให้คุณบรรลุเป้าหมายที่คุณปรารถนาอย่างแท้จริงนั้นได้

4. ประเมินผลเป็นเดือน ๆ ในตอนสิ้นเดือนของแต่ละเดือน จงตรวจดูว่าคุณใกล้ที่จะบรรลุเป้าหมายเข้าไปมากเพียงใด แต่อย่าลืมว่านี่ไม่ใช่การแข่งขัน อย่าลืมว่าไม่มีใครมาตัดสินใจหรือให้คะแนนเกี่ยวกับผลที่คุณได้รับ ความเปลี่ยนแปลงในการใช้เวลาและในทิศทางของชีวิตจำเป็นต้องอาศัยเวลาและช่องว่างเพื่อให้มันเกิดขึ้นและคงอยู่

5. วางแผนทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายเป็นรายวัน ขณะนี้วันแต่ละวันของคุณจะมีกิจกรรมที่แน่นอนเกินไป ความจำเป็นในการทำกิจวัตรประจำวันจะมีอยู่ต่อไป ดังนั้นในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ขึ้นอยู่กับการใช้เวลาของคุณนั้น คุณจะต้องใช้ความพยายามที่มีสติทำอะไรบางอย่างที่คุณยังไม่ได้ทำ

6. ทำให้การประเมินการใช้เวลาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกิจกรรมแต่ละอย่าง จงใช้ความพยายามมีสติในการหยุดสักครู่ก่อนที่คุณจะเริ่มกิจกรรมใหม่แต่ละอย่าง หรือเข้าสู่สถานการณ์ใหม่แต่ละครั้งจนกว่ามันจะกลายเป็นนิสัย จงถามตัวเองว่าจำเป็นจะต้องทำมันจริง ๆ หรือเปล่า ทำไมคุณต้องเป็นคนทำมันและคุณคาดว่าจะได้รับประโยชน์อะไรจากการลงทุนใช้เวลาไปกับมันนั้นบ้าง

7. ใช้นาฬิกาให้น้อยครั้งที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในขณะที่คุณคุยกับเพื่อนร่วมงานด้วยเรื่องที่มีความสำคัญต่อคุณทั้งสอง คุณจะทราบไม่ได้เลยว่าจะต้องใช้เวลากี่นาทีเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่เหมาะสม และในขณะที่คุณจำกัดเวลาอย่างไม่เป็นธรรมชาติ ซึ่งหมายถึงจำกัดด้วยนาฬิกา จะใช้

สำหรับเขียนรายงานที่สำคัญสักฉบับนั้น คุณอาจบังคับตัวเองให้ตัดกระแสความคิดที่ได้ประโยชน์สูงทิ้งไปได้

8. รับรู้คุณค่าของเวลาแต่ละขณะเสียแต่บัดนี้ เวลาแต่ละขณะนั้นทั้งโอกาสและข้อจำกัดของมัน ยิ่งคุณรับรู้ธรรมชาติของเวลาในปัจจุบันได้เร็วเท่าใด คุณก็จะยิ่งฉวยโอกาสที่มันเปิดให้และหลีกเลี่ยงหลุมพรางได้ดีขึ้น จงตื่นตัวต่อความรู้สึกของคุณในปัจจุบัน ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ จงตื่นตัวต่อสภาวะแวดล้อมของคุณ อย่างเช่น แสงสว่าง เนื้อที่ วัตถุต่าง ๆ รอบตัวคุณ และคนที่คุณติดต่อด้วยได้

9. เริ่มใช้สิ่งที่มีคุณค่านั้นอย่างเต็มที่ คุณทราบว่าคุณต้องการอะไร และคุณก็ทราบความมากมายของวัตถุ ซึ่งได้แก่ เวลาของคุณในปัจจุบัน จงหาวิธีเอาสองสิ่งนั้นเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน เริ่มต้นด้วยพลังงานและสภาพกาลเวลาแต่ละขณะเสนอให้

10. ยอมรับว่าปัจจุบัน คือเวลาเพียงอย่างเดียวที่คุณทราบว่ามันผ่านไปแล้ว และคุณก็มีส่วนที่เหลือของมันสำหรับปัจจุบันของคุณ คุณมีบทเรียนที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว มีความสำเร็จที่ได้ทำให้มันเป็นจริงขึ้นมา ได้มีมิตรศัตรู มีคนที่รัก และมีคนที่ไม่รู้จักกันเป็นเครื่องเชื่อมโยงหรือสนองสิ่งเหล่านี้ คือสิ่งที่คุณมีอยู่ในขณะนี้ พรุ่งนี้จะแตกต่างกันออกไป ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมันเป็นเวลาที่แตกต่างกันออกไป และสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ คุณจะเปลี่ยนแปลงในวันนี้ เมื่อถึงที่สุดแล้วปัจจุบันคือทั้งหมดที่คุณมีเพื่อใช้มัน เพื่อทำสิ่งที่คุณใฝ่ฝันว่าคุณอยากทำและเห็นกลายเป็นสิ่งที่คุณอยากเห็น

มงคล สันฐิตินิพนธ์ (2531 : 75 - 76) กล่าวถึงการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของงาน วางเป้าหมายของงานที่เราจะ去做อะไร มีวิธีที่จะทำงานนั้นไปสู่เป้าหมายได้อย่างไร พร้อมทั้งเรียงลำดับความสำคัญว่างานใดมีความจำเป็นที่จะต้องรีบเร่งดำเนินการก่อน งานใดที่ยังไม่จำเป็นเร่งด่วน

2. กำหนดงานที่จะทำในแต่ละวัน วางแผนไว้ล่วงหน้าในวันนี้ วันมะรืนนี้ หรือหลายวันต่อ ๆ ไป ในแต่ละวันเราควรทำอะไร เพราะจะได้ไม่เสียเวลาคิด

3. ใช้เวลาที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ติดตามงานที่ทำ ศึกษา ประเมินผลและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขปัญหาย่อยเสมอ

4. พยายามทำงานให้เสร็จในครั้งเดียว ไม่ควรทำงานซ้ำซ้อนกันหลายครั้ง ควรทำงานแบบสำเร็จรูป กล่าวคือเมื่อได้พิจารณางานที่จะต้องทำแล้วเห็นว่ามิกิจกรรมที่ต้องดำเนินการหลายอย่างก็ควรวางแผนหรือลงมือปฏิบัติให้เสร็จสิ้นไปในคราวเดียวกัน ทั้งนี้หากเป็นงานที่มอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติแทนได้ก็ควรมอบหมายไปเลย

5. พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา อย่าเป็นคนผัดวันประกันพรุ่งจะต้องลงมือปฏิบัติในทันทีอย่าได้ลังเลใจในการตัดสินใจ เพื่อเราจะได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์อย่างอื่นเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาเอกสารของสุนทร ผู้ประสิทธิ (2530 : 20 - 21) และวิวัฒน์ พวงมะลิ (2533 : 17 - 18) ได้กล่าวถึงการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้เทคนิคในการบริหารเวลา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. บันทึกและวิเคราะห์การใช้เวลาประจำวัน โดยการบันทึกการทำงานอย่างละเอียด ติดต่อกัน 2 - 3 สัปดาห์ แล้วนำบันทึกมาวิเคราะห์

2. การวางแผน การวางแผนไว้ล่วงหน้าก่อนเริ่มกระทำกิจกรรมใด ๆ ย่อมทำให้การงานราบรื่น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการวางแผนควรจัดลำดับงานสำคัญไว้ 2 - 3 อย่างที่ต้องทำให้เสร็จ

3. ต้องตั้งสมาธิ เพราะสมาธิจะช่วยให้งานสำเร็จได้ง่าย

4. ต้องหยุดพักบ้าง เพราะการทำงานนานๆ ทำให้พลังงานลดลงเกิดความเครียดสะสม การพักผ่อนจะช่วยลดความตึงเครียด ทำให้สดชื่น และเพิ่มประสิทธิภาพ

5. หลีกเลี่ยงความไม่มีระเบียบ

6. อย่าเป็นคนต้องทำงานให้สมบูรณ์แบบ งานดีเยี่ยมกับงานสมบูรณ์แบบไม่มีที่ตินั้นต่างกัน เพราะงานดีเยี่ยมน่าพอใจมากกว่า ส่วนงานสมบูรณ์แบบไม่มีที่ตินั้นทำได้ยาก ใช้เวลามาก และสร้างความเครียด และทำให้ได้งานน้อย

7. ถ้าที่จะปฏิเสธ การจัดเวลาที่มีประสิทธิภาพ ต้องการที่จะปฏิเสธเพื่อประหยัดเวลาสำหรับงานสำคัญ ๆ การตามใจคนอื่นจะทำให้งานต้องหยุดชะงักหรือลดน้อยลง

8. อย่าผัดวันประกันพรุ่ง อย่าตามใจตนเอง ทำให้ใจให้มั่นคง วันละ 2 - 3 นาที จะสร้างนิสัยที่มีคุณค่าที่สุดในชีวิต

9. ใช้วิธีผ่าตัดใหญ่ ถ้าเมื่อไรก็ตามที่หลงทำงานบางอย่างที่น่าเบื่อหน่าย โดยมันไม่ให้ประโยชน์เลยจงหยุดเสียทันที แล้วสะสางงานอื่น ๆ ที่สะสมไว้มากให้หมดไป

10. อย่าเป็นคนบ้างาน ต้องรู้จักแบ่งเวลาทำงานอย่างเหมาะสม

11. ฝึกทักษะในการอ่านให้เร็ว

12. กำหนดเวลาที่เสร็จสิ้น (Deadline) เพราะจะทำงานได้ดีขึ้นถ้ารู้เวลาที่เสร็จสิ้น

13. ขจัดสิ่งที่จะทำให้เสียเวลา

14. จัดทำตารางปฏิบัติงาน

อุกฤษ มงคลนาวิน (2532 : 130 - 131) ได้กล่าวถึงหลัก 10 ประการ ของการจัดระบบการใช้เวลา สำหรับนักบริหารที่ประสบความสำเร็จ สรุปได้ดังนี้

1. ควรจัดรวบรวมสมุดบันทึกเล็ก ๆ ไว้กับตัว สมุดบันทึกขนาดกระเป๋ามีตารางเวลา กำหนดการ สามารถเขียนเป้าหมาย กิจกรรมต่าง ๆ หรือความคิดต่าง ๆ ได้ เป้าหมายของงาน จะเป็นการเตือนให้สามารถทำงานไปสู่จุดหมายได้ จะทำให้ผูกพันกับความพยายามทำให้เข้าสู่เป้าหมายยิ่งขึ้น การบันทึกอาจจะใช้หน้าหนึ่งต่อวัน หน้าหนึ่งต่อสัปดาห์ หน้าหนึ่งต่อเดือนก็ได้

2. วางแผนงานแบบเดือนต่อเดือน

3. ตั้งเป้าหมายที่ต้องการจริง ๆ ที่จะทำให้เสร็จ ควรตั้งเป้าหมายในสิ่งที่ต้องการจะทำ อย่างแท้จริง ถึงแม้จะไม่แน่ใจในความสามารถของตนเองที่จะทำให้สำเร็จ แต่ถ้ามีความรู้สึกมุ่งมั่น ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาก ๆ ก็ควรทำให้ความต้องการนั้นแสดงออกมาซึ่งจะทำให้บรรลุถึงเป้าหมายได้ในที่สุดหรืออย่างน้อยก็ช่วยให้เดินไปในทิศทางที่ถูกต้อง นอกจากนั้นขณะที่ตั้งเป้าหมายการมองกลับไปในเดือนก่อน ๆ จะช่วยทำให้มองเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และจะช่วยให้การวางแผนทาง และการตั้งเป้าหมายมีความชัดเจนแน่นอนยิ่งขึ้น

4. การประเมินผลเป็นรายเดือน ในวันสุดท้ายของแต่ละเดือนทำการประเมินดูความก้าวหน้าของงาน ต้องนึกว่าสิ่งที่ทำนี้ไม่ใช่การประเมินผลงานแต่เป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงในการใช้เวลา และทิศทางในการดำเนินชีวิต

5. วางแผนสำหรับเป้าหมายเฉพาะ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมซึ่งมีลักษณะแบบวันต่อวัน ควรจัดลำดับกิจกรรมที่ควรทำก่อนและหลังในวันนั้น โดยจัดลำดับความสำคัญให้แก่งานใหญ่ และมองข้ามงานเล็ก ๆ ไปก่อน อาจจะได้ผลดีกว่าทำทุก ๆ อย่างยุ่งไปหมด

6. ให้ประเมินผลการใช้เวลาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมใหม่ การประเมินควรทำเป็นนิสัย โดยพยายามหาช่วงเวลาเล็กน้อยก่อนเริ่มงานใหม่ ด้วยการถามตัวเองว่าจำเป็นต้องทำงานนั้น เมื่อพบว่าสิ่งที่ทำนั้นกินเวลาเกินไปและไม่เป็นสัดส่วนกับความสำคัญของงานเลย ควรตัดเวลาลงให้ได้ โดยหันไปหางานอื่นที่มีความสำคัญมากกว่ามาทำแทน โดยการแบ่งสรรเวลาเช่นนี้จะทำให้มีเวลาร่างมากขึ้นและไม่มีความสับสน

7. ให้นาฬิกาให้น้อยที่สุดเท่าที่จะช่วยได้ เพราะการเอาตัวเองไปผูกพันกับนาฬิกามาก ๆ อาจทำให้ต้องตัดความคิดซึ่งอาจจะมิดี ๆ ออกก็ได้เพราะเวลาบังคับ กล่าวโดยสรุปจึงไม่ควรจำกัด ตารางเวลามากนัก และไม่พยายามจำกัดการนัดหมายที่แน่นอนเกินไป แต่ควรจะทำกิจกรรมในลักษณะต่อเนื่อง และถ้าความคิดสะดุดควรวางงานนั้นลงก่อน และทำงานอย่างอื่นแทนเพื่อจะได้ใช้ประโยชน์ที่สุด

8. จงเริ่มตั้งแต่บัดนี้ที่จะรู้ถึงคุณค่าของเวลาแต่ละขณะ จึงควรจะใช้เวลาทุกขณะให้มีประโยชน์ โดยคำนึงถึงสุขภาพของตัวของทั้งทางกาย ทางจิตใจ และความสุข รวมตลอดถึงสภาพแวดล้อม และคนที่อยู่รอบ ๆ ตัว

9. เริ่มใช้ทุกสิ่งที่มีค่าอย่างเต็มที่ เพราะของทุกอย่างมีคุณค่าในตัวของมันเอง และอาจนำมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งสิ้น

10. จงยอมรับว่าขณะนี้ คือความเป็นจริงที่เป็นอยู่ อดีตเป็นสิ่งที่ผ่านมาแล้ว ควรรับเอาอดีตเป็นบทเรียน ปัจจุบันคือเวลาที่จะต้องอยู่ด้วย ดังนั้นควรใช้เวลาในปัจจุบันให้มีคุณค่าที่สุด

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า มีวิธีการหลายอย่างที่จะช่วยให้เราสามารถใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ที่สำคัญคือการจะใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรจะเริ่มต้นจากการวางแผนที่ดี กำหนดเป้าหมายที่แน่นอน จัดแบ่งเวลาให้เหมาะสม ต้องมีการบันทึก ต้องมีการประเมินผลและวิเคราะห์การใช้เวลาประจำวันของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

2.3.1.6 ปัญหาซึ่งก่อให้เกิดการสูญเสียเวลา

จากการวิจัยสำรวจ ผู้ที่ทำงานจากชนชาติต่าง ๆ พบว่าสิ่งที่ทำให้เสียเวลาในการทำงานเรียงตามลำดับความสำคัญของชนชาติต่าง ๆ ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2526 : 35 - 36)

1. นักบริหารชาวเยอรมัน พบว่าสิ่งที่ทำให้เสียเวลาเรียงลำดับไว้ ดังนี้ คือวัตถุประสงค์การทำงานไม่ชัดเจน ข้อมูลขาดความเชื่อถือ การตัดสินใจไม่แน่นอน การผลัดวันประกันพรุ่ง

2. คนบติวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา ให้ความเห็นว่าสิ่งที่ทำให้เสียเวลาเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ การประชุม ทั้งการประชุมตามกำหนดการและนอกกำหนดการ ขาดการลำดับความสำคัญของงาน ไม่ประสบความสำเร็จในการมอบหมายงาน

3. นายทหารชาวแคนาดา แลถึงสิ่งที่ทำให้เสียเวลาเมื่อจัดตามลำดับความสำคัญแล้วมีดังนี้คือ การเสียเวลากับจดหมายข่าวที่ไม่สำคัญ งานสังคม การประชุมที่ไม่จำเป็นขาดความตั้งใจในการทำงาน

4. ผู้นำทางศาสนา ได้บรรยายถึงสิ่งที่ต้องทำให้เสียเวลาเป็นอย่างมาก ได้แก่ การพยายามทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ขาดการมอบหมายงาน คุยมากเกินไป การดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงเสมอ

จากการวิจัยดังกล่าว พอสรุปสาเหตุของการเสียเวลาได้ 2 สาเหตุคือ

1. สาเหตุภายในตัวบุคคล ซึ่งเกิดจากการขาดความสมบูรณ์ทางร่างกาย จิตใจ หรือความรู้ ความสามารถในการทำงาน มีระบบงานที่ไม่กระชับรัดกุม ไร้ประสิทธิภาพ เช่น ขาดการวางแผนงาน ขาดการมอบหมายงานที่มีประสิทธิภาพ วัตถุประสงค์ในการทำงานไม่ชัดเจน ขาดการกำหนดลำดับความสำคัญของงาน ขาดความร่วมมือภายใน ระบบหละหลวมและซ้ำซ้อน การทำงานเฉพาะหน้าที่เร่งด่วนเป็นประจำจนทำให้แผนหลักไม่บรรลุผล เป็นต้น

2. สาเหตุจากภายนอก ซึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อมและสิ่งรบกวน หรือการขัดจังหวะ เช่น ขาดบรรยากาศในการทำงาน ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน ถูกขัดจังหวะในการทำงาน จากผู้ที่มาติดต่อ โทรศัพท์ การประชุม เป็นต้น

นอกจากนี้ เฮอร์แมน (2534 : 15 - 17) กล่าวถึงปัญหาซึ่งก่อให้เกิดการสูญเสียเวลา โดยกำหนดไว้เป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ปัญหาการสูญเสียเวลาซึ่งเกิดจากการผลัดวันประกันพรุ่ง ได้แก่ การนอนตื่นสายเกินไป ก่อนนอนไม่ได้เตรียมงานของวันรุ่งขึ้น การทำงานอย่างไม่เต็มใจ ใจเสียก่อนเริ่มทำงาน ทำงานด้วยความรีบร้อนจนเกิดความผิดพลาดต้องทำงานใหม่

2. ปัญหาการสูญเสียเวลาซึ่งเกิดจากความวุ่นวาย ได้แก่ การไม่ทำงานตามความสำคัญก่อน - หลัง ทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน

3. ปัญหาการสูญเสียเวลาซึ่งเกิดจากการเล่นมากเกินไป ได้แก่ การหลบเลี่ยงงานเพื่อไปทำกิจกรรมอื่น เช่น ไปซื้อของ ชมภาพยนตร์ ชมโทรทัศน์ หรือหลบไปเล่นอะไรบางอย่าง คุยเรื่องไร้สาระ เป็นต้น

4. ปัญหาการสูญเสียเวลาซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมมากเกินไป ได้แก่ การใช้เวลาอันยาวนานในการทำงานเป็นเหตุให้ความขยันลดน้อยลง การเข้าร่วมในกิจกรรมทุกประเภทที่ผ่านเข้ามาในชีวิตประจำวัน

5. ปัญหาการสูญเสียเวลาซึ่งเกิดจากการทำงานบนกระดาษ ได้แก่ การอ่านหนังสือไปแล้วคัดลอกไป จดบันทึกงานตามความเคยชินไม่มีการย่อทำให้เสียเวลามาก

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน

2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮิค และเฮล (Hurlock. 1949 : 282 - 330 ; citing Hick and Hays. 1931 ; 143) สํารวจเด็กระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าเวลาที่เด็กอยู่บ้าน เด็กใช้เวลาไปในการฟังวิทยุ อ่านหนังสือ ค้นคว้าเกี่ยวกับบทเรียน และส่วนเวลาที่ออกไปนอกบ้านมักจะไปหาเพื่อน ไปดูภาพยนตร์

ฮัมฟรี (Humphery. 1960 : 125 - 131) ศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมนอกโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้เวลาในการทำกิจกรรมนอกโรงเรียน เช่น การอ่านหนังสือ งานศิลปะ และกิจกรรมทางสังคมค่อนข้างสูงมาก เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดูโทรทัศน์ ร้องเพลง และการเล่นเกมนต่าง ๆ

มาร์ตินสัน (Martinson. 1960 : 60) ได้ศึกษาถึงวิธีปรับปรุงการเรียนรู้ให้ได้ผล พบว่าผู้มีประสบการณ์หลายคนบอกว่า การแบ่งเวลาให้ดีและการเตรียมอย่างดีนั้นอาจป้องกันความผิดพลาดได้ การขาดความสนุกสนานบางครั้งหายไป เนื่องจากผลัดการทำงานไว้จนนาทีสุดท้าย จะพบว่าหลายต่อหลายครั้งต้องทำงานหลายๆ อย่างพร้อมกันจนไม่มีเวลาจะทำให้เสร็จ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นเพราะไม่มีแผนงานนั่นเอง มาร์ตินสันได้ทำตารางคำนวณแบ่งเวลาในสัปดาห์ของนักศึกษา ผลปรากฏว่านักศึกษาอาจใช้เวลานอน 56 ชั่วโมง เข้าชั้นเรียน 25 ชั่วโมง พบปะเพื่อนฝูงหาความเพลิดเพลิน ดูหนังสือและทำการบ้าน 35 ชั่วโมง เหลือเป็นเวลารว่างจะใช้ประกอบภารกิจส่วนตัว และรับประทานอาหารเป็นเวลา 52 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นับว่านักศึกษาแต่ละคนมีเวลารว่างที่จะประกอบกิจการงานต่างๆ ของตนเองเป็นส่วนตัวไม่น้อย

มัลม (Malm. 1962 : 136) กล่าวถึงการใช้เวลาของนักเรียนไว้ สรุปได้ดังนี้ ในวันที่ไปโรงเรียนเด็กใช้เวลาที่ตื่นอยู่ไปในด้านกีฬาเป็นส่วนใหญ่ มีบางคนที่ใช้เวลาอ่านหนังสือ ฟังวิทยุ เล่นดนตรี ส่องหนังสือพิมพ์ ในขณะที่อยู่บ้านนักเรียนใช้เวลาเกี่ยวกับการเรียนเพียงเล็กน้อย เมื่อพิจารณาอายุพบว่าเด็กอายุ 16 - 18 ปี มักจะใช้เวลานอกเวลาเรียน ดังนี้ ใช้เวลาในการเล่นกีฬามีนักเรียนชายร้อยละ 59 และนักเรียนหญิงร้อยละ 31 นักเรียนหญิงทั้งหมดช่วยทำงานบ้าน มีนักเรียนกว่าร้อยละ 90 ที่ใช้เวลาในการฟังวิทยุสัปดาห์ละ 7 - 8 ชั่วโมง รายการที่ฟังส่วนใหญ่เป็นรายการเพลง เรื่องตลก นักสืบ อาชญากรรม รายการหัตถกรรม เรื่องลึกลับ นักเรียนชายชอบเรื่องตลกขบขัน เรื่องการรบ การต่อสู้ เรื่องลึกลับ เด็กวัยรุ่นตอนปลายใช้เวลาในการอ่านหนังสือ วารสาร หรือหนังสือประเภทบันเทิงวันละไม่น้อยกว่าครึ่งชั่วโมง

เมอร์เรย์ (Murray. 1988 : 172) ศึกษาการใช้เวลารว่างของเด็กวัยรุ่น พบว่าปัจจุบันเด็กวัยรุ่นประสบกับสภาพความกดดันจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากสังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้เวลาว่างของเด็กวัยรุ่นโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทำให้เกิดผลเสียติดตามมาซึ่งมักแสดงให้เห็นในรูปของความเสื่อมของกิจกรรมต่าง ๆ เกิดปัญหาอาชญากรรม ความสับสนทางเพศ การติดยาเสพติด เป็นต้น และปัจจัยสำคัญที่มีผลทำให้การใช้เวลารว่างของเด็กวัยรุ่นไม่เป็นประโยชน์เท่าที่ควร คือการด้อยโอกาสทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และอิทธิพลของสื่อมวลชน

เบ็ค (Beck. 1990 : 633) ศึกษาการแก้ไขพฤติกรรมการใช้เวลารว่างในการอ่านหนังสือของเด็กเกรด 4 ใช้เวลาในการทดลอง 10 สัปดาห์ โดยให้ครูและผู้ปกครองสังเกตพฤติกรรมกรรมการอ่านของเด็ก และบันทึกทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน พบว่าเด็กที่อ่านหนังสือเสียบบ้างตามลำพังจะอ่านหนังสือได้มาก

2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วรรณิ สุวรรณสว่าง (2517 : 115 - 120) ศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสมถวิลราชดำริ โดยศึกษาทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน พบว่า ช่วงเช้าภายหลังปฏิบัติกิจวัตรประจำวันแล้ว ฟังวิทยุและช่วยงานบ้านก่อนมาโรงเรียน ก่อนเข้าห้องเรียนนักเรียนใช้เวลาพูดคุยกับเพื่อนและเข้าห้องสมุด การใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนแล้ว พบว่ากลับบ้านทันทีและไม่ได้ช่วยงานบ้าน ภายหลังรับประทานอาหารเย็นก็จะดูทีวีและพูดคุยกับสมาชิกในบ้าน จำนวนเวลาที่นักเรียนใช้ทบทวนบทเรียนในตอนเย็น ส่วนใหญ่ใช้เวลาดูหนังสือนานประมาณ 1 - 1.50 ชั่วโมง และใช้เวลาหลัง 20.00 น. ขึ้นไปทำการบ้านและทบทวนบทเรียน ก่อนเข้านอนมักจัดตารางสอนและทำงานอื่น ๆ

ผกากรอง พุทธดิลก (2517 : 9 - 10 , 35 - 38) ได้สำรวจการใช้เวลาของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ปีการศึกษา 2517 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นชายทั้งหมด จำนวน 270 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 210 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 60 คน ผลการสำรวจพบว่า นักเรียนส่วนมากอาศัยอยู่กับบิดามารดา รองลงมาคืออยู่ในโรงเรียนประจำ นักเรียนส่วนมากไม่ต้องช่วยงานบ้านเลยเพราะครอบครัวมีฐานะดี การใช้เวลาว่างที่โรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่พูดคุยหยอกล้อกับเพื่อนมากที่สุด รองลงมาคือรับประทานอาหารเช้าและขนม ทบทวนบทเรียนหรือทำการบ้านในตอนเย็น นักเรียนส่วนใหญ่กลับบ้านทันที นักเรียนใช้เวลาอยู่ที่โรงเรียนวันละ 7 - 8 ชั่วโมง ใช้เวลาดูหนังสือน้อยมาก งานที่นักเรียนทำประจำในวันหยุด คือ ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุมากที่สุด รองลงมาคือทำการบ้าน ดูภาพยนตร์ และให้ความสนใจด้านกีฬาเล็กน้อย

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจโครงการศึกษาเกี่ยวกับสภาพความต้องการและกิจกรรมของเด็กและเยาวชนในชุมชนแออัด ในเขตกรุงเทพมหานคร (2528 : 99 - 175) ศึกษาความต้องการ ปัญหา กิจกรรม และการใช้เวลาของเด็กและเยาวชนในชุมชนแออัด ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ในวันธรรมดาเด็กมีเวลาโดยประมาณ 15 ชั่วโมง ส่วนใหญ่ไปโรงเรียนในตอนเช้าและกลับมาในตอนบ่าย ช่วงเวลาเลิกเรียนเด็กใช้เวลาเล่นการตั้งแต่บ่าย เย็น และค่ำ ในวันหยุดเด็กมีเวลาโดยประมาณ 16 ชั่วโมง ส่วนใหญ่ทำงานบ้านในตอนเช้า นอกนั้นใช้เวลาเล่นหาความเพลิดเพลินจนถึงดึก และกิจกรรมที่เด็กทำมากที่สุด คือดูโทรทัศน์และอ่านหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือพิมพ์ตามลำดับ ดังนั้นปัญหาด้านเวลาที่เกิดขึ้น คือไม่มีเวลาในการทำการบ้าน ไม่มีเวลาดันคว่าด้านการเรียน และไม่มีเวลาอ่านหนังสือ

มายาวิ สมบุญ (2535 : 194 - 196) ได้สำรวจการใช้เวลาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2534 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,027 คน แยกเป็นชาย 520 คน และหญิง 507 คน ผลการสำรวจพบว่า ช่วง

เวลาตั้งแต่ตื่นนอนถึงก่อนเข้าเรียนในตอนเช้าวันจันทร์ถึงวันศุกร์ นักเรียนใช้เวลาพูดคุยกับเพื่อนทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย อันดับสุดท้ายคือฝึกซ้อมดนตรี และดักบาตร ช่วงเวลาพักกลางวันในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ พบว่าพูดคุยและเล่นกับเพื่อน เล่นกีฬา เข้าห้องสมุด และอันดับสุดท้ายคือ ถาหมบเรียนจากครู ช่วงเวลาหลังเลิกเรียนตอนเย็นถึงก่อนเข้านอนวันจันทร์ถึงวันศุกร์ พบว่านักเรียนใช้เวลาพูดคุยกับสมาชิกในครอบครัว เล่นกับเพื่อนหรือพี่น้อง ดูโทรทัศน์ ทำการบ้าน และอันดับสุดท้ายคือ เรียนพิเศษ และจดบันทึกประจำวัน ส่วนวันเสาร์และวันอาทิตย์นักเรียนจะใช้เวลาส่วนใหญ่เพื่อพูดคุยกับสมาชิกในครอบครัว ดูโทรทัศน์ เล่นกับพี่และน้อง

อัจฉรา ชีวพัฒนานวงศ์ (2537 : 47) ได้ทำการศึกษาโดยทดลองใช้เทคนิคแม่แบบ เพื่อพัฒนาการใช้เวลาในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดแจ้งร้อน กรุงเทพมหานคร กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเขาวนปัญญาปานกลาง และมีการใช้เวลาในการเรียนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีการใช้เวลาในการเรียนดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มณฑิรา มณฑิรทอง (2539 : 87) ได้ศึกษาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อการใช้เวลาในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนลาดหญ้าพิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2538 ที่มีเขาวนปัญญาปานกลางแต่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกรดเฉลี่ย 2.00 ลงมา และมีการใช้เวลาในการเรียนไม่เหมาะสม โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน พบว่าการใช้เวลาในการเรียนของนักเรียนดีขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิธิพัฒน์ เมฆจร (2540 : 67) ได้ทำการศึกษาการใช้เวลาของนักศึกษาที่เป็นนักกีฬามหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 จำนวน 140 คน ผลการใช้เวลาด้านการเรียน พบว่านักศึกษาที่เป็นนักกีฬาที่มีประเภทของที่พักอาศัยต่างกัน มีการใช้เวลาด้านการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาที่มีเพศ ระดับชั้น คณะที่ศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เขาวนปัญญา และทัศนคติต่อการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาด้านการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับเขาวนปัญญา

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวกับเขาวนปัญญา

2.4.1.1 ความหมายของเขาวนปัญญา (Intelligence) นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ถกเถียงเกี่ยวกับความหมายของเขาวนปัญญามาเป็นเวลานาน และยังไม่สามารถสรุปได้แน่นอน

เพราะนักจิตวิทยาแต่ละคนต่างให้ความหมายของเชาว์ปัญญาแตกต่างกันไปตามเหตุผล และการทดลองของคน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของเชาว์ปัญญาแตกต่างกัน ดังนี้

เวคส์เลอร์ (Wechsler. 1958 : 5) กล่าวว่า เชาว์ปัญญา หมายถึง สมรรถวิสัยที่ทำให้แต่ละบุคคลสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีจุดหมายหมาย สามารถคิดได้อย่างมีเหตุผลและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ไบจู (Bijou. 1971 : 222) สรุปความหมายของเชาว์ปัญญา ออกเป็น 2 แนวคือ

1. เชาว์ปัญญา หมายถึง บางสิ่งบางอย่างในตัวบุคคล ซึ่งเป็นสื่อกลางระหว่างตัวแปรทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

2. เชาว์ปัญญา หมายถึง กลุ่มของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถต่าง ๆ เช่น ความสามารถในการรับรู้ความสัมพันธ์ ความสามารถของแต่ละบุคคลในการปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของสังคม ความสามารถทางสมอง หรือองค์ประกอบทางประสาท อัตราเร็วในการเรียนรู้ การคิดเชิงนามธรรม และโครงสร้างทางทฤษฎีที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

สตอดคาร์ด (Stoddard. 1971 : 4) ได้กล่าวไว้และสรุปได้ว่า เชาว์ปัญญา หมายถึง ความสามารถที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ได้สำเร็จคือ มีความยาก มีความสลับซับซ้อน มีลักษณะเป็นนามธรรม มีความประหยัด มีการดัดแปลงแก้ไข เพื่อให้การกระทำบรรลุจุดหมาย มีคุณประโยชน์ต่อสังคม และต้องใช้สมาธิ ความอดทน ตลอดจนความตั้งใจ

ฮัมฟรีส (Humphreys) 1971 : 31 กล่าวว่า เชาว์ปัญญา หมายถึง แหล่งสะสมทักษะ ความรู้ กลุ่มการเรียนรู้ และการสรุปความที่ได้รับมา ซึ่งเป็นความรู้โดยธรรมชาติที่สามารถดึงออกมาใช้ได้ในช่วงเวลาใดก็ได้

เวอร์นอน (Vernon. 1973 : 9) สรุปความหมายของเชาว์ปัญญาออกเป็น 3 แนว คือ

1. เชาว์ปัญญา หมายถึง สมรรถภาพของบุคคลที่มีมาแต่กำเนิด ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยผ่านทางยีน (Gene) สมรรถภาพนี้จะเป็นตัวกำหนดความสามารถของความเจริญเติบโตทางสมองของบุคคล

2. เชาว์ปัญญา หมายถึง ความเฉลียวฉลาดของบุคคลในการเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว มีการคิด การให้เหตุผล และการสรุปที่มีประสิทธิภาพ

3. เชาว์ปัญญา หมายถึง อายุสมอง หรือคะแนนที่ได้จากแบบสอบเชาว์ปัญญา ซึ่งเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย

สุณีย์ ธีรดากร (2524 : 89) กล่าวถึง เชาว์ปัญญาว่า เป็นความคิดหรือคำบรรยายลักษณะต่างๆ ซึ่งแสดงถึงระดับความสามารถของพฤติกรรมทางสมองของบุคคลในด้านต่างๆ เช่น

ในด้านการคิด การตัดสินใจแก้ปัญหา การเรียนรู้และการปรับตัวของบุคคลเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบเชาว์ปัญญา

จากความหมายของเชาว์ปัญญาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เชาว์ปัญญาเป็นความสามารถของมนุษย์ในการที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักจิตวิทยาหลายท่านได้พยายามคิดค้นทฤษฎีเกี่ยวกับเชาว์ปัญญา และเสนอไว้หลายทฤษฎีแตกต่างกันไป

2.4.1.2 ทฤษฎีเชาว์ปัญญา (Theories of Intelligence)

ทฤษฎีโครงสร้างทางเชาว์ปัญญา (Structure of Intellect Model) กิลฟอร์ด (Guilford, 1967 : 218 - 237) ได้สร้างทฤษฎีขึ้นโดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความสามารถทางเชาว์ปัญญา จัดระบบของความสามารถทางเชาว์ปัญญาให้อยู่ในรูปแบบใหม่ เป็นรูปลูกบาศก์รวมกัน 120 ก้อน และแบ่งความสามารถทางเชาว์ปัญญาออกเป็น 3 มิติ คือ

มิติที่ 1 ปฏิบัติการ (Operations) หมายถึง ขบวนการคิดต่าง ๆ ที่ผู้ตอบทำขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถ 5 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1.1 การรับรู้และเข้าใจ (Cognition) หมายถึง ความสามารถทางเชาว์ปัญญาของมนุษย์ในการที่จะเข้าใจ รู้ และ หรือค้นพบสิ่งใหม่ ๆ

1.2 การจำ (Memory) หมายถึง ความสามารถทางเชาว์ปัญญาของมนุษย์ที่สามารถสะสมเรื่องราว ข่าวสารเอาไว้ และสามารถระลึกได้เมื่อเวลาผ่านไป

1.3 การคิดแบบอเนกนัย (Divergent thinking) หมายถึง ความสามารถที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า และแสดงออกได้หลายแบบหลายวิธี ไม่จำกัดจำนวน ซึ่งอาจจะเป็นวิธีการที่คิดขึ้นใหม่และผิดแปลกไปจากบุคคลอื่นก็ได้

1.4 การคิดแบบเอกนัย (Convergent thinking) หมายถึง ความสามารถที่จะหาคำตอบที่ถูกต้องที่สุดจากข้อมูลที่กำหนดให้ได้เพียงคำตอบเดียว

1.5 การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการที่จะตัดสินใจว่าสิ่งที่เรารู้ จำได้หรือสิ่งที่เราสร้างขึ้นมาจากขบวนการคิดนั้นมีความดี ความถูกต้อง ความเหมาะสม หรือมีความเพียงพอหรือไม่อย่างไร

มิติที่ 2 เนื้อหา (Contents) หมายถึง ชนิดของวัตถุหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสื่อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ

2.1 เนื้อหาที่เป็นรูปภาพ (Figural Contents) ได้แก่ วัตถุที่เป็นนามธรรม สามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสต่าง ๆ จะไม่ใช่แทนสิ่งใดนอกจากแทนตัวมันเอง เนื้อหาที่เป็นรูปภาพ

ได้แก่ เนื้อหาที่รับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัส เช่น ขนาด รูปร่าง สี ตำแหน่ง หรือ เนื้อหนัง นอกจากนี้สิ่งที่เราได้ยิน หรือรู้สึกก็จัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย

2.2 เนื้อหาที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Contents) ได้แก่ ตัวอักษร ตัวเลข และ สัญลักษณ์ ที่สร้างขึ้นใช้ในระบบทั่ว ๆ ไป เช่น พยัญชนะ หรือระบบจำนวน

2.3 เนื้อหาที่เป็นภาษา (Semantic Contents) ได้แก่ สิ่งที่อยู่ในรูปของภาษาที่มีความหมายหรือความคิด ที่เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป

2.4 เนื้อหาที่เป็นพฤติกรรม (Behavioral Contents) ได้แก่ สิ่งที่ไม่ใช่ถ้อยคำ เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการแสดงออกของมนุษย์ เจตคติ ความต้องการ รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บางครั้งจึงเรียกว่า เซาว์นปัญญาทางสังคม (Social Intelligence)

มิติที่ 3 ผลผลิต (Products) เมื่อสมองรับรู้วัตถุภายนอก และมีการคิดในรูปแบบต่าง ๆ จะได้ผลผลิตของการคิดออกมาในรูปแบบต่าง ๆ กัน 6 แบบ คือ

3.1 หน่วย (Units) หมายถึง สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวและแตกต่างไปจากสิ่งอื่น

3.2 จำพวก (Classes) หมายถึง กลุ่มของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีคุณสมบัติบางประการร่วมกัน

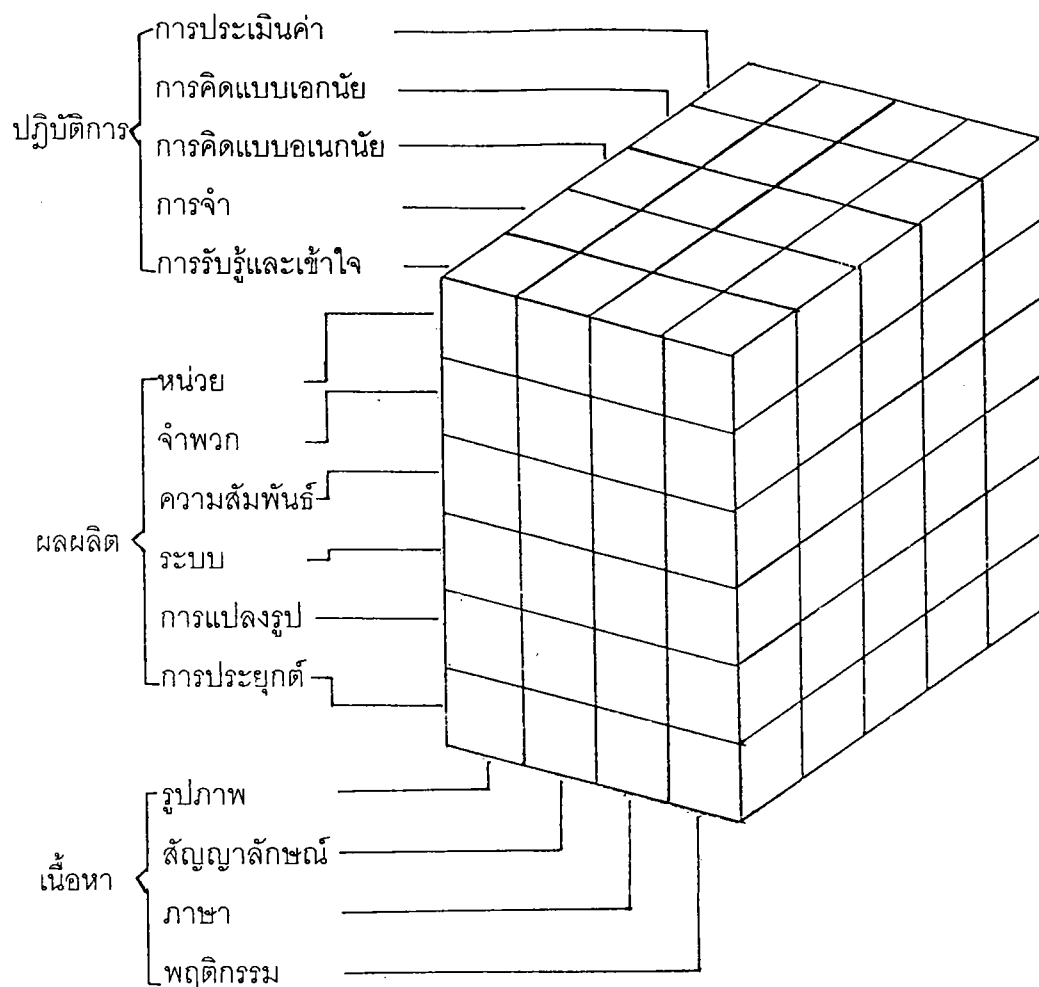
3.3 ความสัมพันธ์ (Relations) หมายถึง การเชื่อมโยงสิ่ง 2 สิ่งเข้าด้วยกัน เช่น การเชื่อมสะพาน หรือการเชื่อมลูกโซ่

3.4 ระบบ (Systems) หมายถึง แบบแผนหรือรูปแบบของการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ

3.5 การแปลงรูป (Transformations) หมายถึง การเปลี่ยนแปลง หมุนกลับ การขยาย ความจากข้อมูลจากสภาพหนึ่งไปเป็นอีกสภาพหนึ่ง

3.6 การประยุกต์ (Implications) หมายถึง การคาดหวัง คาดคะเน หรือทำนายจากข้อมูลที่กำหนดให้ และสามารถนำเอาไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาหรือปฏิบัติได้

จากองค์ประกอบทางเซาว์นปัญญาทั้ง 3 มิติ นั้น สามารถแทนได้ด้วยรูปสามมิติ ดังนี้คือ

ภาพที่ 2 แบบจำลองแทนโครงสร้างทางเชาวน์ปัญญา

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา

2.4.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โลตัส เอ็ม นีฟ และเจมส์ บี สตรอด (Lotus M. Knief and James B. Stroud 1959 : 117 - 120) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและฐานะทางสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอเมริกัน ระดับชั้น 5 จากโรงเรียน 6 โรงเรียน จำนวน 164 คน โดยใช้แบบสอบเชาวน์ปัญญาอื่น ๆ วัดเชาวน์ปัญญา แบบสอบทักษะพื้นฐานของไอโอวา (Iowa Test of Basic Skills) วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและดัชนีลักษณะฐานะทางสังคมของเวอร์เนอร์ (The Warner Index of Status Characteristics) วัดฐานะทางสังคม ผลการวิจัยปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแบบสอบแมทริซิสก้าวนำมาตรฐาน และคะแนนแบบ

สอบย่อยของแบบสอบทักษะพื้นฐาน ในด้านความเข้าใจในการอ่าน คำศัพท์ การศึกษางาน ภาษา และคณิตศาสตร์ มีค่า 0.359 , 0.433 , 0.424 , 0.374 และ 0.449 ตามลำดับ

แดช และคาร์นันโก (Dash and Kanungo. 1961 : 393) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแบบสอบแมทริซิก้าวหน้ามาตรฐาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนอินเดียชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 200 คน โดยใช้แบบสอบแมทริซิก้าวหน้ามาตรฐาน (Standard Progressive Matrices) วัดเชาว์ปัญญา แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความรู้ทั่วไป และภาษา ผลปรากฏว่าคะแนนจากแบบสอบแมทริซิก้าวหน้ามาตรฐาน สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ความรู้ทั่วไป ภาษา และคะแนนรวมในระดับค่อนข้างสูง

แคนเดอร์เรียน (Kanderian 1970 : 644 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบความคิดสร้างสรรค์ และแบบสอบเชาว์ปัญญาของนักเรียนในอิรัก จำนวน 400 คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้คะแนนจากแบบสอบ 10 วิชาของโรงเรียน แบบสอบเชาว์ปัญญาใช้แบบสอบองค์ประกอบ จี ของ เรย์มอนด์ บี แคทเทล (Raymond B. Cattell.) และแบบสอบวัดความสามารถทางสมองขั้นพื้นฐาน (Modified Arabic Primary Mental Ability Test) ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนจากแบบสอบองค์ประกอบ จี ของ เรย์มอนด์ บี แคทเทล และคะแนนจากแบบสอบวัดความสามารถทางสมองขั้นพื้นฐาน มีค่าเท่ากับ 0.29 และ 0.31 ตามลำดับ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.01

2.4.2.2 งานวิจัยในประเทศ

มาลี ชุมเพ็ญ (2512 : 90) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแบบความคิดเชาว์ปัญญา และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนกวิทยาศาสตร์และศิลปะ จำนวน 369 คน คะแนนแบบการคิดได้จากแบบสอบการคิดของ ธงชัย ชิวปรีชา กับคนอื่น ๆ คะแนนเชาว์ปัญญา ได้จากแบบสอบแอดวานซ์โพเกรสซีฟแมทริซิก (Advanced Progressive Matrices) ของ เจ. ซี. ราเวน (J.C. Raven) ส่วนคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน คือคะแนนสอบไล่ปลายปีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2513 จากผลการวิจัยพบว่าเชาว์ปัญญาและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

สุวิมล ว่องวานิช (2522 : 60) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างองค์ประกอบด้านเชาว์ปัญญา ปัญหาส่วนตัว นิสัย และทัศนคติทางการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามปัญหาแมทธิซึล ก้าวหน้ามาตรฐาน (Standard Progressive Matrices) แบบสำรวจปัญหาส่วนตัวของ มูนีย์ (The Mooney Problem Check List) และแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติทางการเรียน ซึ่งปรากฏผลว่าองค์ประกอบด้านเชาวน์ปัญหามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.48

จากการศึกษาผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าเชาวน์ปัญหามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง

2.5.1 เอกสารเกี่ยวกับความคาดหวัง

2.5.1.1 ความหมายของความคาดหวัง

ฟินน์ (Finn. 1962 : 390) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง การประเมินค่าบุคคลหรือตนเองด้านจิตสำนึกหรือจิตใต้สำนึก และใช้ความคาดหมายนั้นมาเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมที่จะมีต่อบุคคลที่ตนคาดหวัง หรือต่อตนเองในลักษณะที่ตนคิดว่าถูกต้อง

วิทเทคเคอร์ (Whittaker. 1965 : 635) ให้นิยามของความคาดหวังว่า หมายถึง เป้าประสงค์ที่บุคคลตั้งไว้สำหรับตนเองและเป็นสิ่งที่เขาจะพยายามทำให้สำเร็จ

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 84 - 85) เสนอลักษณะความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถบุคคลเป็น 3 มิติ

มิติที่ 1 เกี่ยวกับปริมาณของความคาดหวัง (Magnitude) กล่าวคือ ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนในการกระทำพฤติกรรมหนึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละบุคคล หรือแตกต่างกันไปในบุคคลเดียวกัน เมื่อต้องทำพฤติกรรมที่มีความยากง่ายแตกต่างกัน เป็นการคาดหวังของบุคคลว่าตนจะทำงานสำเร็จถึงระดับใด เมื่อถูกเสนองานที่มีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน

มิติที่ 2 เกี่ยวกับการแผ่ขยาย (Generality) ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนอาจแผ่ขยายจากสถานการณ์หนึ่งไปสู่สถานการณ์อื่นในปริมาณที่แตกต่างกันได้ ประสบการณ์บางอย่างไม่ทำให้ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนแผ่ขยายไปสู่สถานการณ์อื่น

มิติที่ 3 เกี่ยวกับความเข้มหรือความมั่นใจ (Strength) ถ้าความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนมีความเข้มน้อย หมายถึงบุคคลไม่มั่นใจในความสามารถของตน เมื่อเหตุการณ์ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง จะทำให้ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนลดลง แต่ถ้ามี

ความเข้มหรือความมั่นใจมาก บุคคลจะมีความบากบั่นมานะพยายามมาก แม้ว่าจะประสบเหตุการณ์ที่ไม่สอดคล้องกับความคาดหวังบ้างก็ตาม

ประเทิน มหาจันทร์ (2521 : 24) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง ปณิธานหรือความมุ่งหวังในชีวิต และความเป็นอยู่ในอนาคต ซึ่งเยาวชนคิดฝันว่าจะบรรลุ

สิริวรรค์ อัครกุล (2528 : 13) ให้ความหมายของความคาดหวังว่า ความคาดหวังของมนุษย์เป็นการคิดล่วงหน้าไว้ก่อน ซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามที่คิดไว้

จากความหมายของความคาดหวังที่ได้กล่าวมาแล้ว อาจสรุปความคาดหวังได้ว่า หมายถึง ความต้องการที่จะเป็น ที่จะทำ หรือที่จะได้มาต่อเป้าหมายในสิ่งที่ตนต้องการในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นอนาคตอันใกล้หรืออนาคตที่ไกลออกไป โดยคาดคะเนให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความชอบ หรือความพอใจของตนเอง

2.5.1.2 ชนิดของความคาดหวัง

คนอยู่ได้ด้วยความคาดหวัง ซึ่งตั้งไว้ต่างๆ กัน มีทั้งความหวังในระยะสั้นและระยะยาว ความหวังในทางบวกและทางลบ ความหวังหรือความคาดหวังนี้จะนำไปสู่พฤติกรรมที่แตกต่างกันไป

รัสเซลล์ (Russel. 1956 : 156) กล่าวถึงความสำคัญของความคาดหวังว่า ความคาดหวังจัดเป็นทัศนคติอีกรูปแบบหนึ่งที่มีผลต่อการคิดของเด็ก

ไพบุลย์ เทวรักษ์ (2527 : 48) กล่าวว่า เมื่อคนเราอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องทำบางสิ่งให้สำเร็จ ความหวังเป็นตัวการที่มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงาน เป็นการยากที่จะกระตุ้นตนเองให้มีความพยายามและอดทนในการกระทำสิ่งที่ตนเชื่อว่าจะประสบความสำเร็จ

โลรีซี โพธิ์แก้ว (2527 : 81) กล่าวถึงผลของความคาดหวังในทางลบว่าความคาดหวังในทางร้าย เช่น ถ้าเรายังจนอย่างนี้ลูกเราจะเป็นอย่างไรหนอ อีก 10 ปีข้างหน้าถ้าบ้านเมืองเป็นอย่างนี้เราคงอยู่ไม่ได้ หรือถ้าพ่อตายแล้วเราจะอยู่กับใคร....ความคาดหวังในทางร้ายมักทำให้เกิดความกลัว ความวิตกกังวล ซึ่งทำให้ชีวิตขาดความสมดุลได้

วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2528 : 37 - 38) อธิบายตามทฤษฎีมุ่งหวังของแอดเลอร์ และยกตัวอย่าง ดังนี้ ความคิดความมุ่งหวังถึงสิ่งที่อยากเป็นในอนาคตของแต่ละคน ซึ่งแตกต่างกันไปนั้นมีอิทธิพลต่อความประพฤติหรือบุคลิกภาพไม่น้อยไปกว่า "ความทรงจำ" หรือประสบการณ์ จากอดีตตามที่พรอยด์เน้น เช่น ถ้าคิดหวังอยากเป็นหมอในอนาคต ก็ต้องมุ่งมั่นตั้งใจเรียนหนักไม่เที่ยวเตร่เสเพล และยังต้องทำตนเองให้เป็นที่น่าเคารพนับถือของผู้อื่น ถ้าคิดหวังอยากเป็นทหารก็ต้องมุ่งมั่นฝึกตนเองให้สุขภาพแข็งแรงอดทน....ความคิดมุ่งหวังในอนาคตของคนจึงมีอิทธิพลสูงในการกระทำต่าง ๆ จนเกิดเป็นนิสัยและเป็นบุคลิกภาพในปัจจุบัน

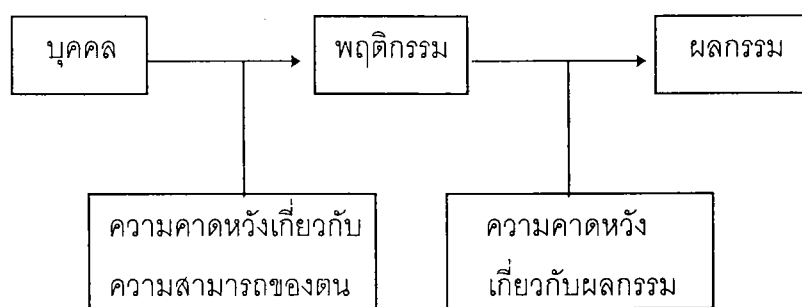
ประทีน มหาจันทร์ (2521 : 88) กล่าวถึงความสัมพันธ์ของความมุ่งหวังในชีวิตกับพฤติกรรมของเยาวชนไว้ว่า ความมุ่งหวังในชีวิตจัดเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญที่ส่งผลถึงแนวคิดและการประพฤติปฏิบัติของเยาวชน ถ้าหากเยาวชนมีความมุ่งหวังในชีวิตสูง เยาวชนย่อมหลีกเลี่ยงการกระทำความชั่ว ความผิด นั่นคือความคาดหวังมีความสำคัญอย่างมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์ การทราบความคาดหวังจะเป็นแนวทางในการศึกษาและทำนายพฤติกรรมของบุคคล

2.5.1.3 องค์ประกอบของความคาดหวัง

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 79) กล่าวว่าความคาดหวัง ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมใดหรือไม่นั้น มี 2 ชนิด คือ

1. ความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรม (Outcome Expectancy) เป็นการประมาณของบุคคลว่า พฤติกรรมใดนำไปสู่ผลกรรมใด
2. ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน (Efficacy Expectancy) เป็นการประมาณความสามารถของตนในการกระทำพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ผลกรรมที่คาดหวังไว้

ความคาดหวังทั้ง 2 อย่างตามที่มีผลต่อความตัดสินใจตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น แสดงเป็นแผนภูมิ ได้ดังนี้

(Bandura. 1977 : 79)

จากแผนภูมินี้ บุคคลจะกระทำพฤติกรรมหรือไม่ขึ้นอยู่กับความคาดหวังว่า เมื่อกระทำพฤติกรรมนั้นจะได้รับผลที่ต้องการหรือไม่ และคาดหวังว่ามีความสามารถพอที่จะทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ เนื่องจากมนุษย์เรียนรู้ว่าการกระทำใดนำไปสู่ผลกรรมใด แต่ความสามารถของมนุษย์แต่ละคนที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ มีขีดจำกัดไม่เท่ากัน ตัวอย่างเช่น การสอบชิงทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ หรือการสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ถ้าบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อกำหนด และปรารถนาที่จะศึกษาต่อ คาดหวังว่าตนมีความสามารถไม่พอที่จะสอบได้

แนวโน้มที่จะไปสมัครสอบจะน้อยลง อาจตัดสินใจไม่ไปสอบเพื่อหลีกเลี่ยงความผิดหวัง ซึ่งเป็น
การพลาดโอกาสที่ตนอาจจะได้สิ่งที่ปรารถนานั้น

2.5.1.4 องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความคาดหวัง

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 81 - 82) เสนอองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความคาดหวัง
เกี่ยวกับความสามารถของตน ดังนี้

1. ความสำเร็จในการทำงาน (Performance Accomplishment) เป็นประสบการณ์ตรง
จึงมีผลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลอย่างมาก ความสำเร็จในการทำงานจะ
เป็นตัวเพิ่มความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลอย่างมาก ความสำเร็จในการทำงานจะ
เป็นตัวเพิ่มความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของบุคคล และการไม่ประสบผลสำเร็จในการทำ
งานหลายครั้งซ้ำกัน จะเป็นตัวลดความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน ในกรณีที่ความ
คาดหวังเกี่ยวกับความสามารถเกิดจากการประสบความสำเร็จหลายครั้ง จะทำให้บุคคลไม่ท้อถอย
ในการทำงานนั้นเมื่อไม่ประสบความสำเร็จในบางครั้ง ซึ่งถ้าการไม่ประสบความสำเร็จนั้นสามารถ
แก้ไขความผิดพลาดด้วยการพยายาม จะเป็นแรงเสริมในการทำงานต่อไป แม้งานจะยากเพียงใด
บุคคลจะเพิ่มความพยายามเพื่อให้งานนั้นสำเร็จ

2. การได้เห็นประสบการณ์ของผู้อื่น (Vicarious Experience) เป็นสิ่งแนะหรือตัวแบบให้
บุคคลนำมาพิจารณาความสามารถของตน เมื่อบุคคลสังเกตเห็นผู้อื่นได้รับความสำเร็จในการทำ
งานที่ยากโดยไม่มีผลเสียตามมา ทำให้เกิดความหวังว่าตนก็สามารถทำงานนั้นได้ถ้าตั้งใจและ
พยายาม

3. การพูดชักจูงของผู้อื่น (Verbal Persuasion) เป็นการรับเอาคำแนะนำชักจูงของผู้อื่นมา
เพื่อพัฒนาความสามารถของตน เป็นเครื่องช่วยเพิ่มกำลังใจและความมั่นใจทำให้บุคคลเกิดความ
เชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถที่จะทำงานได้สำเร็จถึงแม้ว่าจะเคยทำงานไม่สำเร็จมาแล้ว

4. ความตื่นเต้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal) บุคคลจะรับรู้ว่าคุณค่าของตนเองมีความวิตกกังวลหรือความกลัวจากอาการกระตุ้นของร่างกาย ในสภาวะที่ร่างกายถูกกระตุ้นมากมักจะทำให้
การทำงานไม่ได้ผลดี หากบุคคลรับรู้ว่าคุณค่าของตนเองมีความวิตกกังวลในระดับสูง จะคาดหวังเกี่ยวกับความ
สามารถของตนในการทำงานนั้นในระดับต่ำ

อาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบของความคาดหวังมี 2 ประเภท คือ องค์ประกอบภายใน
และองค์ประกอบภายนอก องค์ประกอบภายใน หมายถึงการพิจารณาตนเอง ซึ่งได้แก่
การประเมิน ความสามารถของตนต่อการกระทำว่ามีหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด องค์ประกอบ

ภายนอก หมายถึง การพิจารณาการกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออก ตลอดจนผลอันเกิดจากการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

2.5.1.5 ลำดับของความคาดหวัง

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 35 - 51) ได้กล่าวสรุปถึงความคาดหวังของมนุษย์จากขั้นพื้นฐานถึงขั้นสูงสุด พร้อมทั้งอธิบายไว้ว่า เมื่อมนุษย์ประสบความสำเร็จตามความต้องการขั้นพื้นฐานแล้วมนุษย์ก็จะต้องการขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับ มาสโลว์ได้แบ่งลำดับของความคาดหวังไว้ ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological need)
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety need)
3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and belonging)
4. ความต้องการมีชื่อเสียง (Esteem need)
5. ความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริง (Self - actualization need)

✓ 2.5.1.6 ปัจจัยที่ทำให้ความคาดหวังแตกต่างกัน

บุคคลมีความคาดหวังแตกต่างกัน ทั้งสิ่งที่คาดหวังและระดับของความคาดหวัง เฮิร์ลอค (Hurlock. 1974 : 191 - 194) อธิบายว่าบุคคลจะมีความคาดหวังแตกต่างกันเนื่องจากปัจจัยต่อไปนี้ คือ

✓ 1. วัฒนธรรม (Cultural Ideals) วัฒนธรรมที่แตกต่างกันมีมาตรฐานของความคาดหวังต่อสมาชิกต่างกัน มาตรฐานนั้นครอบคลุมถึงระดับของความสำเร็จและทัศนคติต่อความสำเร็จ เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะรับรู้ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อตนเอง และความรับผิดชอบของตนเองที่จะต้องรับผิดชอบต่อสังคม การตั้งความคาดหวังของบุคคลในแต่ละสังคมจึงแตกต่างกันไป

✓ 2. ชนิดของครอบครัว (Kind of Family) เด็กที่มาจากครอบครัวที่มั่นคงมีแนวโน้มที่จะตั้งจุดมุ่งหมายในอนาคตสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวไม่มั่นคง ครอบครัวที่มีการโยกย้ายบ่อย ๆ เด็กจะคาดหวังไม่ได้ว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร เด็กที่ไม่ต้องย้ายถิ่นจะสามารถวางแผนของตนเองได้อย่างชัดเจน คือมีความคาดหวังที่ชัดเจนและแน่นอน

✓ 3. ระดับชั้นทางสังคม (Ordinal Position) ครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจปานกลางและฐานะทางเศรษฐกิจดี บิดามารดาจะให้ความหวังแก่บุตรคนแรกและให้โอกาสแก่บุตรคนแรกมากที่สุด โดยเฉพาะถ้าเป็นบุตรชาย ซึ่งตรงกันข้ามกับครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำลูกคนสุดท้ายต้องได้รับการส่งเสริมจากบิดา มารดา และพี่ ๆ มากที่สุด เพื่อให้สมาชิกคนหนึ่งในครอบครัว

ขยับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงขึ้น เมื่อบิดา มารดา มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น และพี่ ๆ เติบโตและทำงานแล้ว

4. วินัย (Discipline) เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตยจะตั้งความคาดหวังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในทางตรงกันข้ามเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะตั้งความคาดหวังสอดคล้องกับความเป็นจริง

5. ฐานะในกลุ่ม (Group Status) กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อเด็กมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับฐานะของตนในกลุ่ม และความคาดหวังที่กลุ่มมีต่อตน ถ้าฐานะของตนในกลุ่มมั่นคงและไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องสร้างความประทับใจให้กับสมาชิกในกลุ่ม ระดับความคาดหวังก็จะใกล้เคียง ความเป็นจริง สำหรับเด็กที่ไม่มีบทบาทความสำคัญในกลุ่มจะต้องการเลื่อนขั้นตนเองเข้าสู่การเป็น ผู้นำในกลุ่ม ทำให้การตั้งความคาดหวังหลาย ๆ อย่างไม่อยู่บนรากฐานของความเป็นจริง สำหรับ บุคคลที่ชอบแยกตัวเองความคาดหวังของกลุ่มจะมีผลต่อเขาเพียงเล็กน้อย

6. การใช้กลวิธาน (Use of Escape Mechanisms) กลวิธานที่มีผลต่อการตั้งความหวัง มากที่สุดคือการฝันกลางวัน เช่น ฝันอยากเป็นพระเอกหรือนางเอก ก็จะตั้งความคาดหวังไว้ว่าจะ ประสบความสำเร็จและหลีกเลี่ยงความล้มเหลว ซึ่งเป็นการตั้งความหวังที่อาจไม่อยู่บนรากฐาน ของความเป็นจริง

7. การบอกเล่าความคาดหวัง (Verbalization of Aspirations) ความคาดหวังที่เล่า ออกมามักจะอยู่บนรากฐานของความเป็นจริงมากกว่าที่จะเก็บไว้และคิดหวังอยู่คนเดียว อย่างไรก็ตาม ความคาดหวังที่เด็กบอกกับเพื่อนสนิท จะเป็นความใฝ่ฝันที่ไม่ค่อยใกล้เคียงความเป็นจริงเท่า กับที่บอกบิดา มารดา ครู หรือคนที่ไม่ค่อยคุ้นเคยกัน เมื่อวัยรุ่นบอกความคาดหวังของตนแก่บุคคล อื่นจะเป็นการท้าทายให้พิสูจน์ตัวเอง โดยพยายามทำให้ได้ตามที่พูดไว้ เพราะรู้ว่าหลายคนสนใจ สิ่งที่เขาพูด เขาไม่ต้องการมองเห็นสายตาที่มองด้วยความผิดหวัง

8. ความล้มเหลวและความสำเร็จในอดีต (Past Failures and Successes) บุคคลที่ ประสบความสำเร็จเสมอ ๆ มีแนวโน้มที่จะตั้งความคาดหวังว่าจะประสบความสำเร็จอีกในอนาคต ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่ผิดหวังซ้ำ ๆ กันมักจะคิดว่าล้มเหลวอีก ความคิดเช่นนี้จะมีผลต่อการตั้ง ความคาดหวังในอนาคตว่าจะตั้งได้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่ ข้อความนี้สอดคล้อง กับคำกล่าวของ ดีเซคโค (Dececco, 1968 : 167) ที่ว่าการที่บุคคลกำหนดความคาดหวังไว้อย่างไร นั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมา กล่าวคือถ้าบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นมาก่อนก็ จะทำให้การกำหนดความคาดหวังในการทำงานคราวต่อไปสูงขึ้น และใกล้เคียงกับความสามารถจริง มากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่ประสบความล้มเหลวติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน ต้อง ลดระดับความคาดหวังต่ำลงมาเพื่อป้องกันมิให้เกิดความรู้สึกว่าตนไร้ค่า

9. เพศ (Sex) ทั้งบรรยากาศของบ้านและโรงเรียนจะส่งเสริมกระตุ้นให้เด็กชายตั้งความคาดหวังมากกว่าเด็กหญิง บิดา มารดาจะคาดหวังในตัวของบุตรชายมากกว่าบุตรสาว ผู้ชายมักถูกกระตุ้นให้มีความคาดหวังทางกีฬา การงาน และการประกอบอาชีพ แต่เด็กหญิงมีความคาดหวังการได้รับการยอมรับจากกลุ่ม การแต่งงาน ซึ่งก็ยังไม่รู้ว่าจะแต่งเมื่อไหร่ แต่งกับใคร ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมหลังแต่งงานจะเป็นอย่างไร จึงเป็นเรื่องยากที่เด็กหญิงจะวางแผนในเรื่องเหล่านี้ ดังนั้นเด็กหญิงจึงมีแนวโน้มที่จะตั้งจุดมุ่งหมายในระยะสั้นมากกว่าเด็กชาย แม้ในเรื่องการเรียนเด็กหญิงมักจะวางแผนระยะสั้น เช่น เดือนต่อเดือน

10. เขาวนปัญญา (Intelligence) เมื่อเด็กอยู่ในกลุ่มที่มีค่านิยมต่อความสำเร็จสูงเด็กจะตั้งความคาดหวังให้ตนประสบความสำเร็จเหนือเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ซึ่งอาจไม่อยู่บนรากฐานของความเป็นจริง อย่างไรก็ตามเด็กที่ฉลาดจะตั้งความคาดหวังโดยอาศัยความสนใจและความสามารถของตนมากกว่าทำตามจุดมุ่งหมายที่กลุ่มตั้งไว้ ในทางกลับกันเด็กที่ฉลาดน้อยจะตั้งความคาดหวังตามค่านิยมของกลุ่ม

11. บุคลิกภาพ (Personality) บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการตั้งจุดมุ่งหวังหลายกรณีด้วยกัน เช่น ในเรื่องการชดเชย บุคคลที่ไม่ยอมรับตนเองจะตั้งความคาดหวังโดยไม่คำนึงถึงความสามารถของตน ยิ่งไม่ยอมรับความสามารถของตนเองเท่าไรจะยิ่งตั้งความคาดหวังไว้สูงและไม่อยู่บนรากฐานของความเป็นจริงเท่านั้นนับเป็นความทะเยอทะยานเพื่อปกปิดความไม่สามารถของตน

บุคคลที่มีความมั่นใจในตนเองจะตั้งความคาดหวังสอดคล้องกับความเป็นจริง ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มักค้นหาจุดมุ่งหมายโดยไม่คำนึงถึงความสามารถของตนเอง และไม่เคยมองถึงแม้ว่าจะมาถึงจุดสูงสุดแล้วก็ตาม

บุคคลที่มีความวิตกกังวลต่ำมีแนวโน้มจะตั้งความคาดหวังไว้สูง เนื่องจากจะคิดถึงความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลว ซึ่งอาจทำให้ตั้งความคาดหวังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ส่วนบุคคลที่มีความวิตกกังวลสูงมักตอกย้ำอยู่กับความล้มเหลวในอดีต ทำให้มองอนาคตในแง่ดีน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

เมื่อบุคคลตั้งความคาดหวังแล้วบางคนประสบความสำเร็จ แต่บางคนล้มเหลว เฮิร์ลอค (Hurlock, 1974 : 394) กล่าวว่าความคาดหวังเกี่ยวกับตนเองที่ไม่เป็นความจริงจะทำให้เกิดช่องว่างระหว่างการรับรู้ตนเองตามที่เป็นจริงกับการรับรู้ตนเองตามอุดมคติ เป็นผลให้เกิดการไม่ยอมรับตนเอง ซึ่งสามารถเกิดได้ทุกวัยแต่จะเกิดมากที่สุดในช่วงวัยรุ่นตอนต้น

ความคาดหวังในชีวิตถูกกระตุ้นทั้งจากภายในร่างกาย และจากสิ่งแวดล้อมหรือจากสังคมภายนอก ซึ่งเราเรียกว่า แรงผลักดันทางสังคม (Social Motives) ซึ่งเป็นความต้องการที่ได้จากการ

เรียนรู้ และแรงผลักดันจำพวกความต้องการความสนใจ หรือการยอมรับจากคนอื่น ๆ (โสภา ชูพิกุลชัย. 2518 : 95)

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง

2.5.2.1 งานวิจัยในประเทศ

จุมพล นิมพานิช (2517 : บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับแผนการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าบิดาที่มีอาชีพพ่อค้านักธุรกิจ มีความต้องการและคาดหวังให้บุตรของตนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 22.2 ของบิดาที่มีอาชีพรับราชการ บิดาที่มีอาชีพอิสระและอื่น ๆ ต้องการให้บุตรตนเรียนระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 14.1 และบิดาที่เป็นลูกจ้างเอกชนมี ร้อยละ 11.3 ที่ต้องการให้บุตรเรียนถึงระดับอุดมศึกษา และนอกจากนี้ยังพบว่าบิดาที่มีอาชีพลูกจ้างเอกชนและพ่อค้าต้องการให้บุตรมีอาชีพแพทย์ บิดาที่รับราชการและทำงานอิสระมีความคาดหวังให้บุตรของตนเรียนแพทย์รองลงมา ส่วนบิดาที่มีอาชีพอิสระและลูกจ้างเอกชนมีความคาดหวังให้บุตรตนมีอาชีพเป็นวิศวกร นักธุรกิจ ส่วนบิดาที่มีอาชีพอิสระและข้าราชการต้องการให้บุตรตนมีอาชีพเป็นนักปกครอง และตุลาการ

พรวามาศ นนทยาธร (2519 : บทคัดย่อ) พบว่าบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อความคาดหวังทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ ผู้มีความคาดหวังสูงส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองต้องการให้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและให้คำแนะนำบ่อยที่สุด ส่วนผู้ที่มีความคาดหวังต่ำส่วนใหญ่มาจากนักเรียนที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไม่ต้องการให้ศึกษาต่อและให้คำแนะนำบางครั้งบางคราว นานๆ ครั้ง หรือไม่เคยเลย

ช่อทิพย์ ราศรีเกรียงไกร (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคาดหวังของบิดาที่มีต่อการศึกษาและอาชีพของบุตร พบว่าความคาดหวังทางด้านการศึกษา บิดาของนักเรียนส่วนใหญ่จะมีความคาดหวังให้บุตรจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงไปกว่านั้นขึ้นไป และในด้านความคาดหวังทางด้านอาชีพ พบว่าบิดาของนักเรียนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะมีความคาดหวังให้บุตรมีอาชีพและมีวิชาชีพที่เกี่ยวข้องสูงที่สุด

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

2.6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

2.11.1 ความหมายของทัศนคติ

ออลพอร์ท (Allport. 1935 : 810) กล่าวว่าทัศนคติ หมายถึง สภาวะของความพร้อมด้านจิตซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็แรงที่กำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่จะมีต่อบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เทอร์สโตน (Thurstone. 1967 : 479) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยง่าย แต่เป็นความโน้มเอียงทางด้านจิตใจภายใน แสดงให้เห็นโดยแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

อนาสตาซี (Anastasi. 1976 : 453) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะแสดงออกมาว่าชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น ต่อเชื้อชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น ทัศนคติไม่สามารถเห็นได้โดยตรง แต่สามารถสรุปพาดพิงจากพฤติกรรมภายนอกได้

โรคิช (Rokeach. 1970 : 112) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นการผสมผสานหรือจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

ออซูเบล โนวาค และฮานีเซียน (สุวิทย์ วงษาไฮ. 2531 : 41 ; อ้างอิงมาจาก Ausubel Novak Hanesian. 1978 : 465) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึก ความเชื่อ หรือค่านิยม ที่เกิดจากองค์ประกอบพื้นฐานทั้งทางด้านอารมณ์และสติปัญญา

สมบุรณ์ ชิตพงศ์ (2519 : 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทัศนคติ เป็นความคิดเห็นท่าที ความรู้สึกเอนเอียงทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ภายหลังจากการที่บุคคลได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น พฤติกรรมเช่นนี้ไม่อาจสามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสังเกตและวัดได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อสิ่งนั้น โดยอาจแสดงให้เห็นได้ในลักษณะ ความเชื่อ ท่าทาง ความคิดเห็น

เชิดศักดิ์ โฆวาลินธุ์ (2520 : 38) ได้สรุปความหมายของทัศนคติไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ว่าไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจจะไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้

พัชนี วรกวิน (2522 : 60) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อ หรือแนวโน้มที่พร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งแวดล้อมในการตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2528 : 172) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้ และประสบการณ์แล้วแสดงสภาวะร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในสองลักษณะ กล่าวคือ แสดงความพร้อม

ที่จะเข้าไปหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่าทัศนคติที่ดีหรือทางบวก หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกหนีเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530 : 193) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจาก การเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่าทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลได้รับ โดยมีแนวโน้มที่จะตอบสนองหรือแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง คือทางบวกหรือทัศนคติที่ดีจะแสดงออกในลักษณะความชอบ ความพึงพอใจ ความสนใจ เห็นด้วย ทำให้อยากปฏิบัติ อยากใกล้ชิดสิ่งนั้น อีกลักษณะหนึ่ง คือทางลบหรือทัศนคติที่ไม่ดีจะแสดงออกในลักษณะความเกลียด ไม่พึงพอใจ ไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย อาจทำให้เกิดความเบื่อกวน หรือต้องการหนีห่างจากสิ่งเหล่านั้น

2.6.1.2 ลักษณะของทัศนคติ

ไพบุลย์ อินทวิชา (2517 : 17) ได้สรุปลักษณะของทัศนคติไว้ดังนี้ คือ

1. ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด

2. ทัศนคติเป็นสภาพการณ์ทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิด และการกระทำของบุคคล เพราะเป็นส่วนประกอบที่กำหนดแนวทางให้ทราบล่วงหน้าว่า ถ้าบุคคลประสบสิ่งใดแล้วบุคคลนั้นจะมีท่าทีต่อสิ่งนั้นในลักษณะใด

3. แม้ว่าทัศนคติเป็นสภาวะทางจิตใจที่มีความมั่นคงพอสมควร แต่ก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และการเรียนรู้

ส. วาสนา ประวาลพฤษ์ (2524 : 5) ได้สรุปลักษณะสำคัญของทัศนคติไว้ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นการเตรียม หรือความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้นๆ ซึ่งการตระเตรียมนี้เป็นการตระเตรียมภายในจิตใจมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตเห็นได้

2. สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนอง เป็นลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่างๆ จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับอารมณ์ด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยได้ และบางครั้งไม่มีเหตุผล

3. ทัศนคติไม่ใช่พฤติกรรม แต่เป็นสภาวะของจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม

4. ทักษะที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่แสดงออกมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำนาย หรืออธิบายทักษะได้

5. ทักษะเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ บุคคลจะมีทักษะในเรื่องเดียวกันแตกต่างกันได้ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ระดับอายุ เชื้อชาติ ปัญญา เป็นต้น

6. ทักษะที่คงที่และแน่นอนพอสมควรแต่อาจเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากทักษะเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ถ้าการเรียนรู้และประสบการณ์นั้นเปลี่ยนแปลงไป ทักษะก็อาจเปลี่ยนแปลงได้

✓ สก็อตต์ (Scott, 1968 : 206 - 210) กล่าวว่า การศึกษาทักษะจำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะของทักษะ ดังนี้

1. ทิศทางของทักษะ (Direction) ทักษะแสดงออกได้ 2 ทิศทาง คือ

1.1 ทักษะเชิงนิมิตหรือทักษะทางบวก (Positive) เป็นความโน้มเอียงของอารมณ์ในทางชอบ พึงพอใจ คล้อยตาม หรือเห็นด้วย ทำให้บุคคลแสดงออกหรือปฏิบัติในทางที่ดีต่อสิ่งนั้น ๆ

1.2 ทักษะเชิงนิเสธหรือทักษะทางลบ (Negative) เป็นความโน้มเอียงทางอารมณ์ในลักษณะไม่พึงพอใจ เกลียดหรือต่อต้าน ไม่เห็นด้วย ทำให้บุคคลเกิดความเบื่อหน่ายหนีให้ห่างจากวัตถุหรือสภาพการณ์นั้น ๆ

2. ระดับของทักษะ (Magnitude) หมายถึง การที่บุคคลแสดงความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น อาจมีความรู้สึกเพียงผิวเผิน เล็กน้อย หรือลึก ทักษะระดับผิวเผินจะไม่มี ความคงที่เปลี่ยนแปลงง่าย ส่วนทักษะระดับลึกจะคงทนถาวรและเปลี่ยนแปลงยาก

3. ความเข้มของทักษะ (Intensity) หมายถึง ปริมาณของความรู้สึก หรือความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งปรากฏในรูปของความรู้สึกต่อสิ่งนั้นมากหรือน้อยเพียงใด

2.6.1.3 ความหมายของทักษะในการเรียน

ศิริรัตน์ ภูสกลเจริญศักดิ์ (2529 : 31) ได้ให้ความหมายของทักษะในการเรียนว่า หมายถึง ความคิดเห็น หรือความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ในเรื่องการเรียนอันเกี่ยวข้องกับตัวครู การศึกษา และเพื่อน แสดงออกในรูปพฤติกรรม 2 ลักษณะ คือ

1. ทักษะที่ดีต่อการเรียนหรือทักษะทางบวก (Positive Attitude) นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะพึงพอใจในการเรียน สนใจการเรียน มีความรู้สึกว่าเป็นบุคคลที่น่าเคารพ

สามารถถ่ายทอดความรู้สึกได้ดี เห็นคุณค่าของการศึกษา และเห็นว่าเพื่อนให้ความช่วยเหลือในเรื่องการเรียน

2. ทศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนหรือทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะความไม่พอใจ ไม่ชอบการเรียน ไม่ชอบครู ไม่ชอบเพื่อน ทำให้เกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย ขาดเรียนบ่อย ๆ

สุดท้าย มุขยวงศา(2533 : 7) ได้อธิบายทัศนคติในการเรียนว่าเป็นสภาพทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก เพื่อตอบสนองต่อครู โรงเรียน และระบบการศึกษา เกิดขึ้นจากประสบการณ์และการเรียนรู้ ซึ่งอาจแสดงได้ 2 ด้าน คือ

1. ทัศนคติในทางที่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ สนใจมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับความสามารถ และวิธีการของครู เห็นคุณค่าของการศึกษา

2. ทัศนคติในทางที่ไม่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบครู ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อย ๆ ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา จารุลักษณะ พิณพรหมราช (2528 : 8) กล่าวว่า ทศนคติทางการเรียน หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อการเรียน โดยเฉพาะความรู้สึกที่มีต่อครู และการยอมรับคุณค่าของการศึกษา

วิชชุดา เตียวกุล (2529 :14) กล่าวว่า ทศนคติทางการเรียนหมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีต่อครู ต่อการศึกษา ทั้งทางด้านการเรียนการสอน ครอบคลุมเนื้อหา 2 ประการ คือ การยอมรับตัวครู และการยอมรับคุณค่าทางการศึกษา ซึ่งวัดโดยแบบสำรวจทัศนคติทางการเรียน

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า ทศนคติในการเรียน หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อของนักเรียนที่มีต่อประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการเรียน ไม่ว่าจะเป็นครู เพื่อน วิชาเรียน สภาพที่เอื้อต่อการเรียนที่โรงเรียนและที่บ้าน ซึ่งส่งผลให้แสดงพฤติกรรมออกมา 2 ลักษณะ คือ

1. ทัศนคติที่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย สนใจ มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับความสามารถ และพฤติกรรมของครู เห็นคุณค่าของการศึกษา

2. ทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะของความไม่เห็นด้วย ไม่สนใจ ขาดเรียนบ่อย ๆ ไม่ชอบและไม่ยอมรับความสามารถและพฤติกรรมของครู ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา

2.1.6.4 การสร้างและการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

การที่นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ก็จะเป็นตัวกำหนดแนวทางพฤติกรรมของตนเอง ไปสู่จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี อัจฉรา สุขารมณ์ (2527 : 183 - 184) กล่าวถึงการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนไว้ ดังนี้

1. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนและวิชาต่าง ๆ อาจทำได้โดย

1.1 จัดประสบการณ์ นำความพอใจ นำความสนุกสนานมาให้แก่ผู้เรียน โดยการสอน วิชาต่าง ๆ ให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างแท้จริง

1.2 ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความประพฤติ ความมีวินัยในตนเอง และวินัยทางสังคม ให้ความอบอุ่น และพยายามทำความเข้าใจและรับรู้ปัญหาส่วนตัวของเด็ก เด็กจะเลียนแบบทัศนคติต่อบางสิ่งบางอย่างไปจากครูได้

1.3 จัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนให้น่าสนใจ เช่น สภาพของห้องบรรยากาศในห้องเรียน มีการจัดห้องสมุดศูนย์หนังสือ ห้องอ่านหนังสือ

2. การเปลี่ยนแปลงแก้ไขทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน ทำได้โดย

2.1 ให้การแนะแนวหรือคำแนะนำที่ถูกต้อง ถ้ามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาเรียน อาจพูดถึงประโยชน์ที่ได้จากการเรียน ครูและนักเรียนต้องร่วมมือกัน

2.2 อาจใช้พลังกลุ่มช่วยในการเปลี่ยนแปลงนิสัยที่ไม่ดีบางอย่าง

2.3 มีการให้แรงเสริมประเภทต่างๆ โดยเลือกหาแรงเสริมที่ตรงกับความต้องการของเด็ก

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการเรียน

2.6.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

การศึกษาเรื่องนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียน เริ่มในสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. 1953 โดย บราวน์ และโฮลท์แมน (Brown and Holtzman, 1956 : 214 - 217) เป็นผู้ริเริ่มทั้งสองคนได้สร้างแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนขึ้น (The Survey of Study Habits and Attitude - SSHA) และนำไปสอบถามนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้น 12 ของโรงเรียนมัธยมออสดิน จำนวน 455 คน เป็นชาย 227 คน หญิง 228 คน แล้วนำคะแนนนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนไปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งได้จากคะแนนสอบปลายปี ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชายและหญิงเท่ากับ .48 และ .51 ตามลำดับ

ต่อมาทั้งสองได้ศึกษานิสัยและทัศนคติต่อการเรียนของนักเรียนขณะเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา กับเมื่อได้เข้าไปเรียนในมหาวิทยาลัยว่าแตกต่างกันหรือไม่ (Brown and Holtzman. 1956 : 218) ผลการศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนจากแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนของนักเรียนชายและหญิง เมื่อเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา กับเมื่อเรียนในมหาวิทยาลัยเท่ากับ .85 และ .80 ตามลำดับ

ค.ศ. 1955 บราวน์ และโฮลทซ์แมน (Brown and Holtzman. 1955 : 75 - 84) ได้ศึกษาว่าแบบสำรวจนิสัย และทัศนคติต่อการเรียนจะทำให้ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตได้หรือไม่ ผลปรากฏว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียนกับคะแนนสอบ 1 ภาคเรียนของนิสิตชายและหญิง เท่ากับ .50 และ .52 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า นิสัยในการเรียนและทัศนคติต่อการเรียนเป็นสิ่งที่วัดได้ และมีบทบาทสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เอนสเวิร์ธ (Ainsworth. 1957 : 170) ได้ศึกษาองค์ประกอบบางอย่างเป็นต้นว่า ความสามารถที่จะเข้าใจภาษาอังกฤษ (ภาษาพูด) ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษ สถิติปัญหานิสัยในการเรียนและทัศนคติต่อการเรียนว่ามีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนิสิตชาวอาหรับมากน้อยเพียงใด ผลปรากฏว่าคะแนนจากแบบทดสอบสถิติปัญญากลุ่มตัวอย่างที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกับต่ำไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และคะแนนจากแบบทดสอบสถิติปัญญามีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กับคะแนนจากแบบทดสอบความสามารถในการเข้าใจภาษาอังกฤษ (ภาษาพูด) หรือกับระยะเวลาที่ศึกษาในอเมริกา กลุ่มตัวอย่างที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงและต่ำมีความสามารถในการเข้าใจภาษาอังกฤษ(ภาษาพูด) ไม่แตกต่างกัน แต่คะแนนจากแบบทดสอบวินิจฉัยการอ่าน (The Diagnostic Reading Test) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และระยะเวลาที่ศึกษาในอเมริกา ไม่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนหรือนิสัยในการเรียนหรือทัศนคติในการเรียน จากผลการวิจัยดังกล่าว เอนสเวิร์ธ (Ainsworth) ได้ชี้ให้เห็นว่านิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมาก นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่าในสภาพการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ เราได้สอนให้นักเรียนสร้างนิสัย และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนมากน้อยแค่ไหน

โคแกน และเลวิน (Cogan and Levin. 1957 : 135 - 139) ศึกษาพบว่าความสัมพันธ์แบบอบอุ่นเป็นมิตรระหว่างครูและนักเรียน จะทำให้การเรียนของนักเรียนดีขึ้น และจากการศึกษาสรุปได้ว่า ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันดีเท่าไร นักเรียนจะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้ถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น นักเรียนมีความศรัทธาในตัวครู ความศรัทธาที่นักเรียนให้

แก่ครูจะช่วยให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนี้จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดี

โพแฟม และมัวร์ (Popham and Moore. 1960 : 552 - 554) ศึกษาพบว่านิสัยในการเรียน ทัศนคติในการเรียน และการปรับตัวทางด้านการเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยศึกษานิสิตระดับปริญญาตรี และสอดคล้องกับ มอริส (Morris. 1961 : 23) ซึ่งศึกษาพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะได้คะแนนนิสัยในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 7 - 9

ลาฮาเดอรัน (Lahaderne. 1968 :320 - 324) ศึกษาความสนใจที่นักเรียนมีต่อการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมในห้องเรียนขึ้นอยู่กับทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน ระดับสติปัญญาและความสามารถของนักเรียนหรือไม่ พบว่าทัศนคติของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความสนใจในการเรียนและการเข้าร่วมในกิจกรรมของนักเรียน แต่ความสนใจเข้าร่วมในกิจกรรมของนักเรียนสัมพันธ์กับสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ว่าความสนใจเข้าร่วมในกิจกรรมของนักเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถทั่ว ๆ ไปของนักเรียนมากกว่าทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน

คาน (Khan. 1969 : 216 - 221) ศึกษาพบว่าทัศนคติของนักเรียนชายที่มีต่อครู จะมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ส่วนนักเรียนหญิงแทนที่จะเป็นทัศนคติที่มีต่อครูกลับเป็นนิสัยในการเรียน ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน นอกจากนั้นเขายังได้สรุปว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของคนเรา นอกจากจะขึ้นอยู่กับสติปัญญาแล้ว อารมณ์ ความรู้สึก ทัศนคติในการเรียน ตลอดจนนิสัยในการเรียนก็มีบทบาทสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเช่นกัน

ลา เบล (La Belle. 1969 : 31) ได้ศึกษาทัศนคติในการเรียนและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้น 5 เชื้อชาติอเมริกันสเปน กับอเมริกันอังกฤษ โดยใช้ตัวแปร 4 อย่าง คือ เชื้อชาติ ผลการเรียน อาชีพของพ่อแม่ และเพศ สรุปได้ว่า ทัศนคติในการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน แต่สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมต่างกันทำให้คนมีทัศนคติต่อการเรียนแตกต่างกัน

เบลด์โซ (Bledsoe. 1971 : 121 - 122) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนโดยวิธีสังเกตครูที่สอนในชั้นเรียนและให้ คะแนนการสังเกตกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 4,368 คน แยกเป็นกลุ่มตามระดับความสามารถทางการเรียน พบว่านักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อครูต่างกัน กลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนสูงมีทัศนคติที่ดีกว่ากลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่อครูต่างกัน นักเรียนที่มีอายุมาก

จะมีทัศนคติที่ดีต่อครูมากกว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครูที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี มากกว่าครูที่มีอายุมากกว่า 35 ปี

ธอร์นเบอร์ก (Thornburg. 1975 : 181 - 185) ได้ทำการศึกษาเพื่อประเมินผลทัศนคติของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน (Drop Out) พบว่า 50% ของนักเรียนจำนวน 509 คน เป็นผู้ที่ทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน แต่อีก 20 % แสดงทัศนคติทางการเรียนไม่ดีอย่างรุนแรง ซึ่งแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ เช่น หลักสูตรในการเรียนไม่มีประโยชน์ เบื่อการเรียน ครูผู้สอนเน้นเรื่องคะแนนมากเกินไป ครูมีความลำเอียง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนเข้มงวดเกินไป

คอยโว (Koivo. 1983 : 2624 - A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลปรากฏว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีคะแนนนิสัยและ ทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ สรุปได้ว่า เมื่อครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กันดี นักเรียนจะสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ และทัศนคติทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนนักเรียนหญิงนิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันจะมีทัศนคติทางการเรียนต่างกันด้วย โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีทัศนคติในการเรียนสูงด้วย นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ และความสามารถสูงกว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน

2.6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาของ บุษกร เพชรวิวรรณ์ (2519 : 78) ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อครู เพื่อสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติที่มีต่อครู และเปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อครู โดยแยกตามเพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพผู้ปกครองฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสภาพในเมืองและนอกเมือง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง จำนวน 1,176 คน ทำแบบวัดทัศนคติที่ผู้วิจัยสร้างเองครอบคลุมเนื้อหา 5 ประการ คือ ด้านการสอน การปกครอง บุคลิกภาพ ความประพฤติ และความสัมพันธ์กับนักเรียน พบว่านักเรียนชายและหญิงมีทัศนคติต่อครูไม่ต่างกัน นักเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน จะมีทัศนคติต่อครูด้านการสอนการปกครองต่างกัน กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ จะมีทัศนคติที่ดีต่อการปกครองสูงกว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่วนทัศนคติต่อครูด้านบุคลิกภาพ ความประพฤติ และความสัมพันธ์กับนักเรียนของนักเรียนทั้ง 3 ระดับ ไม่ต่างกัน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้ศึกษาถึงทัศนคติของเด็กไทยวัยรุ่นชายและหญิงที่มีต่อครู โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร จำนวน 720 คน พบว่าเด็กวัยรุ่นหญิงมีทัศนคติต่อครูดีกว่าเด็กวัยรุ่นชาย และเด็กวัยรุ่นชายหญิงที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจสูง มีทัศนคติที่ดีต่อครูมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำ

สุวิมล ว่องวานิช (2523 : 59 - 67) ได้ศึกษาสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างองค์ประกอบด้านเชาวน์ปัญญา ปัญหาส่วนตัว นิสัยและทัศนคติทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และหากกลุ่มตัวทำนายที่ดีที่สุด เพื่อนำมาสร้างสมการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,175 คน พบว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวทำนายทั้ง 3 ตัว กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกปัญหาส่วนตัว ออกเป็น 5 ด้าน นิสัยและทัศนคติในการเรียน 2 ด้าน ได้กลุ่มทำนายใหม่ 8 ตัว คือ เชาวน์ปัญญา ปัญหาส่วนตัว ด้านสุขภาพ ความเป็นอยู่ของครอบครัว ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ความสัมพันธ์กับผู้อื่น อนาคตนิสัยทางการเรียน ทัศนคติทางการเรียน และปัญหาส่วนตัว ด้านความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง

ศิริรัตน์ ภูสกลเจริญศักดิ์ (2531 : 72) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีของโรเจอร์ส ที่มีต่อทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับคำปรึกษามีทัศนคติในการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัมพัน ทันสม (2535 : 79) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเหตุผล - อารมณ์ ที่มีต่อทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองสรวงวิทยา จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน พบว่าความแตกต่างของทัศนคติในการเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.7.1.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กู๊ด และคนอื่น ๆ (Good and others.1973 : 7) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ไว้ว่า หมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะ หรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่าง ๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากการทดสอบของครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอน หรือทั้งสองอย่างรวมกัน

ไพศาล หวังพานิช (2523 : 137) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคล อันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลง ประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือเกิดจากการสอน

ชนิษฐา แก้วสวัสดิวงศ์ (2524 : 6) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการตอบแบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์

โดยทั่วไปผลสัมฤทธิ์ (Achievement) หมายถึงขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงาน ที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถ ทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้ มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontesting Procedures) เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อน และช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Test) จะพบว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียนเนื่องจากได้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ อีก หลาย ๆ ด้าน จึงย่อมดีกว่าการแสดงความดี ความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียน จากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป ไปเพียงครั้งเดียว (อัศจรรย์ สุขารมณ์ และอรพินท์ ชูชม. 2530 : 10)

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.7.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

คลาร์ก (Clark. 1961 : 497) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างเพศ โดยควบคุมในเรื่องอายุจริง อายุสมอง ต้องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระดับเกรด 3 , 4 และ 8 ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นละ 150 คน ผลของ การศึกษาพบว่านักเรียนชายหญิงไม่แตกต่างกันในเรื่องเกณฑ์สติปัญญา และทักษะพื้นฐานใน การอ่าน การทำเลขคณิต แต่ในเรื่องการใช้ภาษาและการสะกดคำ ปรากฏว่านักเรียนหญิงมีผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนชาย แสดงให้เห็นว่าโดยเฉพาะเรื่องภาษานักเรียนหญิงมีความ สามารถสูงกว่านักเรียนชาย

พาร์สเลย์ (Parsley. 1963 : 210 - 212) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนใน วิชาต่าง ๆ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ และได้กล่าวว่ามีการศึกษาค้นคว้า

เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศได้ เช่น ลินคอล์นพบว่านักเรียนหญิงมีความสามารถมากกว่านักเรียนชายในเรื่องการอ่าน การสะกดคำ และการเขียน นักเรียนชายมีความสามารถในวิชาประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิชาคณิต ภูมิศาสตร์ มากกว่านักเรียนหญิงซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าความแตกต่างระหว่างเพศมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.14.2 งานวิจัยในประเทศ

๒. สุพันธ์ จันทระ (2526 : 72) ได้ศึกษาองค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่าเพศของนักเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยนักเรียนหญิงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนชาย

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ รุานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับชั้นเรียน และขนาดของโรงเรียน

2.8.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แซม (Sam. 1963 : 4624 - A) ได้ศึกษาพัฒนาการเกี่ยวกับการเขียนของนักเรียนเกรด 5 - 8 จำแนกตามเพศ ระดับชั้น และที่อยู่อาศัย โดยให้นักเรียน 900 คน เขียนเรียงความแล้วตรวจให้คะแนนเรียงความ โดยพิจารณาเกี่ยวกับชนิดของความยาวและความซับซ้อนของประโยค ผลการศึกษา พบว่าความสามารถในการเขียนของนักเรียนแตกต่างกันตามเพศ ระดับชั้นเรียน และที่อยู่อาศัย

พเตเค็ก (Ptacek. 1964 : 200) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในชนบทกับนักเรียนในเมือง โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 8 ที่อยู่ในชนบท 190 คน และอยู่ในเมือง 600 คน ผลการศึกษารูปได้ว่า ถิ่นที่ตั้งของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลการวิจัยของการวิสัน แสดงว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ดอยซ์ และบราวน์ (Deutsch and Brown. 1964 : 24 - 35) ที่ว่าการเป็นสมาชิกของครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำเป็นเครื่องชี้ถึงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสติปัญญาที่ต่ำเหมือนกัน

โชปรา (Chopra. 1967 : 359 - 362) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของผู้ปกครองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกี่ยวกับวิชาการจะมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น

2.8.2 งานวิจัยในประเทศ

วัฒนา พุ่มเล็ก (2513 : 68 - 71) ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 232 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง จำนวน 116 คน และนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ จำนวน 116 คน พบว่ารายได้ของบิดามารดาจะเป็นสิ่งส่งเสริมความสามารถในการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง แต่ถ้านักเรียนที่มีปัญหาในสิ่งเหล่านี้จะกลายเป็นอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ

จากผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2523 : 71 - 76) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ อาชีพของบิดา

ระวีวรรณ จำเรียง (2540 : 155 - 156) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าเพศ ระดับชั้นเรียน ขนาดของโรงเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพสมรสของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

บทที่ 3

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2540 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 11,242 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 5,511 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 5,731 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2540 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 1,370 คน เป็นนักเรียนชาย 512 คน และนักเรียนหญิง 858 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 97% โดยใช้ขนาดของโรงเรียน เป็นชั้น โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. อำเภอในจังหวัดปราจีนบุรี แบ่งออกเป็น 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง กบินทร์บุรี บ้านสร้าง ศรีมโหสถ ประจันตคาม ศรีมหาโพธิ และนาดี
2. ขนาดของโรงเรียนในแต่ละอำเภอแบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แล้วสุ่มโรงเรียนขนาดละ 1 โรงเรียน ในทุกอำเภอ ได้โรงเรียนทั้งหมด 15 โรงเรียน
3. ระดับชั้นเรียนแบ่งออกเป็น 3 ระดับชั้น คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3
4. ผู้วิจัยสุ่มห้องเรียนระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน รวม 45 ห้องเรียน รวมได้กลุ่มตัวอย่าง 1,370 คน เป็นนักเรียนชาย 512 คน และนักเรียนหญิง 858 คน

ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของโรงเรียน และระดับชั้นเรียน

อำเภอ	ขนาดของ โรงเรียน	โรงเรียน	ระดับชั้น	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1.เมือง	ใหญ่	ปราชญ์กัลยาณี	ม.1	39
			ม.2	40
			ม.3	41
			รวม	120
	กลาง	ไทยรัฐวิทยา	ม.1	34
			ม.2	22
			ม.3	25
			รวม	81
	เล็ก	อดุลศาสนกิจศึกษา	ม.1	33
			ม.2	26
			ม.3	26
			รวม	85
2.กบินทร์บุรี	ใหญ่	กบินทร์วิทยา	ม.1	33
			ม.2	32
			ม.3	25
			รวม	90
	กลาง	กบินทร์บุรี	ม.1	31
			ม.2	33
			ม.3	29
			รวม	93
	เล็ก	นนทรีวิทยา	ม.1	42
			ม.2	25
			ม.3	25
			รวม	92

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	ขนาดของ โรงเรียน	โรงเรียน	ระดับชั้น	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
3.บ้านสร้าง	กลาง	ชิดใจขึ้น	ม.1	25
			ม.2	31
			ม.3	30
			รวม	86
	เล็ก	ศรีรักษาราชบุรีบำรุง	ม.1	28
			ม.2	27
			ม.3	10
			รวม	65
4.ประจันตคาม	กลาง	ประจันตราษฎร์บำรุง	ม.1	27
			ม.2	39
			ม.3	36
			รวม	102
	เล็ก	สุวรรณวิทยา	ม.1	35
			ม.2	32
			ม.3	27
			รวม	94
5.ศรีมหาโพธิ์	กลาง	ศรีมหาโพธิ์	ม.1	27
			ม.2	29
			ม.3	25
			รวม	81
	เล็ก	กรอกสมบุญวิทยาคม	ม.1	35
			ม.2	32
			ม.3	25
			รวม	92

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	ขนาดของ โรงเรียน	โรงเรียน	ระดับชั้น	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
6.นาดี	กลาง	มณีเสวตรอุปถัมภ์	ม.1	37
			ม.2	30
			ม.3	43
			รวม	110
	เล็ก	ร่มเกล้าปราจีนบุรี	ม.1	17
			ม.2	27
			ม.3	18
			รวม	72
7.ศรีมโหสถ	กลาง	ศรีมโหสถ	ม.1	39
			ม.2	30
			ม.3	38
			รวม	107
			รวม	1,370

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนรู้
2. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้
3. แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนรู้
4. แบบสอบถามทัศนคติทางการเรียนรู้
5. แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง
6. แบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียนรู้
7. แบบทดสอบเชาว์ปัญญา

วิธีสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษา नियามศัพท์เฉพาะ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนของ วัลลภา จันทรเพ็ญ (2527) และ จารุลักษณ์ พินพรหมราช (2529) ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล อาจารย์พรณพิศ วาณิชยการ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ ให้สอดคล้องกับ नियามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

1.3 นำแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน จำนวน 30 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โรงเรียนปราจีนกัลยาณี จังหวัดปราจีนบุรี ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงสูดมายังต่ำสุด แล้วแยกนักเรียน 25% ที่ได้คะแนนสูง และ 25% ที่ได้คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อ มาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t - test เลือกข้อสอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน จำนวน 29 ข้อ มีค่า t อยู่ในช่วง 1.863 - 10.392

1.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 132 - 133) ซึ่งได้แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.720

1.5 ลักษณะแบบสอบถามของพฤติกรรมการเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับกรกระทำของนักเรียนมากที่สุดลงในช่อง เป็นประจำ บ่อย บางครั้ง น้อยครั้งที่สุด

เป็นประจำ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนทุกครั้ง

บ่อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนบ่อยมากแต่ไม่ทุกครั้ง
 บางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนนาน ๆ ครั้ง
 น้อยครั้งที่สุดหมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยครั้งที่สุดหรือแทบจะไม่
 กระทำเลย

ตัวอย่าง

ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
<u>ในห้องเรียน</u>				
0. ข้าพเจ้านำอุปกรณ์การเรียนมาพร้อมทุกวัน				
<u>นอกห้องเรียน</u>				
00. ข้าพเจ้าทำการบ้านทุกวิชาด้วยตนเอง				

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังต่อไปนี้

เป็นประจำ ให้ 4 คะแนน

บ่อย ให้ 3 คะแนน

บางครั้ง ให้ 2 คะแนน

น้อยครั้งที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังต่อไปนี้

เป็นประจำ ให้ 1 คะแนน

บ่อย ให้ 2 คะแนน

บางครั้ง ให้ 3 คะแนน

น้อยครั้งที่สุด ให้ 4 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายพฤติกรรมการเรียนรู้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง	3.50 - 4.00 ดีมาก
ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง	2.50 - 3.49 ดี
ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง	1.50 - 2.49 ปานกลาง
ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง	1.00 - 1.49 ไม่ดี

2. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษา नियामศัพท์เฉพาะ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ประกายทิพย์ พิชัย (2539) และสมพร พรหมจรรย์ (2540) ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร ฉัตรศุภกุล อาจารย์พรณพิศ วาณิชยการ และอาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ ให้สอดคล้องกับ नियามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

2.3 นำแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 17 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โรงเรียนปราจีนกัลยาณี จังหวัดปราจีนบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงสุดมายังต่ำสุด แล้วแยกนักเรียน 25% ที่ได้คะแนนสูง และ 25% ที่ได้คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t - test เลือกข้อสอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ในช่วง 1.915 - 8.811

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 132 - 133) ซึ่งได้แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.885

2.5 ลักษณะแบบสอบถามของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดลงในช่อง จริงที่สุด จริง ไม่จริง ไม่จริงที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก

ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก

ไม่จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
0. ในขณะที่ทำงานที่ได้รับมอบหมายข้าพเจ้าตั้งใจ อย่างจริงจัง				
00. ข้าพเจ้าจะภูมิใจอย่างยิ่งถ้าข้าพเจ้าสามารถทำ งานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ				

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจสอบและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงที่สุด ให้ 4 คะแนน

จริง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

จริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 4 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 3.50 - 4.00 ดีมาก

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 2.50 - 3.49 ดี

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 1.50 - 2.49 ปานกลาง

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 1.00 - 1.49 ไม่ดี

3. แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนของนักเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนของ สมจิตต์ เพิ่มพูล (2532) และกนกวรรณ อุ่นใจ (2535) ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุภากุล อาจารย์พรณพิศ วาณิชยการ และอาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

3.3 นำแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน จำนวน 16 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โรงเรียนปราชญ์กัลยาณี จังหวัดปราชญ์บุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงที่สุดมายังต่ำสุด แล้วแยกนักเรียน 25% ที่ได้คะแนนสูง และ 25% ที่ได้คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t - test เลือกข้อสอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตการเรียน จำนวน 14 ข้อ มีค่า t อยู่ในช่วง 3.486 - 6.917

3.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 132 - 133) ซึ่งได้แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.925

3.5 ลักษณะแบบสอบถามของลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนของนักเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดลงในช่องจริงที่สุดจริง ไม่จริง ไม่จริงที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้างเล็กน้อย

ไม่จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
0. ในอนาคตคนไม่มีการศึกษาจะทำงานผู้คนที่มีการศึกษาสูงไม่ได้				
00. ความพยายามและตั้งใจจริงของข้าพเจ้าจะช่วยให้ข้าพเจ้าได้สิ่งที่ต้องการ				

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงที่สุด ให้ 4 คะแนน

จริง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

จริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 4 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538 : 9)

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 3.50 - 4.00 ดีมาก

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 2.50 - 3.49 ดี

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 1.50 - 2.49 ปานกลาง

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 1.00 - 1.49 ไม่ดี

4. แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนของนักเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน ของ จารุลักษณะ พรพินพรหมราช (2529) และศิริรัตน์ ภูสกุลเจริญ (2531) ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จันทรศุกฎ อาจารย์พรณพิศ วาณิชยการ และอาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

4.3 นำแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน จำนวน 16 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โรงเรียนปราจีนกัลยาณี จังหวัดปราจีนบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงที่สุดมายังต่ำสุด แล้วแยกนักเรียน 25% ที่ได้คะแนนสูง และ 25% ที่ได้คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t - test เลือกข้อสอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน จำนวน 12 ข้อ มีค่า t อยู่ในช่วง 1.878 - 4.796

4.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 132 - 133) ซึ่งได้แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.896

4.5 ลักษณะแบบสอบถามของทัศนคติต่อการเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนของนักเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดและความรู้สึกมากที่สุดลงในช่อง จริงที่สุด จริง ไม่จริง ไม่จริงที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดและความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดและความรู้สึกของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นบางครั้งก็ตรงกับความคิดและความรู้สึกของนักเรียนบ้างเล็กน้อย

ไม่จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดและความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
0. ข้าพเจ้าไม่ชอบเรียนในวิชาที่ข้าพเจ้าไม่ชอบ				
00. การเรียนหนังสือมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต				

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงที่สุด ให้ 4 คะแนน

จริง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

จริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 4 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายทัศนคติต่อการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 3.50 - 4.00 ดีมาก

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 2.50 - 3.49 ดี

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 1.50 - 2.49 ปานกลาง

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 1.00 - 1.49 ไม่ดี

5. แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง
การเรียนของนักเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังทาง

5.1 ศึกษาวิจัยเฉพาะ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

5.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามความคาดหวัง ของ นิยดา ภู่อุสาสน์ (2531) และ เสาวรัตน์ จุรัตน์ (2535) ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล อาจารย์พรณพิศ วาณิชยการ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภะ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ ให้สอดคล้องกับ นิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

5.3 นำแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง จำนวน 14 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โรงเรียนปราจีนกัลยาณี จังหวัด ปราจีนบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่า อำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับ จากสูงที่สุดมายังต่ำสุด แล้วแยกนักเรียน 25% ที่ได้คะแนนสูง และ 25% ที่ได้คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ย รายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t - test เลือกข้อสอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ในช่วง 2.176 - 5.696

5.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 132 - 133) ซึ่งได้แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่น 0.925

5.5 ลักษณะแบบสอบถามของความคาดหวังของผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น เพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองของนักเรียนเป็นแบบสอบถามชนิด มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความ แล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดลงในช่อง **จริงที่สุด** **จริง** **ไม่จริง** **ไม่จริงที่สุด**

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้างเล็กน้อย

ไม่จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
0. ผู้ปกครองซักถามผลการเรียนของข้าพเจ้า สม่่าเสมอ				
00. เมื่อข้าพเจ้าขาดเรียนผู้ปกครองก็ไม่ว่าอะไร				

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงที่สุด ให้ 4 คะแนน

จริง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

จริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 4 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายความคาดหวังของผู้ปกครอง (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 3.50 - 4.00 ดีมาก

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 2.50 - 3.49 ดี

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 1.50 - 2.49 ปานกลาง

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 1.00 - 1.49 ไม่ดี

6. แบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เวลาในการเรียนของนักเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

6.1 ศึกษาานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

6.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน ของ ชุติพร รามัญ (2540) และ อัจฉรา ชีวพัฒนานนุรักษ์ (2536) ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ

รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร ฉัตรศุภกุล อาจารย์พรณพิศ วาณิชยการ และอาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ ให้ สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

6.3 นำแบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน จำนวน 18 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไป ทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โรงเรียนปราจีนกัลยาณี จังหวัด ปราจีนบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่า อำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับ จากสูงสุดมายังต่ำสุด แล้วแยกนักเรียน 25% ที่ได้คะแนนสูง และ 25% ที่ได้คะแนนต่ำ นำค่า เฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t - test เลือกข้อสอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 หรือค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามการใช้เวลาใน การเรียน จำนวน 17 ข้อ มีค่า t อยู่ในช่วง 2.053 - 8.020

6.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 132 - 133) ซึ่งได้แบบสอบ ถามการใช้เวลาในการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.813

6.5 ลักษณะแบบสอบถามของการใช้เวลาในการเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับการใช้เวลาในการเรียนของนักเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุดลงในช่อง เป็นประจำ บ่อย บางครั้ง น้อยครั้งที่สุด

เป็นประจำ หมายถึง นักเรียนทำตามข้อความนั้นทุกครั้ง

บ่อย หมายถึง นักเรียนทำตามข้อความนั้นบ่อยมากแต่ไม่ทุกครั้ง

บางครั้ง หมายถึง นักเรียนทำตามข้อความนั้นนาน ๆ ครั้ง

น้อยครั้งที่สุด หมายถึง นักเรียนทำตามข้อความนั้นน้อยครั้งที่สุดหรือแทบจะไม่กระทำเลย

ตัวอย่าง

ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
0. ข้าพเจ้ากำหนดเวลาดูหนังสือไว้เป็นอย่างดี แต่มักจะไม่ได้ปฏิบัติตามนั้น				
00. ข้าพเจ้าใช้เวลาในการดูโทรทัศน์มากเกินไป จนทำให้เรียนหนังสือไม่ดี				

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังต่อไปนี้

เป็นประจำ ให้ 4 คะแนน

บ่อย ให้ 3 คะแนน

บางครั้ง ให้ 2 คะแนน

น้อยครั้งที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังต่อไปนี้

เป็นประจำ ให้ 1 คะแนน

บ่อย ให้ 2 คะแนน

บางครั้ง ให้ 3 คะแนน

น้อยครั้งที่สุด ให้ 4 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายการใช้เวลาในการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 3.50 - 4.00 ดีมาก

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 2.50 - 3.49 ดี

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 1.50 - 2.49 ปานกลาง

ค่า $\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 1.00 - 1.49 ไม่ดี

7. แบบทดสอบเชาว์ปัญญา

ตัวอย่างแบบทดสอบเชาว์ปัญญา

คำชี้แจง ในการทำแบบทดสอบ

1. มีแบบทดสอบย่อย 5 ชุด คือ A B C D E แต่ละชุดมี 12 ข้อ รวม 60 ข้อ ข้อละ 1 หน้า

2. ข้อสอบแต่ละข้อมีภาพ 2 ส่วน

2.1 ส่วนบนเป็นภาพใหญ่ ส่วนบนของภาพใหญ่ถูกตัดออกไป ขอให้พิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าส่วนของภาพที่ถูกตัดออกไปมีลักษณะอย่างไร

2.2 ส่วนล่างเป็นภาพเล็ก ๆ หลายภาพเป็นคำตอบให้เลือก จะมีเพียงภาพเดียวเท่านั้นที่ถูกต้องที่สุด

3. ให้ขีดเครื่องหมายกากบาท(X) ทับตัวเลขในกระดาษคำตอบให้ตรงกับคำตอบของข้อสอบ

4. กำหนดเวลาในการสอบ 25 นาที

5. ห้ามขีดเขียนแบบทดสอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ให้คะแนน 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก
2. สำหรับข้อที่ตอบผิด หรือข้อที่ไม่ได้ตอบให้ถือว่าตอบผิด ให้ 0 คะแนน

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยทำการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองระหว่างวันที่ 27 มกราคม 2541 ถึงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2541 รวมทั้งสิ้น 1,370 ฉบับ ได้ข้อมูลกลับคืนมาร้อยละ 100 และปรากฏว่าแบบสอบถามทุกฉบับที่นักเรียนตอบนั้นเป็นแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์คือนักเรียนตอบครบทุกข้อ ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามเหล่านั้นมาตรวจให้คะแนนและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปคิดค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่าง ๆ โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3. การค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่ม สูง - ต่ำ โดยใช้สูตร t -test (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 139 - 140)
 - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 132 - 133)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 หาค่าความสัมพันธ์ โดยใช้สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
 - 3.2 หาตัวแปรสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/Pct.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรอิสระทั้งหมด 24 ตัว ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

X_1	แทน เพศชาย
X_2	แทน เพศหญิง
X_3	แทน เชาวนปัญญา
X_4	แทน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_5	แทน ทศนคติต่อการเรียน
X_6	แทน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_7	แทน การใช้เวลาในการเรียน
X_8	แทน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน
X_9	แทน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
X_{10}	แทน ผู้ปกครองอาชีพรับราชการ
X_{11}	แทน ผู้ปกครองอาชีพรับจ้าง
X_{12}	แทน ผู้ปกครองอาชีพค้าขาย
X_{13}	แทน ผู้ปกครองอาชีพเกษตรกร
X_{14}	แทน บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
X_{15}	แทน บิดามารดาแยกกันอยู่
X_{16}	แทน บิดามารดาหย่าร้างกัน
X_{17}	แทน บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม
X_{18}	แทน ความคาดหวังของผู้ปกครอง
X_{19}	แทน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
X_{20}	แทน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
X_{21}	แทน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
X_{22}	แทน โรงเรียนขนาดเล็ก

X_{23}	แทน โรงเรียนขนาดกลาง
X_{24}	แทน โรงเรียนขนาดใหญ่
Y	แทน พฤติกรรมการเรียน
$\hat{Y}$	แทน พฤติกรรมการเรียน ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน พฤติกรรมการเรียน ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
X	แทน ค่าเฉลี่ย
R	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
R^2	แทน กำลังสองค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
β	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยซึ่งการพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Beta	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
a	แทน ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
SD	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน Sum of Squares
MS	แทน Mean Squares
SE	แทน ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์
f	แทน Degree of freedom

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปคิดค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่าง ๆ โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. การค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ การใช้เวลาในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง เชาวนปัญญา และพฤติกรรมการเรียน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ เชาวนปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความคาดหวังของผู้ปกครอง ระดับชั้นเรียน และ ขนาดของโรงเรียน กับ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา และขนาดของโรงเรียน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามเพศ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา และขนาดของโรงเรียน

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	512	37.4
	หญิง	858	62.6
	รวม	1,370	100.0
ระดับชั้นเรียน	ม.1	482	35.2
	ม.2	455	33.2
	ม.3	433	31.6
	รวม	1,370	100.0
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ต่ำ	248	18.1
	กลาง	800	58.4
	สูง	322	23.5
	รวม	1,370	100.0
ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง	ต่ำ	434	31.7
	กลาง	741	54.1
	สูง	195	14.2
	รวม	1,370	100.0
อาชีพของผู้ปกครอง	รับราชการและรัฐวิสาหกิจ	159	11.6
	รับจ้าง	612	44.6
	ค้าขาย	205	15.0
	เกษตรกรรม	394	28.8
	รวม	1,370	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
สถานภาพสมรสของบิดามารดา	บิดามารดาอยู่ร่วมกัน	1,060	77.4
	บิดามารดาแยกกัน	114	8.3
	บิดามารดาหย่าร้างกัน	100	7.3
	บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	96	7.0
	รวม	1,370	100.0
ขนาดของโรงเรียน	เล็ก	501	36.6
	กลาง	660	48.2
	ใหญ่	209	15.3
	รวม	1,370	100.0

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามี ดังนี้ เพศชาย จำนวน 512 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 และเพศหญิง จำนวน 858 คน คิดเป็นร้อยละ 62.6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 482 คน คิดเป็นร้อยละ 35.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 455 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 433 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมากที่สุดมี จำนวน 800 คน คิดเป็นร้อยละ 58.4 รองลงมาคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง จำนวน 741 คน คิดเป็นร้อยละ 54.1 รองลงมาคือ ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ จำนวน 434 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 และฐานะทางเศรษฐกิจสูง จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 ตามลำดับ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด จำนวน 612 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมาคืออาชีพเกษตรกร จำนวน 394 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 อาชีพค้าขาย จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 อาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 บิดามารดาอยู่ร่วมกันมากที่สุด จำนวน 1,060 คน คิดเป็นร้อยละ 77.4 รองลงมาบิดามารดาแยกกัน จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 บิดามารดาหย่าร้างกัน จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 และบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 ขนาดของโรงเรียนพบว่านักเรียนส่วนมาก จำนวน 660 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 อยู่ในโรงเรียนขนาด

กลาง รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 501 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 และนักเรียน จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพฤติกรรมการเรียนรู้ การใช้เวลาในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุงอนาคตทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง เชาวนปัญญา และพฤติกรรมการเรียนรู้ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร การใช้เวลาในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุงอนาคตทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง เชาวนปัญญา และพฤติกรรมการเรียนรู้

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
X ₇ การใช้เวลาในการเรียน	1,370	2.699	7.87	ดี
X ₆ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน	1,370	3.223	5.16	ดี
X ₈ ลักษณะมุงอนาคตทางการเรียน	1,370	3.254	5.23	ดี
X ₅ ทักษะคิดต่อการเรียน	1,370	3.210	4.26	ดี
X ₁₈ ความคาดหวังของผู้ปกครอง	1,370	3.211	4.41	ดี
X ₃ เชาวนปัญญา	1,370	1.676	7.47	ปานกลาง
Y พฤติกรรมการเรียนรู้	1,370	3.055	11.82	ดี

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ยของตัวแปร การใช้เวลาในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุงอนาคตทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง และพฤติกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับดี ส่วนเชาวนปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ เชาวนปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ทัศนคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต
ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความคาดหวัง
ของผู้ปกครอง ระดับชั้นเรียน ขนาดของโรงเรียน กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ เทวอนัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน
 สถานะทางเศรษฐกิจของผู้อุปการครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความคาดหวังของผู้อุปการครอง ระดับชั้นเรียน ขนาดของโรงเรียน กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

พหุคูณ	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈	X ₁₉	X ₂₀	X ₂₁	X ₂₂	X ₂₃	X ₂₄	Y	
X ₁	1.000	-.1000	-.004	-.236**	-.161**	-.151**	-.126**	-.252**	-.009	-.004	-.039	.066*	.007	.049	-.025	-.049	-.003	-.104**	.060*	-.056*	-.003	.084**	.034	-.160**	-.22**	
X ₂		1.000	.004	.236**	.161**	.151**	.126**	.252**	.009	.004	.039	-.066*	-.007	-.049	.025	.049	.003	.104**	-.060*	.056*	.003	-.084**	-.034	.160**	.22**	
X ₃			1.000	.257**	.054*	.093**	-.067*	.097**	.200**	-.065*	.122**	.028	-.025	-.033	-.008	.023	.038	.041	-.140**	-.015	.159**	-.213**	.104**	.221**	.022	
X ₄				1.000	.266**	.368**	.244*	.359**	.196**	.055*	.119**	-.056*	-.106**	-.009	-.034	.029	.022	.249**	.021	-.093**	.072**	-.073**	-.090**	.223*	.369**	
X ₅					1.000	.552**	.407**	.644**	.078**	.012	.080**	.009	-.064*	.002	-.026	.010	.015	.572**	.054*	-.014	.055*	-.023	-.035	.079**	.466**	
X ₆						1.000	.570**	.718**	.124**	.031	.072**	.007	-.075**	.038	.047	-.001	-.010	.513**	.034	-.021	.055*	-.023	-.035	.079**	.614**	
X ₇							1.000	.488**	.015	.017	.005	-.015	-.014	.039	-.005	-.041	-.016	.386**	.114**	-.034	-.082**	.017	-.005	-.016	.734**	
X ₈								1.000	.159**	.007	.074**	-.004	-.052	.017	-.040	.009	.006	.557**	-.019	-.058*	.078**	.062*	-.037	.135**	.556**	
X ₉									1.000	-.121**	.371**	.064*	-.139	.064*	.008	-.037	-.077*	.151**	.026	.003	.023	-.157**	-.073**	.312**	.566**	
X ₁₀										1.000	.218**	-.100**	-.752	.115**	-.075**	-.061*	.047	.023	-.070**	.042	.029	.063*	.026	-.122**	.358**	
X ₁₁											1.000	.054*	-.405**	.003	.017	.032	-.019	.110**	.003	-.004	.006	-.137**	-.126**	.358**	.009	
X ₁₂												1.000	-.186**	.016	.022	.044	.005	.027	.014	-.020	.006	-.030	.011	.026	.020	
X ₁₃													1.000	-.113**	.072**	.049	.056*	.098**	.062*	-.029	.034	.036	.051	-.119**	.016	
X ₁₄														1.000	-.558**	.520**	.506**	.077**	.028	-.024	.005	.018	.015	-.004	.038	
X ₁₅															1.000	.085**	-.082**	.034	-.006	-.005	.011	-.015	.037	-.032	.021	
X ₁₆																1.000	-.077**	-.052	.005	.017	.022	-.015	.010	.006	.024	
X ₁₇																	1.000	.037	-.045	.027	.018	.002	-.027	.036	.015	
X ₁₈																		1.000	.068*	.033	-.037	-.054*	-.052	.144**	.387**	
X ₁₉																			1.000	-.520**	-.501**	.047	-.040	-.007	.066	
X ₂₀																				1.000	.479**	.008	-.016	.011	.025	
X ₂₁																					1.000	-.057*	.058*	-.042		
X ₂₂																						1.000	-.732**	-.322**	.006	
X ₂₃																							1.000	-.409**	.020	
X ₂₄																								1.000	.020	
Y																									1.000	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรเพศหญิง (X_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) ทักษะคิดต่อการเรียน (X_5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) การใช้เวลาในการเรียน (X_7) ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_8) และความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{10}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรเพศชาย (X_1) มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรเชาวน์ปัญญา (X_3) ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_9) อาชีพของผู้ปกครอง (X_{10} - X_{13}) สถานภาพสมรสของบิดามารดา (X_{14} - X_{17}) ระดับชั้นเรียน (X_{19} - X_{21}) และขนาดของโรงเรียน (X_{22} - X_{24}) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise ดังปรากฏผลในตาราง 5 - 6

ตาราง 5 แสดงการทดสอบความเป็นเส้นตรงของความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนกับตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	7	120422.671	17203.239	330.440*
Residual	1362	70907.870	52.062	
Total	1369	191330.541		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่าพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรงกับการใช้เวลาในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เพศหญิง ทักษะคิดต่อการเรียน และผู้ปกครองอาชีพรับจ้าง

ตาราง 6 แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โดยการวิเคราะห์แบบ Stepwise *Method Forward*

ตัวแปร	β	SEb	Beta	R	R^2	F
X_7	.807	.031	.537	.734	.538	1593.397*
$X_7 X_6$	.378	.060	.165	.771	.595	1003.214*
$X_7 X_6 X_4$	2.233	.336	.121	.783	.612	719.540*
$X_7 X_6 X_4 X_8$	.165	.061	.073	.787	.620	555.973*
$X_7 X_6 X_4 X_8 X_2$	1.751	.423	.072	.790	.624	453.274*
$X_7 X_6 X_4 X_8 X_2 X_5$	.194	.061	.070	.792	.627	381.555*
$X_7 X_6 X_4 X_8 X_2 X_5 X_{10}$	-1.978	.642	-.051	.793	.629	330.440*

$$R = .793$$

$$R^2 = .629$$

$$SE = 2.136$$

$$a = 14.587$$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์โดยการนำตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด เข้ามาในสมการที่ละตัวแปรตามลำดับ พบว่าตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่การใช้เวลาในการเรียน (X_7) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_8) เพศหญิง (X_2) ทักษะคิดต่อการเรียน (X_5) ผู้ปกครองอาชีพรับจ้าง (X_{10}) สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ร้อยละ 62.90

ในการสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 14.587 + .807 X_7 + .378 X_6 + 2.233 X_4 + .165 X_8 + 1.751 X_2 + .194 X_5 - 1.978 X_{10}$$

สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรม
สามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .537 X_7 + .165 X_6 + .121 X_4 + .073 X_8 + .072 X_2 + .070 X_5 - .051 X_{10}$$

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ เชาว์นปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความคาดหวังของผู้ปกครอง ระดับชั้นเรียน ขนาดของโรงเรียน กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

2. เพื่อค้นหาตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ได้แก่ เพศ เชาว์นปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความคาดหวังของผู้ปกครอง ระดับชั้นเรียน และขนาดของโรงเรียน

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนจากตัวแปรเพศ เชาว์นปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความคาดหวังของผู้ปกครอง ระดับชั้นเรียน และขนาดของโรงเรียน กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรเพศ เชาว์นปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความคาดหวังของผู้ปกครอง ระดับชั้นเรียน ขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

2. ตัวแปรเพศ เชาว์นปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ฐานะทาง

เศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความคาดหวังของผู้ปกครอง ระดับชั้นเรียนและขนาดของโรงเรียน ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2540 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 11,242 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 5,511 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 5,731 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2540 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 1,370 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 512 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 858 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 97% โดยใช้ ขนาดของโรงเรียน เป็นชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน
2. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน
4. แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน
5. แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง
6. แบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน
7. แบบทดสอบเชาวน์ปัญญา

วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยทำการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองระหว่างวันที่ 27 มกราคม 2541 ถึงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2541 รวมทั้งสิ้น 1,370 ฉบับ ได้ข้อมูลกลับคืนมาร้อยละ 100 และปรากฏว่าแบบสอบถามทุกฉบับที่นักเรียนตอบนั้นเป็นแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์คือนักเรียนตอบครบทุกข้อ ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามเหล่านั้นมาตรวจให้คะแนน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปคิดค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่าง ๆ โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. การค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรเพศหญิง (X_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) ทศนคติต่อการเรียน (X_5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) การใช้เวลาในการเรียน (X_7) ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_8) และความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{18}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรเพศชาย (X_1) มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรเชาวน์ปัญญา (X_3) ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_9) อาชีพของผู้ปกครอง (X_{10} - X_{13}) สถานภาพสมรสของบิดามารดา (X_{14} - X_{17}) ระดับชั้นเรียน (X_{19} - X_{21}) และขนาดของโรงเรียน (X_{22} - X_{24}) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตัวพยากรณ์เรียงลำดับจากส่งผลมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ได้แก่ การใช้เวลาในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เพศหญิง ทศนคติต่อการเรียน อาชีพรับจ้าง ตามลำดับ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเรียน ได้ร้อยละ

3. สมการที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 14.587 + .807 X_7 + .378 X_6 + 2.233 X_4 + .165 X_8 + 1.751 X_2 + .194 X_5 - 1.978 X_{10}$$

สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .537 X_7 + .165 X_6 + .121 X_4 + .073 X_8 + .072 X_2 + .070 X_5 - .051 X_{10}$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สรุปข้างต้น พบว่า

1. ตัวแปรเพศหญิง (X_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) ทักษะคิดต่อการเรียน (X_5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) การใช้เวลาในการเรียน (X_7) ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_8) และความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{18}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรเพศชาย (X_1) มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนตัวแปรเขาวนปัญญา (X_3) ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_9) อาชีพของผู้ปกครอง (X_{10} , X_{13}) สถานภาพสมรสของบิดามารดา (X_{14} , X_{17}) ระดับชั้นเรียน (X_{19} , X_{21}) และขนาดของโรงเรียน (X_{22} , X_{24}) ไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ตัวแปรที่สัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนรู้ ได้แก่

1.1.1 เพศหญิง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวคือ นักเรียนหญิงสนใจในเรื่องการเรียนรู้ ได้แก่ การตั้งใจเรียน ขยันทำแบบฝึกหัดและการบ้านที่ครูมอบหมาย ทบทวนบทเรียน และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ ส่วนนักเรียนชายมีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่ดี โดยนักเรียนชายมีพฤติกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ นำอุปกรณ์

การเรียนมาไม่ครบ เข้าชั้นเรียนไม่ตรงเวลา ไม่ตั้งใจฟังครูสอน ไม่จดคำอธิบายของครู ไม่ทบทวนบทเรียน ไม่ส่งการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนดเวลา หลีกเลียงงานที่ได้รับมอบหมาย และไม่แก้ไขปรับปรุงงานที่บกพร่องให้ดีขึ้น ซึ่งอาจเป็นเพราะนักเรียนชายมีความสนใจในกิจกรรมต่างๆ และการเข้ากลุ่มกับเพื่อนมากกว่าที่จะสนใจในการเรียน และนักเรียนวัยนี้จัดอยู่ในช่วงของวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งนักเรียนหญิงมีอายุระหว่าง 13 - 15 ปี และนักเรียนชายมีอายุระหว่าง 15 - 17 ปี จะเห็นว่านักเรียนหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่านักเรียนชาย จึงมีการใช้ความคิดเชิงนามธรรมได้มากกว่า กล่าวคือ เริ่มมีความคิดเป็นผู้ใหญ่ สามารถคิดได้สมเหตุสมผล เข้าใจในสิ่งที่ป็นนามธรรม (สุชา และสุรางค์ จันทรเอม. 2529.) จึงทำให้นักเรียนหญิงเห็นประโยชน์ของการเรียนมากกว่านักเรียนชาย ด้วยเหตุนี้ นักเรียนหญิงจึงมีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมกว่านักเรียนชาย

1.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวคือนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงย่อมมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงแล้วจะเป็นพื้นฐานให้นักเรียนมีแรงจูงใจที่จะรักษาระดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีไว้ และแสดงพฤติกรรมการเรียนที่ดีโดยมีพฤติกรรมดังนี้ ในขณะที่เรียนมีความตั้งใจและสนใจในการเรียน เมื่อกลับมาถึงบ้านก็ทบทวนบทเรียน ทำการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายส่งครูได้ทันกำหนด และมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คาร์เตอร์ (Carter. 1962 : 51) ได้ศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและต่ำกว่าระดับความสามารถ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนในระดับชั้น 7 และชั้น 8 จำนวน 725 คน ใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากแบบทดสอบ SAT (Stanford Achievement Test) กับคะแนนเชาว์ปัญญาจากแบบทดสอบเชาว์ปัญญาของเฮิร์แมน และเนลสัน (Herman - Nelson Intelligence Test) เป็นเกณฑ์แบ่งกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างใช้แบบสำรวจพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียน CSMS(California Study Methods Survey) พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธาวิณี เจียรวัฒนะ (2531 : ง) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่มีส่วนส่งเสริมผลสำเร็จในการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนคณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ พบว่าพฤติกรรมการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีพฤติกรรมการเรียนดีกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และเมื่อนักเรียนได้ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมการเรียนให้ดีขึ้นแล้ว จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

1.1.3 ทักษะคิดต่อการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวคือถ้านักเรียนที่มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียน จะทำให้นักเรียนมีความคิด ความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับการให้ความสำคัญต่อการเรียน ลักษณะวิชา ลักษณะของครูผู้สอน และเห็นประโยชน์ของการเรียน อันจะทำให้ให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ในทางตรงข้ามถ้านักเรียนมีทัศนคติทางลบกับการเรียน นักเรียนก็จะมีความคิด ความรู้สึกที่ไม่ดีเกี่ยวกับการให้ความสำคัญต่อการเรียน ลักษณะวิชา ลักษณะของครูผู้สอน และไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน อันมีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสมยิ่งขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธอร์นเบอร์ก (Thornburg, 1975 : 181 - 185) พบว่า ปัญหาของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน คือ นักเรียนไม่สนใจการเรียน ไม่ขยันหมั่นเพียร อีกทั้งมีทัศนคติที่ไม่ดีอย่างรุนแรงต่อการเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภาพร เมษรักษ์วณิช (2515 : 65 - 67) ที่ได้ศึกษาพบว่า นิสัยในการเรียน ทัศนคติต่อการเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียน และผลการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิมล เด่นสุนทร (2525 : 90 - 110) ที่พบว่านิสัยในการเรียน และทัศนคติต่อการเรียน นอกจากจะมีความสัมพันธ์กันแล้วยังสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

1.1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวคือนักเรียนที่ต้องการประสบความสำเร็จในการเรียนย่อมแสดงพฤติกรรมการเรียนที่ดี เช่น ตั้งใจ และขยันหมั่นเพียรในการเรียนเพื่อที่จะได้รับผลการเรียนที่ดี เพื่อเป็นที่รัก และชื่นชมของ พ่อ แม่ ครู อาจารย์ และ เพื่อน จึงทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนที่ดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธมนาวิน (2519 : 17) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นความต้องการของบุคคลในอันที่จะมุ่งมั่น บากบั่น ฝ่าฟันอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ และต้องการทำงานให้บรรลุจุดหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมธิ โพธิพัฒน์ (2523 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ และเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลปรากฏว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัสเซลล์ (Russell, 1969 : 263 - 266) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกรด 9 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษา และการอ่าน ปรากฏว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมการเรียนส่งผลซึ่งกันและกัน เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้จะเป็นพื้นฐานให้มีพฤติกรรมเรียนที่ดี เมื่อมีพฤติกรรมเรียนดีก็ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ดีด้วยต่อเนื่องกันไปไม่รู้จบ ดังนั้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเรียนด้วยเช่นกัน

1.1.5 การใช้เวลาในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวคือนักเรียนที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ใน 24 ชั่วโมงกับเรื่อง การเรียนมากกว่าการทำกิจกรรมอื่นทำให้มีพฤติกรรมเรียนที่ดีทั้งในและนอกห้องเรียน จึงทำให้มีพฤติกรรมเรียนที่ดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลภา จันทรเพ็ญ (2527 : 112 - 117) ที่ศึกษาพบว่า ในรอบ 1 วัน ของวันธรรมดา นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ใช้เวลาในการเรียนร้อยละ 41.17 (9 ชั่วโมง 53 นาที) ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ใช้เวลาในการเรียนร้อยละ 30.13 (7 ชั่วโมง 14 นาที) และในรอบ 1 วัน ของวันหยุด นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ใช้เวลาในการเรียนร้อยละ 21.39 (5 ชั่วโมง 8 นาที) ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ใช้เวลาในการเรียนร้อยละ 5.90 (1 ชั่วโมง 25 นาที) ในด้านการเรียนซึ่งจะเห็นว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ใช้เวลาในการเรียนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมเรียนส่งผลซึ่งกันและกัน เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีจะเป็นพื้นฐานให้มีพฤติกรรมเรียนที่ดี เมื่อมีพฤติกรรมเรียนดีก็ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ดีด้วยต่อเนื่องกันไปไม่รู้จบ ดังนั้นการใช้เวลาในการเรียนจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเรียนด้วยเช่นกัน

1.1.6 ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวคือนักเรียนที่มีการคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถวางแผนปฏิบัติตนทางการเรียนได้ นักเรียนที่เห็นถึงความสำคัญทางการเรียนเห็นประโยชน์และเห็นโทษของการตั้งใจเรียน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ สามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อ และนำไปประกอบอาชีพที่ดี มีความมั่นคงและเหมาะสมได้ แล้ววางแผนในการปฏิบัติตนทางด้านการเรียนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ แมคเคลแลนด์ และวินเตอร์ (McClelland and Winter. 1969 : 22) กล่าวว่า การคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตมีส่วนสำคัญในการทำนายพฤติกรรมของบุคคล เมื่อสถานการณ์ต่างๆ เปลี่ยนไป

1.1.7 ความคาดหวังของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวคือผู้ปกครองที่มีความคาดหวังกับพฤติกรรมเรียนของนักเรียน โดยตั้งเป้าหมายไว้สำหรับนักเรียน และต้องการให้นักเรียนประสบผลสำเร็จโดยการทำความเข้าใจ และสนใจในการศึกษาของนักเรียน มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียน ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ และสนับสนุนส่งเสริมด้านการเรียน ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้

นักเรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมเยอร์แบงค์ (Marjoribank. 1972 : 103 - 109) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อม และระดับฐานะทางสังคม กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองให้การส่งเสริมการเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ ลีตระกูล (2524 : 81 - 91) ศึกษาถึงองค์ประกอบบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าการส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมการเรียนส่งผลซึ่งกันและกัน เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีจะเป็นพื้นฐานให้มีพฤติกรรมการเรียนที่ดี เมื่อมีพฤติกรรมการเรียนดีก็ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ดีด้วยต่อเนื่องกันไปไม่รู้จบ ดังนั้นความคาดหวังของผู้ปกครองจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนด้วยเช่นกัน

1.2 ตัวแปรที่สัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน คือ เพศชาย กล่าวคือ นักเรียนชายมีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่ดี โดยนักเรียนชายมีพฤติกรรมการเรียน ดังนี้ นักเรียนชายมีพฤติกรรมการเรียนไม่ดี โดยนักเรียนชายมีพฤติกรรมการเรียน ดังนี้ นำอุปกรณ์การเรียนมาไม่ครบ เข้าชั้นเรียนไม่ตรงเวลา ไม่ตั้งใจฟังครูสอน ไม่จดคำอธิบายของครู ไม่ทบทวนบทเรียนไม่ส่งการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนดเวลา หลีกเลียงงานที่ได้รับมอบหมาย และไม่แก้ไขปรับปรุงงานที่บกพร่องให้ดีขึ้น ซึ่งอาจเป็นเพราะนักเรียนชายมีความสนใจในกิจกรรมต่างๆ และการเข้ากลุ่มกับเพื่อนมากกว่าที่จะสนใจในการเรียน ส่วนนักเรียนหญิงสนใจในเรื่องการเรียน ได้แก่ การตั้งใจเรียน ขยันทำแบบฝึกหัดและการบ้านที่ครูมอบหมาย ทบทวนบทเรียน และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนชายมีความสัมพันธ์ทางลบกับการใช้เวลาในการเรียน เพราะนักเรียนชายจะใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรียนมาก จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ดี เกิดทัศนคติต่อการเรียนที่ไม่ดีตามมาขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน มองไม่เห็นอนาคตทางการเรียนที่ดี จึงทำให้ผู้ปกครองไม่คาดหวังด้านการเรียนกับนักเรียนชาย จึงอาจเป็นสาเหตุที่นักเรียนชายมีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่ดี

1.3 ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียน ได้แก่

1.3.1 เชื้อชาติ/ภูมิลำเนา ไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวคือ นักเรียนส่วนใหญ่มีเชื้อชาติ/ภูมิลำเนาระดับปานกลาง ซึ่งแสดงว่านักเรียนบางคนที่มีเชื้อชาติ/ภูมิลำเนาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงบางคนมีพฤติกรรมการเรียนดี และบางคนมีพฤติกรรมการเรียนไม่ดี อาจเป็นเพราะนักเรียนทุกคนสามารถสอบเข้าเรียนในระดับมัธยม

ศึกษาได้นั้นย่อมมีเขาวนปัญญาดี แต่บางคนอาจไม่ชอบเรียนบางวิชา จึงไม่แสดงพฤติกรรม การเรียนที่เหมาะสมเท่าที่ควร

1.3.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวคือ จากการสังเกตงานบริการแนะแนวของ โรงเรียนในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ จะได้รับความ ช่วยเหลือจากทางโรงเรียน เช่น ทุนการศึกษา การทำงานพิเศษ การยกเว้นค่าเล่าเรียน ให้หนังสือยืมเรียน เป็นต้น จึงทำให้นักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองปานกลางจนถึงต่ำ ไม่มีความเดือดร้อนในการใช้เงินเพื่อสนับสนุนการเรียนของนักเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองจึงไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเรียนของนักเรียน

1.3.3 อาชีพของผู้ปกครองไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวคือ อาชีพของผู้ปกครองนักเรียนที่แตกต่างกันปฏิบัติตนด้านการเรียน ต่อนักเรียน โดยเฉพาะการดูแลเอาใจใส่นักเรียนด้านพฤติกรรม การเรียนที่นักเรียนแสดงออกที่บ้านไม่ แตกต่างกัน

1.3.4 สถานภาพสมรสของบิดามารดา ไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวคือ จำนวนบิดามารดาของนักเรียนส่วนใหญ่มี สถานภาพสมรสอยู่ร่วมกัน จำนวน 1,060 คน ซึ่งมีจำนวนมากกว่าบิดามารดาที่มีสถานภาพ แยกกัน จำนวน 114 คน หย่าร้างกัน จำนวน 100 คน บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม จำนวน 96 คน จากข้อมูลดังกล่าวจึงทำให้มีผลในการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักสถิติ ถ้าจำนวนของกลุ่ม ตัวอย่างแตกต่างกันมาก อาจส่งผลให้การวิเคราะห์ทางสถิติคลาดเคลื่อน โดยอาจไม่พบความ สัมพันธ์กับพฤติกรรม การเรียนได้

1.3.5 ระดับชั้นเรียน ไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไม่ว่าอยู่ในระดับชั้นใด มีวิธี การเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 , 2 และ 3 ไม่แตกต่างกัน และนักเรียนในวัยนี้เป็นวัยรุ่นตอนต้น ยังมีความสนใจในตนเอง และสิ่งแวดล้อมมากกว่าการสนใจในการเรียนคล้ายคลึงกันทุกระดับชั้น

1.3.6 ขนาดของโรงเรียน ไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวคือ สัดส่วนของจำนวนครูกับนักเรียนที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้พฤติกรรม การเรียนของนักเรียนแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะความเอาใจใส่ของครูทางการเรียนต่อนักเรียนใน จังหวัดปราจีนบุรีไม่แตกต่างกันในโรงเรียนทุกขนาด และจากการสังเกตปัจจุบันพบว่าโรงเรียนใน จังหวัดปราจีนบุรีไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ จะมีสื่อและอุปกรณ์การเรียน

การสอนที่ครบครัน ห้องสมุดที่มีมาตรฐาน วิชาเรียน รวมทั้งบรรยากาศทางการเรียนที่ไม่แตกต่างกัน ขนาดของโรงเรียนจึงไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียน

2. ตัวแปรที่ร่วมกันทำนายหรือส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เรียงจากมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด คือตัวแปรการใช้เวลาในการเรียน เพราะนักเรียนใช้เวลาในการเรียนมาก เช่น ให้ความสนใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียนดี ทำการบ้าน และงานที่ครูมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเรียนวิชาต่างๆ จากโรงเรียนแล้ว กลับมาที่บ้านก็ทบทวนบทเรียนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจะได้เข้าใจมากขึ้น ถ้าอ่านแล้วยังไม่เข้าใจก็ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด และอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน จากการสังเกตพบว่าจังหวัดปราจีนบุรีมีแหล่งบันเทิงน้อย นักเรียนจึงไม่ได้เสียเวลาไปกับแหล่งบันเทิงเหล่านี้ ฉะนั้นการใช้เวลาในการเรียนจึงมีส่วนสำคัญมากที่สุด จึงสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ได้ดีที่สุด รองลงมาคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อนักเรียนใช้เวลาในการเรียนที่ดีแล้วจะทำให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยคำชมเชย และรางวัลจาก พ่อ แม่ ครู อาจารย์ ซึ่งเป็นพื้นฐานให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน อันดับสาม คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อนักเรียนใช้เวลาในการเรียนที่เหมาะสม และต้องการประสบความสำเร็จในการเรียน จึงทำให้นักเรียนได้รับคะแนนในการเรียนดีด้วย อันดับสี่ คือลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เนื่องจากนักเรียนเห็นถึงประโยชน์ของการเรียนที่มีต่ออนาคตของตนเอง โดยเห็นประโยชน์ของการศึกษาต่อในระดับสูง เพื่อจะได้ประกอบอาชีพที่ดี และเหมาะสมได้ และเห็นถึงความสำคัญของพฤติกรรมการเรียนที่ดี จึงทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนที่ดี อันดับห้า คือเพศหญิง เนื่องจากนักเรียนหญิงมีความสนใจทางด้านการเรียน ตั้งใจเรียน ขยันทำแบบฝึกหัดและการบ้านที่ครูมอบหมาย เพราะนักเรียนหญิงในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นจะมีพัฒนาการทางความคิด ความเข้าใจ เริ่มมีความคิดแบบผู้ใหญ่ สามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล เข้าใจในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้เร็วกว่าเพศชาย ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมการเรียนที่ดีนั่นเอง อันดับหก คือทัศนคติต่อการเรียนเพราะนักเรียนมีความคิด ความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับการเรียน เห็นประโยชน์ของการเรียนจึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี และอันดับสุดท้าย คือ อาชีพผู้ปกครองรับจ้างนักเรียนที่ผู้ปกครองอาชีพรับจ้างอาจเห็นความลำบากของพ่อแม่ที่ต้องทำงานเพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่ายในครอบครัว จึงพยายามแสดงพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน อันเป็นแนวทางที่จะได้เรียนสูงขึ้น เพื่อประกอบอาชีพที่ดีมีเงินเดือนสูง และทำงานที่สบายกว่าพ่อแม่ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่

1.1 ผู้บริหารการศึกษา เมื่อทราบถึงตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกและทางลบกับพฤติกรรมการเรียน ควรจัดประชุมครู - อาจารย์ เพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตลอดจนอนุมัติโครงการต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนา หรือแก้ไขพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น

1.2 ครู - อาจารย์ ควรช่วยพัฒนาตัวแปรต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ได้แก่ ส่งเสริมเพศหญิงในด้านการเรียนให้มากขึ้น ให้การเสริมแรงตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับ สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้คำแนะนำและเอาใจใส่ต่อการใช้เวลาในการเรียนของนักเรียนให้ถูกต้อง และเหมาะสม

1.3 ควรจัดประชุมผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองช่วยพัฒนา หรือแก้ไขพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนขณะอยู่ที่บ้าน โดยส่งเสริมเพศหญิงในด้านการศึกษา สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ดูแลการใช้เวลาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้เหมาะสม ซึ่งให้เห็นอนาคตที่จะเกิดขึ้นในการศึกษาต่อในระดับสูง หรือการประกอบอาชีพในอนาคต รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของความคาดหวังของผู้ปกครองในระดับที่ดี และชี้ให้เห็นถึงผลเสียของการคาดหวังต่อนักเรียนที่มากเกินไป ตลอดจนให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงลักษณะของวัยรุ่น โดยเฉพาะการดูแลเอาใจใส่นักเรียนชายเกี่ยวกับการเรียนให้มากขึ้น โดยคำนึงถึงตัวแปรที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีขึ้น

2. จากผลการวิจัย พบว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียน โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ การใช้เวลาในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เพศหญิง ทัศนคติต่อการเรียน และอาชีพผู้ปกครองรับจ้าง สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้น ทางโรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง โดยทางโรงเรียนเป็นฝ่ายให้ข้อมูล แนวคิด และตัวแปรที่ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี เพื่อผู้ปกครองจะได้นำไปปฏิบัติต่อนักเรียนได้ถูกต้อง โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ใช้เวลาที่นักเรียนอยู่บ้านเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเรียนให้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้กับนักเรียนในระดับอื่นๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอุดมศึกษา เป็นต้น
2. ควรทำการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การควบคุมตนเอง การวางเงื่อนไข เป็นต้น เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนให้เหมาะสม
3. ควรศึกษาตัวแปรเพิ่มขึ้น ในการวิจัยเรื่องเดิม เช่น สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เป็นต้น
4. ควรทำให้จำนวนกลุ่มในแต่ละตัวแปร เช่น เชาว์ปัญญา สถานภาพสมรสของบิดามารดา และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง เป็นต้น มีจำนวนที่ใกล้เคียงกันในแต่ละกลุ่ม อาจทำให้ผลการวิจัยที่ได้แตกต่างไปจากงานวิจัยในครั้งนี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- กระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. "ความคมทางการศึกษา," วารสารครูศาสตร์. 2 : 11 สิงหาคม - พฤศจิกายน 2515.
- กนกวรรณ อุ่นใจ. ผลของการใช้เทคนิคการพยากรณ์ที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาสภามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. "การมัธยมศึกษาในประเทศไทย," ประมวลบทความเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513.
- คู่มือในการสร้างประสิทธิภาพในการเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2525.
- กิติมา ปรีดีดิถ. ทฤษฎีบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์, 2529.
- ขจรศักดิ์ หาญณรงค์. แนวการบริหารเวลาสำหรับนักบริหาร. กรุงเทพฯ : เอกสารการวิจัย ลำดับที่ 497. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2519. อัดสำเนา.
- ขวัญเรือน อาชวิบูลย์. "การวิเคราะห์การศึกษามัธยมในประเทศไทย," วารสารครูศาสตร์ 13 ตุลาคม - ธันวาคม 2527.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2519.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 -2544) กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์, มปป.
- คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจโครงการการศึกษาเกี่ยวกับสภาพความต้องการของเด็กและเยาวชน ในชุมชนแออัด ในกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัยเรื่อง "ความต้องการปัญหากิจกรรมและการใช้เวลาของเด็กเยาวชนในชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร". กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สยามรัฐ, 2528.
- คู่แข่งธุรกิจ, หนังสือพิมพ์. วิสัยทัศน์ แผน 8 "คน" ศูนย์กลางแห่งการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : มปป. 2539.

- จรรยา สุวรรณทัต. ประมวลบทความวิชาการระหว่างปีพุทธศักราช 2526 - 2531 ฉบับถาวร
การครบรอบ 33 ปี สถาบันวิจัยพหุวัฒนธรรมศาสตร์ : เยาวชนไทยกับการมุ่งอนาคต.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531 .
- จันทนา นันทิกกร. การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการทำงานโดยวางเป้าหมาย
สำหรับเยาวชน. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- X จารุลักษณ์ พินพรมราช. การเปรียบเทียบทัศนคติการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในกรุงเทพมหานคร ที่มีภูมิหลังทางครอบครัวและสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียนที่ต่างกัน.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนประทุม
คงคา. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529. อัดสำเนา.
- จุมพล นิมพานิช. แผนการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 . วิทยานิพนธ์
สว.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- ชเนติ สวัสดิฤกษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ ภูมิหลังทางสังคม นิสัยทางการเรียน กับผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- ช่อทิพย์ ราศรีเกรียงไกร. ความมุ่งหวังของบิดาที่ต่อการศึกษาและอาชีพของบุตร : ศึกษาเปรียบ
เทียบระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาและโรงเรียนสังกัด
มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ สว.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- ชัยณรงค์ สุวรรณสาร. "การบริหารเวลา," วารสารประชากรศึกษา. 6 (35) : 3-5 ; มีนาคม 2528.
- ชัยนาถ นาบุญปภา. "พื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับแรงจูงใจ," คุรุปริทัศน์. 11 : 54 - 58 ; สิงหาคม
2529.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. สำนักทดสอบทางศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. "การวัดทัศนคติ" ใน เอกสารเพื่อการอบรมการวิจัยการศึกษา เล่ม 6
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์นายกรัณฐมนตรี, 2519.
- "การวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมที่ควรส่งเสริมในเยาวชนและประชาชนไทย," วารสารการวิจัย
การศึกษา. 10 (20) : 29 - 42 ; มิถุนายน 2523.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพินท์ ชูชม และสุภาพร ลอยด์. รายงานการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชน ของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ ; สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2529.
- ทิพาชาติ เอมะวรรณะ. เรียนให้เก่งในมหาวิทยาลัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์, 2529.
- เทพ พังงา. จิตวิทยาการศึกษาเบื้องต้น. ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ม.ป.ป.
- ธารินี เจียรวัฒนะ. พฤติกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผลสำเร็จในการเรียนวิทยาศาสตร์ตามการรับรู้ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- ธีรยุทธ์ เสนิงศ์ ณ อยุธยา. "พฤติกรรมในการเรียนการสอน," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรม การสอนประถมศึกษาหน่วยที่ 6 - 10. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์พิบลิชชิง, 2525.
- นภาพร เมฆรักขวนิช. ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ทักษะคิดในการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.
- นารถา ปิลันธนานนท์. อนาคตศาสตร์. กรุงเทพฯ : พีระพัฒน์, 2526.
- นิธิพัฒน์ เมฆขจร. การศึกษาการใช้เวลาของนักศึกษาที่เป็นนักกีฬามหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพฯ มหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- บุญถม ศรีสะอาด. รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- พัฒนาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2528.
- บุญรับ ศักดิ์มณี. การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำราชการ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- บุษกร เพชรวิวรรณ. "ทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อครูในโรงเรียนภาคกลาง" ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- ปฐม นิคมานนท์. การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษร, 2528.
- ประดินันท์ อุปรนัย. "การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน," เอกสารการสอนชุดระบบการเรียนการสอน." กรุงเทพฯ : สื่อสารมวลชนจำกัด, 2523.

- ประวิณ สุทธิสง่า. การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลแบบเผชิญความจริงที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.
- ผกากรอง พุทธิติก. การสำรวจการใช้เวลาของนักเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยปีการศึกษา 2517. วิทยานิพนธ์ ค.บ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- พนิดา สิ้นสุวรรณ. การเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวิชาสังคมศึกษา เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยการสอนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนแบบบรรยาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527. อัดสำเนา.
- พรวมาศ นนทยาธร. ความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.
- พลวัตร, นามแฝง. การจัดสรร "เวลา" สำหรับ "ผู้นำ". กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิชาการ, 2528.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2531.
- พัชนี วรรณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, 2522.
- เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. "ลักษณะมุ่งอนาคต," เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและการอบรมหน่วยที่ 9 - 15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- ไพบุลย์ อินทวิชชา. หลักและวิธีวัดเจตคติ. อนุสารเพื่อการศึกษา ฉบับที่ 3 กองการวิจัยการศึกษา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2517.
- ไพโรจน์ โตเทศ. "อนาคตกลุ่มประสบการณ์ที่ควรมีในหลักสูตรประถมศึกษา," วารสารการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 11(6) : 18 - 21 ; มีนาคม 2531.
- มงคล สันฐติวิฑูร. "ชีวิตกับเวลา," วารสารท้องถิ่น. 28 (3) : 74 : 76 ; มีนาคม 2531.
- มณฑิรา มณฑิรทอง. การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อการใช้เวลาในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนลาดหญ้าพิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- มายาวี สมบุญ. การศึกษาการใช้เวลาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- เมธี ปิลันธานนท์. "เทคนิคการบริหารเวลา," วารสารมิตรครู. 27 (4) : 42 - 46 ; 2528.

- ระวีวรรณ จำเรียง. ตัวแปรที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- รังสรรค์ เพ็งนู. อนาคตศาสตร์และการแนะแนวเชิงอนาคต. ราชบุรี : โรงเรียนหนองโพวิทยา, 2531.
- รัชนี้ ลาขโรจน์. "การใช้เวลาว่างและนันทนาการของวัยรุ่น," เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527.
- รัตนา ประเสริฐสม. การสร้างจิตลักษณะส่งเสริมอนามัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- รุ่งทิวา จักรกร. วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2527.
- รุ่งฟ้า ล้อมในเมือง. การใช้แบบประเมินความสนใจในอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ศศม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528. อัดสำเนา.
- ละมัยภรณ์ เพียงไทสง. "การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์." ปรินิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก, 2537.
- ละเมียด วิเศษสิงห์. ผลของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมิตรสัมพันธ์วิทยา อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- วรรณ สุวรรณสว่าง. การใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสมถวิลราชดำริ. วิทยานิพนธ์ ค.บ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- วัชร บวรณสิงห์. "การเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ," วารสารรวมคำแห่งฉบับพิเศษพัฒนาบุคลากร. หน้า 48 - 54 : 2526.
- วัลลภ ปิยะมโนธรรม. เทคนิคการรักษาโรคประสาทด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : เขียวบุคพับลิชเชอร์, 2528.
- วารินทร์ สายโอบเอื้อ. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร. 2522.

วิชัย วงศ์ใหญ่. "ความหมายของหลักสูตรและการสอน," วารสารการพัฒนาศาสตร์. 20 :12 - 13
; พฤษภาคม 2526.

วิชุดา เตียวกุล. ผลการใช้กิจกรรมการแนะแนวกลุ่มต่อนิสัยในการเรียน และทัศนคติทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528. อุดลำนเา.

* วิญญู พูลศรี. ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความวิตกกังวลในการเรียน นิสัยและทัศนคติทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงวิทยาลัยครูเชียงใหม่. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523. อุดลำนเา.

วิรัตน์ บัวขาว. "เวลา : ทรัพยากรที่สำคัญของผู้บริหาร," วารสารเพิ่มผลผลิต. 33 (2) : 26 - 27 ; มีนาคม - เมษายน 2537.

วิวัฒน์ พวงมะลิ. "เทคนิคการบริหารเวลา," วารสารการศึกษากทม. 13 (39) : 17 - 18 ; มิถุนายน 2533.

วีระวัฒน์ พูลทวี. ผลการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน นิสัย และทัศนคติทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุโมงค์ จังหวัดลำพูน. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523. อุดลำนเา.

ศิริชัย กาญจวาสี. "การบริหารเวลา," การศึกษาเอกชน. 8 (11) : 29 - 37 ; สิงหาคม 2536.

ศิริรัตน์ ภูสกลเจริญศักดิ์. ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีของโรเจอร์สที่มีต่อทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อุดลำนเา.

ส. วาสนา ประवालพุกษ์. "ทัศนคติในแง่ของจิตวิทยา," วัดผลการศึกษา. 2 : 1 - 6 ; กันยายน - ธันวาคม 2524.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2530.

สงัด อุทรานนท์. การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

สมจิตต์ เพิ่มพูล. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อุดลำนเา.

สมชาย ศุภธาดา. "เวลา - มาตรฐานวัดความสำเร็จของธุรกิจสมัยใหม่," วารสารบริหารธุรกิจ. 13 (51) : 38 - 41 ; กรกฎาคม - กันยายน 2532.

สมดุลย์ ขาญนวงศ์. คุณลักษณะทางจิตใจของประชากรไทยที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

สมบุญ ชิตพงศ์. การประเมินผลหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

สิริวรรณ อัสกุล. ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานที่กำหนดของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

สุขใจ น้ำผุด. "ค่าแห่งเวลา," วารสารข้าราชการ. 38 (7) : 44 - 45 ; มกราคม - กุมภาพันธ์ 2536.

สุจิต เพียรชอบ. "มองหลักสูตรมัธยมศึกษา : ปัจจุบันและอนาคต," วารสารครูศาสตร์. 15 (4) : 27 - 36 ; เมษายน - มิถุนายน 2530.

สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : แพร์พิตยา, 2518.

สุดฤทัย มุขยวงศา. ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มโดยแนวความคิดแบบพิจารณาความเป็นจริงที่มีต่อนิสัยและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.

สุนทร ผู้ประสิทธิ์. "การบริหารเวลา," สารพัฒนาหลักสูตร. 59 : 20 - 21 ; กุมภาพันธ์ 2530.

สุปรียา อินทวิโรทัย. ผลของการใช้แม่แบบในการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจันทนประดิษฐารามวิทยาคมกรุงเทพฯ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

สุมานิน รุ่งเรืองธรรม. กลวิธีการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2522.

สุรพงษ์ ชูเดช. ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับจิตลักษณะที่สำคัญของนิสิต. ปรินูญานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

สุรศักดิ์ หลาบมาลา. "เขาสอนเด็กให้มองอนาคต," สารพัฒนาหลักสูตร. 31 : 14 - 15 ; ตุลาคม 2527.

- สุรางค์ ตันติกุลจิตร. ผลของการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มควบคุมกับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรม
การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดคลองสวน
อ.บ้านโพธิ์ จ.ฉะเชิงเทรา ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- สุวิทย์ วงษาไฮ. การศึกษาเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการ
ศึกษา 10. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุวิมล เด่นสุนทร. ตัวแปรด้านจิตวิทยาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- สุวิมล ว่องวานิช. สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างองค์ประกอบด้านชีวปัญญา ปัญหาส่วนตัว นิสัย
และทัศนคติทางการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- โสภา ชูพิกุลชัย. จิตวิทยาทั่วไป. ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2518.
- โสริษฐ์ โพธิ์แก้ว. "สาระของชีวิตในจิตรักษาแบบเกสตัลท์," วารสาร คุรุศาสตร์. 2 : 79 - 87 ;
ตุลาคม - ธันวาคม 2527.
- เห่ออ้วนเป่า. การบริหารเวลาแบบคนจีน. แปลและเรียบเรียงโดย ม.อึ้งอรุณ. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง,
2534.
- อัจฉรา ชีวพัฒนานวนวงศ์. ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการใช้เวลาในการเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดแจ้งร้อน กรุงเทพมหานคร ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- อัจฉรา สุขารมณ. เอกสารประกอบคำสอนวิชาพื้นฐานทางจิตวิทยาการศึกษา. สถาบันวิจัยพฤติ
กรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527
- อัชฌา ลิมปไพฑูรย์. "ข้อคิดนักบริหาร," วารสารเพิ่มผลผลิต. 31 (3) : 17 - 19 ; พฤษภาคม -
มิถุนายน 2535.
- อำพัน ทันสม. ผลของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเหตุผลและอารมณ์ที่มีต่อ
ทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองสรวงวิทยา
จ.ร้อยเอ็ด ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

อุบลรัตน์ เต็งไตรลักษณ์. "การศึกษาในอนาคต," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ. 11 (2) : 28 - 40 ; ธันวาคม 2520.

* เอนกกุล กรี่แสง. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิณเนศ, 2520.

Adler, Irving. Time In Your Life. New York : Murray Printing Company, 1955.

Allport, Gordon W. "Attitude," In c. Mirchison (ED) A Handbook of Social Psychology. Worcester, Massachusett : Clark University Press, 1935.

Anastasi, Anne. Psychological Testing. 4th.ed. New York : Mac Millan Publishing Co., 1976.

Bandura, Albert. Socil Learning Theory. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice - Hall, 1977.

Beak, Deborch A. "Improving Foueth Gradens' Attitudes toward Leisure - Time Reading and Increasing Book Involvement," M.S.Practicum. Nova University, 1990.

Bledsoe, Joseph. "Factors relateed to Pupil Observation Report of Teachers and Attitude Toward Their Teacher," The Journal of Educational Research. 65 :121 - 122 : November, 1971.

Bliss, Edwin C. "Getting thing," Reader's Digest. May, 1976.

Bloom, Benjamin S. Human Characteristic and Shcool Learning. New York : Mc Graw - Hill Book Company, 1976.

Brige, Richard D., Donald J. Tosi and Rosemary M. Morley. "Study Habits Modification and Its Effect on Acadamic Performance : A Behavioral Approach," Journal of Educational Research. 64 : 347 - 350 ; April, 1971.

Brown, William F. and Holzman, Wayne H. "Use of the Survey of Study Habits and Attitude for Ccounseling Students." The Personal and Guidance Journal. 35 : 214 - 217 ; December 1956 .

..... "A Study Attitudes Questionnaire for predicting academic success," Journal of Education Psycology. 46 : 75 - 84; February, 1955.

Cogan, Morris L. and Levin Hary. "Studies of Teacher Behavior," The Journal of Experimental Education. 26 : 135 - 139 ; January, 1957.

Cooper, Joseph D. How to Get More Done in Less Time. New York : Doubleday & Company, 1952.

- ✓ Cranston, Charles M. and Mccort Barclay. "A Learner Analysis Experiment : Cognitive Style Versus Learning Style in Undergraduate Nursing Education," ournal of Nursing Education. 24 :136 - 138 ; April, 1985.
- Desiderato, Otello and Koskinen, Patricia. "Anxiety, Study Habits, and Academic chievement," Journal of Counseling Psychology. 16 : 62 - 165 ; March, 1969.
- Diener, Charles L. "Similarities and Differences Between Our - Achieving and Under - Achieving Student," The Personnel and Guidance Journal. 38 : 390 - 400 ; January, 1970.
- ✓ Finn, Jeremy D. "Expectations and Educational Environment," Journal of Teacher Education. 42 (3) :1962.
- Frederick, Robert W, Kichen, Paul C. and Mcelwee, Agnes R. A Guide to Collage Study. New York : Appleton - Century, 1974.
- Haslam, Warren L. and Brown, William F. " Effective of Study Skill Instruction For High Shcool Sophomores. " The Journal of Educational Psychology. 59 : 223 - 226 ; 1968.
- A Hildreth, Gertude H. Introduction to the Gifted. New York : Mc Graw - Hill Book Co., 1966.
- Hilgard, Ernest R., Introduction to Psychology. New York : Harcourt Brace & Word, inc., 1962.
- A Holtzman, Abraham. Interest Groups and Lobbying. New York : Macmillan, 1967.
- ✱ Humphery, Robert D. "The Relationship of Paralcipation in out - of School Activites to school Achiement," Thesis Abstract International. Series No.11, School of Education, Indiana University, 1960.
- ✓ Hurlock, Elizabeth B. Adolescent Development. New York : Mc Graw - Hill Book Company, 1974.
- Khan, S.B. "Effective Correlated of Academic Achievement," Journal of Educational Psychology. 60 : 216 - 221; June, 1969.
- Klarmar, Noyef. "Motivation and the Young Foreign Language Leaner," English Language eaching. 31 : 103 - 111 ; July, 1971.

- Koivo, Anne Piblak. "The Relationship of student Perceptions of Study Habits and Attitudes Based on Differences in Sex, Grade, and Academic Achievement," Dissertation abstracts International. 43 : 2624 - A ; February, 1983.
- Lahaderne, Henriette M. " Attitudinal and Intellectual Correlates of Attention : A Student of Four - Sixth Grade Classroom. " The Journal of Educational Psychology 59 : 320 - 324 ; October 1968.
- Lamm, Helmut, Rolf W. Schmidt and Gisela Trommsdorff. " Sex and Social Class as Determinant of Future Orientation (Time Perspective) in Adolescents, " Journal of Personality and Social Psychology. 54 (3) : 317 - 326 ; 1976.
- ✓ Light, Louise L. and Alexakos, C.E. "Effect of Individual and Group Counseling on Study Habits," The Journal of Educational Research. 450 - 455 ; July - August, 1970.
- Maddox, Harry. "How to Study, " The English Language Book Society. London : 1965.
- Mager, Robert F. Preparing Objectives for Programmed Instruction. San Francisco : Californai Pearson , 1962.
- McClelland, D.C. and D.G. Winter. Motivation Economic Achievement. New York : The Free Press, 1969.
- Mehren, W.A. and Lehman, J.J. Measurement and Evasurement in Education and Psychology. New York : Holt, Rinechart and Winston, 1975.
- Mehta, Prayag. The Achievement Motive in High School Boys, New Delhi : National Council of Educational Research and Training, 1969.
- Morgan. Clifford T. and Richard A. Ring Introduction to Psychology. New york : Mc Graw - Hill Book Co., 1966.
- Mischel, W. "Processes in Delay of Gratification," in L. Berkowitz (ed.) Advances in Expertimental Social Psychology. Vol. 7. 249 - 293. New York : Academic Press, 1974.
- Mischel, W. and C, Gilligan. "Delay of Gratification Motivation for the Prohibited Gratification and Response to Temptation," Journal of Abnormal and Social Psychology. 69 : 411 - 417 ; 1964.

- Morris, F.L. "The Validity of the Brown - Holtzman Survey of Study Habits and Attitudes 1960 Experimental Revision for Grado 7 - 12." Unpublished Master's Thesis. Wayne State University, 1961.
- Morry, Andrew. "The problem of Luisure Time Used by Youths," Thesis Abstract International. Africans Text, 1988.
- Myer, Albert E., "Risk Taking and Academic Success and Their Relation to an Objective Measure of Achievement Motivation." Educational and Psychological Measurement. 25 : 335 - 363 ; February, 1965.
- Pettus, Alvin M. and Dillard C. Haley. "Imdentifying Factors Related to Science Process Skills Performance Levels, School Science and Mathematics. 80 : 273 - 277 ; April, 1980.
- Popham, James W. and Moore, Mary R. "A Validity Check on the Brown. Holtzman Survey of Study Habits and Attitudes and the Brown Collage Inventory of Academic Adjustment," The Personnal and Guidance Journal 38 : 522 - 554 ; September - May, 1960.
- Raffini, James P. "The Relationship Between Resuit Achievement Motivation and Collage Examination Performance." Dissertation Abstracts International. Vol. 31 : 1085 A - 1086 A ; 1970.
- Raynor. "Motivation, Career striving and Aging. Washington : Hemisphere Publishing Corporation, 1982.
- Rokeach, Milton. Beliefs, Attitudes and Values. San Francisco : Jossey Bass Inc., 1970.
- Rosen, Bernard C. "Family Structer and Achievement Motivation." American Sociological Review. 27 : 4 : 574 - 585 ; August, 1961.
- Russell, Ivan L., "Motivation for School Achievement Measurement and Validition," The Journal of Educational Research. Vol.62 : p.263 - 266 ; February, 1969.
- Scott, William A. "Attitude Measurment," In the Handbook of Social Psychology. Edited by Gardner Lindzey and Elliot Armoon. ed V 2 Massachusetts : Addison - Wesley Publishing Company, 1968.
- Skinner, B.F. Science and Human Behavior. New York : The Free Press, 1967.

- Song, Kae - Kyun. "Academic Achievement Motivation of Student of Agricultural Education and its relationship to certain Variables" Dissertation Abstracts International. 32 : 2571 A ; November, 1970.
- Thornburg, Hershel D. "Attitudinal Determinants in Holding Dropout in School." The Journal of Educational Research. 68 : 181 - 185 ; January, 1975.
- Thurstone, L.L. "Attitude Can be measured," In Reading in Attitude Theory and Measurement, 1967.
- Travers, Robert M.W. Education Measurement. New York : The Macmillian Company, 396 ; 1958.
- Uris, Auren. The Executive Desk Book. New York : Van Nostrand Reinhold, 1970.
- Whittaker, James D. Introduction to Psychology. Philadelphia : Saunders, 1965.
- Wolk, Rochelle Breindel. "The Dimension of Future Time Perspective in Black and White Children," Dissertation Abstracts International. 31 (10) : 6272 - B ; April, 1971.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี

แบบสอบถามมี 8 ชุด คือ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
2. แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน
3. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน
5. แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน
6. แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง
7. แบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน
8. แบบทดสอบเชาวน์ปัญญา

คำชี้แจง แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน และแบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด ในช่องเป็นประจำ บ่อย น้อยครั้ง น้อยครั้งที่สุด

เป็นประจำ	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนทุกครั้ง
บ่อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนบ่อยมากแต่ไม่ทุกครั้ง
น้อยครั้ง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนนานๆ ครั้ง
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยครั้งที่สุดหรือแทบจะไม่กระทำเลย

แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน และแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ในช่องจริงที่สุด จริง ไม่จริง ไม่จริงที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
ไม่จริง	หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ซึ่งนักเรียนปฏิบัติอยู่ คำตอบของนักเรียนจึงไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อนักเรียนแต่อย่างใด นักเรียนจึงไม่ต้องลงชื่อของนักเรียน และคำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ขอความร่วมมือให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็น หรือการกระทำของนักเรียนมากที่สุด โปรดตอบให้ครบทุกข้อ ถ้านักเรียนเว้นไม่ตอบข้อใดข้อหนึ่งแบบสอบถามนี้จะใช้ไม่ได้

ขอขอบคุณที่ร่วมมือตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางสาวทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ
นิสิตปริญญาโทจิตวิทยาการแนะแนว
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

1. แบบสอบถามรายละเอียดข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง [] หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. โรงเรียน.....

2. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

3. กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น

☐ ม.1

☐ ม.2

☐ ม.3

4. ระดับผลการเรียนเฉลี่ยทุกวิชาของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540

☐ ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 1.99 ลงมา

☐ ระดับผลการเรียนระหว่าง 2.00 - 2.99

☐ ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

5. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่อเดือน

☐ ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท ลงมา

☐ ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่ 3,001 - 7,000 บาท

☐ ครอบครัวมีรายได้มากกว่า 7,001 บาท ขึ้นไป

6. อาชีพของผู้ปกครอง

☐ รับราชการ

☐ รัฐวิสาหกิจ

☐ รับจ้าง

☐ ค้าขาย

☐ เกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ การประมง

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

- ☐ บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
- ☐ บิดามารดาแยกกันอยู่
- ☐ บิดามารดาหย่าร้างกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน

ข้อที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อย	น้อย ครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
1	ข้าพเจ้าลืมนำหนังสือเรียนมาในบางวิชา.....				
2	ข้าพเจ้ามาทันเวลาเข้าเรียน.....				
3	เมื่อเรียนวิชาใดไม่เข้าใจ ข้าพเจ้าไม่เข้าเรียนวิชานั้น.....				
4	ข้าพเจ้าเข้าเรียนสาย.....				
5	ข้าพเจ้านำอุปกรณ์การเรียนมาครบทุกวิชา.....				
6	ข้าพเจ้าชอบคิดถึงเรื่องอื่นขณะฟังครูสอน.....				
7	ในเวลาเรียนข้าพเจ้ามองออกนอกหน้าต่าง.....				
8	ข้าพเจ้านำงานอื่นขึ้นมาทำในขณะที่ครูกำลังสอนอยู่ หน้าห้อง.....				
9	ข้าพเจ้าพยายามจดคำอธิบายของครูให้ได้มากที่สุด.....				
10	ข้าพเจ้านำอุปกรณ์การเรียนมาครบทุกวัน.....				
11	ข้าพเจ้าไม่เข้าเรียนเมื่อมีโอกาส.....				
12	ถ้าข้าพเจ้าจดคำอธิบายของครูไม่ทันจะเว้นไว้ก่อน และ ขอยืมเพื่อนมาจดภายหลัง.....				
13	ข้าพเจ้าพยายามจดคำอธิบายจากความเข้าใจ.....				
14	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมายได้ไม่นานนักก็จะ รู้สึกเบื่อแล้วหยุดทำงานนั้น.....				
15	ขณะที่อ่านหนังสือ ข้าพเจ้าชอบทำบันทึกย่อสรุปเนื้อหา สาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน.....				
16	หลังจากเรียนแล้วข้าพเจ้าพยายามจดเนื้อหาสาระ สำคัญของเรื่องที่อ่าน.....				
17	หลังจากเรียนแล้วข้าพเจ้าพยายามจดเนื้อหาที่เรียนมา ให้เป็นระเบียบ เพื่อให้เข้าใจและจำง่าย.....				
18	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียนในวิชา นั้น.....				

ข้อที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อย	น้อย ครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
19	ข้าพเจ้าทำการบ้านส่งทันเวลาที่กำหนด.....				
20	ข้าพเจ้าพยายามปรับปรุงการทำงานให้ดีที่สุดเพื่อให้ งานสำเร็จ.....				
21	แม้ว่างานที่ครูให้ทำจะไม่น่าสนใจข้าพเจ้าก็ตั้งใจทำงาน เสร็จเรียบร้อย.....				
22	เมื่อครูให้ทำรายงาน ข้าพเจ้าจะรอจนใกล้เวลาส่งงาน จึงค่อยเริ่มทำ.....				
23	ข้าพเจ้าตั้งใจฟังครูสอนไม่ว่าครูจะสอนดีหรือไม่ก็ตาม...				
24	ข้าพเจ้าพยายามทำงานจนสุดความสามารถไม่ว่างาน นั้นจะยากหรือง่ายเพียงใด.....				
25	แม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่ชอบเรียนในบางวิชา แต่ข้าพเจ้าก็ จะพยายามตั้งใจเรียน.....				
26	เมื่อข้าพเจ้าทำการบ้านไม่ได้ ข้าพเจ้าจะขอลออกจาก เพื่อน.....				
27	เวลาอ่านหนังสือข้าพเจ้าจับใจความสำคัญของเนื้อเรื่อง ที่อ่านไม่ค่อยได้.....				
28	เมื่อข้าพเจ้าทำงานบกพร่องแล้วถูกครูตำหนิ ข้าพเจ้าจะ เกิดความท้อถอย หหมดความพยายามที่จะทำงานนั้นต่อ ไป.....				
29	เมื่อครูคืนงานที่ส่งไป ข้าพเจ้าจะรีบดูทันทีว่าครูให้แก้ไข อะไร.....				

แบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน

ข้อที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อย	น้อย ครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
1	ข้าพเจ้าวางแผนการอ่านหนังสือตามลำดับวิชาในตารางสอน.....				
2	ถึงแม้ข้าพเจ้าสามารถแบ่งเวลาทำงานที่ได้รับมอบหมายน้อยก็ตาม ข้าพเจ้าก็จะแบ่งเวลาทำงาน.....				
3	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน.....				
4	ข้าพเจ้าทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้วอยู่เสมอ และทันทีที่มีเวลาว่างแม้ว่าจะจำได้แล้วก็ตาม.....				
5	เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการทำรายงาน ข้าพเจ้าจะใช้เวลาว่างค้นคว้าจากหนังสือต่างๆ.....				
6	ถ้าทบทวนยากข้าพเจ้าจะใช้เวลามาก ในการอ่านทบทวนหลายๆครั้งจนเข้าใจ.....				
7	ข้าพเจ้าจัดตารางเวลาสำหรับการอ่านหนังสือ.....				
8	ข้าพเจ้าไม่เคยจัดเวลาสำหรับการอ่านหนังสือก่อนเข้าเรียน.....				
9	บางครั้งเมื่อมีงานอื่นมาก ข้าพเจ้าก็จะไม่ได้ทำการบ้าน.....				
10	ข้าพเจ้ามีเวลาสำหรับทำการบ้านทุกวัน.....				
11	ข้าพเจ้าแบ่งเวลาสำหรับทบทวนสิ่งที่เรียนมา.....				
12	ข้าพเจ้าไม่เคยแบ่งเวลาไว้สำหรับทำการบ้านเลย.....				
13	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียนทุกวิชา.....				
14	ข้าพเจ้ามีเวลาในการทำงานที่ได้รับมอบหมายพอเพียง.....				
15	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างในแต่ละวันค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในห้องสมุด.....				
16	ก่อนสอบข้าพเจ้าจะอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ.....				
17	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจในเรื่องใด ข้าพเจ้าขอให้ครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมในห้องเรียน.....				

แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
1	ข้าพเจ้าจะเปรียบเทียบผลการเรียนกับผู้อื่นเสมอ เพื่อจะได้พัฒนาตนเองให้เรียนได้ดีขึ้น				
2	ข้าพเจ้าตั้งความหวังในการเรียนไว้ และพยายามทำให้สำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้.....				
3	ข้าพเจ้าให้เพื่อนเป็นผู้ทำรายงานที่ครูมอบหมายให้ทำ				
4	ข้าพเจ้าพอใจงานที่ได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่.....				
5	ข้าพเจ้าพยายามยกมือตอบแข่งกับเพื่อนทุกครั้งที่อาจารย์ถาม.....				
6	เมื่อข้าพเจ้าทำงานที่ครูมอบหมายให้ไม่ถูกต้อง ข้าพเจ้าจะค้นหาวิธีการใหม่ๆที่จะทำให้ถูกต้องให้ได้...				
7	ข้าพเจ้าคิดว่าความพยายามนำไปสู่ความสำเร็จ.....				
8	ข้าพเจ้าอยากประสบความสำเร็จในการเรียน.....				
9	ข้าพเจ้าจะพยายามแก้ปัญหาด้วยตนเอง.....				
10	ข้าพเจ้ามีความพยายามเพิ่มมากขึ้นเมื่อรู้ว่าด้อยกว่าเพื่อนๆ.....				
11	ถ้าข้าพเจ้าทำงานได้ไม่ดีตามที่ตั้งใจไว้ ข้าพเจ้าจะพยายามทำต่อไปอย่างเต็มความสามารถ.....				
12	ข้าพเจ้าชอบทำสิ่งต่างๆที่เป็นความคิดริเริ่มของตนเอง				
13	เมื่อข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้ทำงานแล้วประสบปัญหาต่างๆ ข้าพเจ้าจะหมดความพยายามที่จะทำงานนั้นต่อไป.....				
14	ข้าพเจ้าพยายามอ่านหนังสือจนสามารถสอบผ่านแต่ละวิชาได้.....				
15	ข้าพเจ้าตั้งใจจะทำคะแนนสอบให้ได้คะแนนสูงที่สุด...				

แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
1	ความตั้งใจทำงานจะช่วยให้ข้าพเจ้าได้ในสิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการ.....				
2	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนเพื่อจะประสบความสำเร็จในการเรียน.....				
3	ข้าพเจ้าไม่อยากเรียนหนังสือให้สูงๆ เพราะไม่คุ้มค่าเสียเวลา เสียเงินทองโดยเปล่าประโยชน์.....				
4	ข้าพเจ้าใช้ความพยายามในการเรียนให้มากที่สุดเพื่อจะได้มีงานทำที่ดี.....				
5	ข้าพเจ้าคิดจะลาออกจากโรงเรียนเพราะเบื่อการเรียน.....				
6	เมื่อข้าพเจ้ากลัวสอบตกในวิชาใด ข้าพเจ้าจะหาความรู้เพิ่มเติมในวิชานั้นให้มากที่สุด.....				
7	ข้าพเจ้าไม่ชอบวางแผนการทำงานไว้ล่วงหน้า เพราะเหตุการณ์ต่างๆมักไม่เป็นไปตามแผน.....				
8	การเรียนหนังสือไม่สามารถทำให้ข้าพเจ้า ประสบความสำเร็จในอนาคตเสมอไป.....				
9	ถ้าข้าพเจ้าต้องทำงานชิ้นหนึ่ง ข้าพเจ้าจะวางแผนทุกอย่างไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไรบ้าง.....				
10	ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือเพียงเพื่อให้สอบผ่านเท่านั้น.....				
11	ข้าพเจ้าจะอดทนต่อการเรียนไม่ว่าจะยากลำบากเพียงใด เพื่อความสำเร็จในอนาคต.....				
12	ข้าพเจ้าจะขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน แม้ว่าผลการเรียนในปัจจุบันยังไม่มีดีพอ.....				
13	ในอนาคตคนไม่มีการศึกษามีโอกาสในการทำงานสูง คนมีการศึกษาไม่ได้.....				
14	แม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่ชอบวิชาใดก็ตาม ข้าพเจ้าจะพยายามตั้งใจเรียนเพื่อให้สอบได้คะแนนดี.....				

แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
1	ครูเป็นบุคคลที่วางตัวได้เหมาะสม และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน.....				
2	วิชาเรียนเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย.....				
3	ข้าพเจ้าคิดว่าทุกวิชามีความสำคัญเท่ากันหมด.....				
4	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณช่วยเหลือนักเรียนทุกคนเหมือนกันหมด.....				
5	ข้าพเจ้าคิดว่าคนที่เรียนหนังสือกับคนไม่ได้เรียนสามารถดำรงชีวิตเหมือนกันทุกอย่าง.....				
6	ข้าพเจ้าไม่ชอบเรียนในวิชาที่ข้าพเจ้าไม่ชอบ.....				
7	ข้าพเจ้าพอใจที่คุณเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ในเรื่องการเรียน.....				
8	ข้าพเจ้าเชื่อว่าความรู้เพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ข้าพเจ้าอยู่รอดในสังคมได้.....				
9	ครูของข้าพเจ้าให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งช่วยให้การเรียนการสอนน่าสนใจ.....				
10	การเรียนหนังสือทำให้แต่ละวันของข้าพเจ้ามีความหมายขึ้น.....				
11	คนที่มีการศึกษาสามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่าคนไม่มีการศึกษา.....				
12	ความรู้ไม่ใช่สิ่งสำคัญเสมอไป เพราะเงินสามารถซื้อตำแหน่งการงานได้.....				

แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
1	ผู้ปกครองไม่ว่ากล่าวตักเตือน เกี่ยวกับการไม่ตั้งใจเรียนของข้าพเจ้า.....				
2	ผู้ปกครองพอใจสิ่งที่ข้าพเจ้าทำ.....				
3	ผู้ปกครองอยากให้ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเรียนมากกว่าออกไปเล่นกับเพื่อน.....				
4	เมื่อข้าพเจ้าสอบได้คะแนนดีผู้ปกครองจะให้รางวัลข้าพเจ้า.....				
5	ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนให้จบ.....				
6	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาด้านการเรียน ผู้ปกครองจะช่วยแก้ไข				
7	ผู้ปกครองให้กำลังใจข้าพเจ้าเมื่อข้าพเจ้าพบอุปสรรคต่างๆ.....				
8	ผู้ปกครองให้โอกาสข้าพเจ้าตัดสินใจเลือกกระทำตามความต้องการของข้าพเจ้าเอง.....				
9	ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้ากระทำสิ่งที่เหมาะสมกับความสามารถของข้าพเจ้า.....				
10	ผู้ปกครองไม่สนใจซักถามเรื่องการเรียนของข้าพเจ้า...				
11	ผู้ปกครองจะให้กำลังใจเมื่อข้าพเจ้าทุ่มเทเวลาให้กับการเรียน.....				

คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	5.184	16	4.503
2	3.660	17	3.791
3	5.196	18	5.815
4	3.724	19	7.024
5	5.880	20	7.707
6	3.791	21	8.002
7	2.137	22	5.401
8	1.979	23	10.392
9	3.392	24	6.907
10	5.491	25	7.187
11	3.123	26	1.863
12	3.611	27	3.374
13	4.141	28	3.212
14	3.050	29	2.449
15	2.363		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน = 0.720

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	4.522
2	5.196
3	2.053
4	4.027
5	5.485
6	8.020
7	3.373
8	3.044
9	3.663
10	5.485
11	4.778
12	7.110
13	2.449
14	5.168
15	3.203
16	6.206
17	3.515

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน = 0.813

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	5.602
2	8.811
3	2.439
4	5.139
5	3.000
6	2.660
7	5.150
8	3.782
9	2.677
10	5.008
11	4.153
12	3.222
13	1.915
14	5.019
15	2.963

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน = 0.885

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	4.021
2	5.259
3	4.908
4	6.086
5	4.164
6	5.756
7	5.060
8	3.486
9	4.186
10	3.740
11	4.060
12	4.741
13	5.611
14	6.917

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน = 0.925

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.724
2	4.228
3	3.134
4	3.251
5	1.878
6	2.861
7	2.917
8	1.901
9	2.630
10	4.796
11	2.211
12	3.705

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน = 0.896

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.689
2	5.277
3	2.176
4	3.631
5	4.489
6	5.010
7	2.225
8	5.000
9	5.696
10	3.061
11	3.852

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง = 0.925

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	300/69 หมู่ที่ 3 ตำบลดงพระราม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอดุลศาสนกิจศึกษา ตำบลบางเดชะ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2530	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเส้าไห้ "วิมลวิทยานุกูล" อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี
พ.ศ. 2533	ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย - ประวัติศาสตร์) วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2541	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี

บทคัดย่อ
ของ
ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

ตุลาคม ๒๕๔๑

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การใช้เวลา
ในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะ มุ่งอนาคตทาง
การเรียน เพศ ทศนคติต่อการเรียน และอาชีพของผู้ปกครองรับจ้าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย
และหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2540 สังกัดกรมสามัญศึกษา
จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 1,370 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 512 คน และ นักเรียนหญิง
จำนวน 858 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน

๑) แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ๒) แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน
แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน ๓) แบบสอบถามความคาดหวังของ ผู้ปกครอง ๔) แบบสอบถามการ
ใช้เวลาในการเรียน และแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือการวิเคราะห์หา
ค่าสหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการ
วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise ผลการวิจัยปรากฏ
ดังนี้

1. ตัวแปรเพศหญิง (X_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) ทศนคติต่อการเรียน (X_5) แรงจูงใจใฝ่
สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) การใช้เวลาในการเรียน (X_7) และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_8)
มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรเพศชาย (X_1) มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการเรียนของ นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนตัวแปรเชาวน์ปัญญา (X_3) ฐานะทาง
เศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_9) อาชีพของผู้ปกครอง (X_{10} - X_{13}) สถานภาพสมรสของบิดามารดา (X_{14} - X_{17})
ระดับชั้นเรียน (X_{19} - X_{21}) และขนาดของโรงเรียน (X_{22} - X_{24}) ไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
เรียงลำดับจากส่งผลมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ได้แก่การใช้เวลาในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทาง
การเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เพศหญิง ทศนคติต่อการเรียน
อาชีพรับจ้าง ตามลำดับ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเรียน ได้ร้อยละ
62.90

3. สมการที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้อย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการ
ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 14.569 + .806 X_7 + .379 X_6 + 2.213 X_4 + .166 X_8 + 1.737 X_2 + .193 X_5 - 1.826 X_{10}$$

สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .537 X_7 + .166 X_6 + .120 X_4 + .074 X_8 + .071 X_2 + .069 X_5 - .049 X_{10}$$

VARIABLES RELATED TO LEARNING BEHAVIOR OF LOWER SECONDARY SCHOOL
STUDENTS OF SCHOOLS UNDER THE GENERAL EDUCATION DEPARTMENT IN
CHANGWAT PRACHIN BURI

AN ABSTRACT
BY
TIPAWAN SUWANPRASERT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
October 1998

The purposes of this research was to investigated the variables related to learning behavior of lower secondary school students in schools under the General Education Department in Changwat Prachin Buri and to determine these variables such as time management in learning, achievement motivation, learning achievement, further learning expectation, student's gender, learning attitude and parental occupation. The 1,370 subjects of Mathayom Suksa I, II and III students were 512 males and 858 females of the lower secondary school in Changwat Prachin Buri in the academic year 1998. They were randomly by stratified sampling from the population. The instruments were learning behavior questionnaire, achievement motivation questionnaire, further learning expectation questionnaire, learning attitude questionnaire, parental expectation questionnaire, time management in learning questionnaire and Standard Progressive Matrices. The data were analyzed by the Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly positive relationships among female gender (X_2), learning achievement (X_4), learning attitude (X_5), achievement motivation (X_6), time management in learning (X_7), further learning expectation (X_8) and students' learning behavior at .05 level. There were significantly negative relationships among male gender(X_1) and students' learning behavior at .05 level. There were no significantly negative relationships among intelligence (X_3), parentals economic status (X_9), parental occupations (X_{10} , X_{13}), status marry of father and mother (X_{14} , X_{17}), classes (X_{19} , X_{21}), and size of school (X_{22} , X_{24}) and students' learning behavior.

2. The student's learning behavior could be significantly predicted about 62.90 percentage from the most to the least by the following variables ; time management in learning, achievement motivation, learning achievement, further learning expectation, female gender, learning attitude and parental official occupation at .05 level, respectively.

3. The fallowing equation proved significantly to be predictors of the students' learning behavior at .05 level ;

In term of row scores were :

$$\hat{Y} = 14.569 + .806 X_7 + .379 X_6 + 2.213 X_4 + .166 X_8 + 1.737 X_2 + .193 X_5 - 1.826 X_{10}$$

In term of standard scores were :

$$Z = .537 X_7 + .166 X_6 + .120 X_4 + .074 X_8 + .071 X_2 + .069 X_5 - .049 X_{10}$$